

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

ROK SMRDEL

**DOSEDANJE IN PRIHODNJE VKLJUČEVANJE VRHUNSKIH
ŠPORTNIKOV V SLOVENSKO VOJSKO**

Diplomsko delo

LJUBLJANA, 2004

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

ROK SMRDEL

Mentor: doc. dr. Igor Kotnik Dvojmoč

**DOSEDANJE IN PRIHODNJE VKLJUČEVANJE VRHUNSKIH
ŠPORTNIKOV V SLOVENSKO VOJSKO**

Diplomsko delo

LJUBLJANA, 2004

ZAHVALA

Za mentorstvo in pomoč pri izdelavi dela se zahvaljujem doc. dr. Igorju Kotniku Dvojmoču.

Zahvala gre tudi g. Ignacu Polajnarju iz Urada za šport Ministrstva za šolstvo, znanost in šport in g. Janiju Dvoršaku iz Olimpijskega komiteja Slovenije - Združenja športnih zvez.

Še posebej pa sem hvaležen brig. Janezu Kavarju načelniku Poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje in stot. Miranu Stanovniku ter vsem iz poveljstva Športne enote, ki so mi pomagali pri izvedbi ankete ter z informacijami in nasveti.

IZJAVA O AVTORSTVU

diplomskega dela

Spodaj podpisani/-a ROK SMRDEL z vpisno številko 21015312,
rojen/-a 9/3/1980 v kraju LJUBLJANA, sem avtor/-ica diplomskega dela z
naslovom: DOSEDANJE IN PRIHODNJE VKLJUČEVANJE
VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV V SLOVENSKO VOJSKO

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo diplomsko delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbel/-a, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobil/-a vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisal/-a v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Uradni list RS št. 21/95), prekršek pa podleže tudi ukrepom Fakultete za družbene vede v skladu z njenimi pravili;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za družbene vede.

V Ljubljani, dne 1/10/2004

Podpis avtorja/-ice: Rok Smrdel

KAZALO

1.	UVOD	1
2.	METODOLOŠKO HIPOTETIČNI OKVIR	3
2. 1	Opredelitev izbrane teme	3
2. 2	Cilji proučevanja	3
2. 3	Hipoteze	3
2. 4	Uporabljena metodologija	4
2. 5	Struktura diplomske naloge	4
2. 6	Temeljni pojmi	5
3.	ZGODOVINA VRHUNSKEGA ŠPORTA V SLOVENSKI VOJSKI	6
3. 1	Zgodovinski pregled	6
3. 1. 1	Športni oddelek	6
3. 1. 2	Športna četa	7
3. 1. 3	Športna enota	8
3. 1. 4	Športna šola	8
3. 2	Usposabljanje vrhunskih športnikov na služenju vojaškega roka	10
3. 2. 1	Obveznosti in pravice vojaških obveznikov	11
3. 2. 2	Izkušnje s služenjem vojaškega roka športnikov	12
3. 3	Zaposlovanje vrhunskih športnikov in trenerjev	13
3. 3. 1	Učinki sporazuma	13
3. 3. 2	Merila zaposlovanja	14
3. 3. 3	Obveznosti in pravice športnikov	17
3. 4	Športni uspehi pripadnikov Športne šole	18
3. 4. 1	Svetovne vojaške igre v Rimu	20
3. 4. 2	Svetovne vojaške igre v Zagrebu	21
3. 4. 3	Svetovne vojaške igre v Catanii	21
3. 5	Primerjava s tujino	24
4.	RAZISKAVA MED VRHUNSKIMI ŠPORTNIKI, ZAPOSLENIMI V SV	27
4. 1	Uvod v raziskavo	27
4. 2	Rezultati raziskave	27
4. 2. 1	Osnovni podatki o anketirancih	27

4. 2. 2	Trajanje zaposlitve v SV	28
4. 2. 3	Vir informacij o zaposlitvi v Športni šoli	28
4. 2. 4	Idealni pogoji za vadbo in tekmovanja	29
4. 2. 5	Reševanje lastne socialne varnosti	29
4. 2. 6	Redna plača	30
4. 2. 7	Pomoč SV in Sloveniji	30
4. 2. 8	Pričakovanja glede zaposlitve v Športni šoli	31
4. 2. 9	Možnost ponovne izbire	32
4. 2. 10	Obveznosti	32
4. 2. 11	Slovenija naredi premalo za vrhunske športnike	33
4. 2. 12	Vrhunski športniki in promocija Slovenije	33
4. 2. 13	SV ima od Športne šole veliko koristi	33
4. 2. 14	Vrhunski športniki in promocija SV	33
4. 2. 15	Vrhunski športniki in vojaška uniforma	33
4. 2. 16	Šport, s katerim se ukvarjam, je za SV pomemben	34
4. 2. 17	Zaposlitev v SV in prepoznavnost	34
4. 2. 18	Zaposlitev v SV in nevoščljivost	34
4. 2. 19	Delovanje Športne šole	35
4. 2. 20	Prepoznavnost Športne šole	35
4. 2. 21	Oznake pripadnosti Športni šoli in SV	36
4. 2. 22	Uniforma in Športnik ali Športnica Slovenije	36
4. 2. 23	Delovne obveznosti vrhunskih športnikov do SV	37
4. 3	Primerjava med SV, Policijo in Carinsko upravo	38
5.	PRIHODNOST VRHUNSKEGA ŠPORTA V SLOVENSKI VOJSKI	41
5. 1	Vizija odgovornih	41
5. 1. 1	Brigadir Janez Kavar, načelnik PDRIU	41
5. 1. 2	Stotnik Miran Stanovnik, poveljnik Športne šole	42
5. 1. 3	Cveto Ivšek, vodja atletske reprezentance SV	43
5. 1. 4	Ignac Polajnar, Urad za šport MŠZŠ	43
5. 1. 5	Jani Dvoršak, sekretar odbora za vrhunski šport OKS - ZŠZ	44
5. 1. 6	Komentar k vizijam odgovornih	46
5. 2	Lastna vizija vrhunskega športa v SV	47
5. 2. 1	Šport in vojska	49
5. 2. 2	Promocija in druge naloge	49

5. 2. 3	Materialni pogoji in infrastruktura	50
6.	VERIFIKACIJA HIPOTEZ	52
7.	ZAKLJUČEK	56
	LITERATURA IN VIRI	58
	PRILOGE	61

KAZALO TABEL, GRAFOV IN PRILOG

Tabela 4. 1:	Trajanje zaposlitve vrhunskih športnikov v SV	28
Tabela 4. 2:	Vir informacij o možnosti zaposlitve	28
Tabela 4. 3:	Dejanski razlogi za zaposlitev	31
Tabela 4. 4:	Pričakovanja glede zaposlitve v Športni šoli	31
Tabela 4. 5:	Možnost ponovne izbire	32
Tabela 4. 6:	Obveznosti vrhunskih športnikov	32
Tabela 4. 7:	Odnos do SV in Slovenije	35
Tabela 4. 8:	Spremembe v Športni šoli	35
Tabela 4. 9:	Prepoznavnost Športne šole	35
Tabela 4. 10:	Oznake pripadnosti SV	36
Tabela 4. 11:	Uniforma in Športnik ali Športnica Slovenije	36
Tabela 4. 12:	Število dni v letu na delovnem mestu	37
Tabela 4. 13:	Primerjava statusov vrhunskih športnikov po kategorizaciji	38
Tabela 4. 14:	Statusi vseh zaposlenih skupaj	39
Graf 4. 1:	Socialna varnost je dejanski razlog za zaposlitev (v %)	29
Priloga A:	Tabelarni pregled pomanjkljivosti in predlaganih rešitev	61
Priloga B:	Seznam športnikov, zaposlenih v Športni šoli Slovenske vojske, in doseženi športni rezultati	62
Priloga C:	Seznam športnikov, zaposlenih v Policiji, in doseženi športni rezultati	66
Priloga D:	Seznam športnikov, zaposlenih v Carinski upravi, in doseženi športni rezultati	71
Priloga E:	Seznam doseženih boljših športnih rezultatov na svetovnih vojaških prvenstvih v letih 2001-2004	73
Priloga F:	Dovoljenje načelnika GŠSV za izvedbo ankete	78
Priloga G:	Anketni vprašalnik	79

1. UVOD

Slovenija je, sodeč po športnih dosežkih naših športnikov, fenomen, če pa rezultate primerjamo z deležem sredstev, ki so namenjena za šport, gre verjetno za športni čudež. Vrhunski športni dosežek je produkt, ki ima povsod po svetu približno enako ceno. Pri nas jo vsaj na začetku nosijo predvsem starši tekmovalcev in nacionalne panožne zveze. Športni dosežki so pomemben dejavnik samozavesti za slovenski narod; z njimi dokazujemo, kdo smo in kaj zmoremo. Zdi se, da je vrhunski šport postal eden od glavnih nosilcev nacionalnega ponosa, toda ali zanj naredimo dovolj?

Znano je, da druge države namenjajo veliko več državnih sredstev za potrebe športa. Njihovi športniki imajo v primerjavi s slovenskimi tudi večje možnosti za pridobitev nedržavnih virov. V Sloveniji je treba ustvariti pogoje, ki bodo pospeševali vlaganja v šport. Samo tako bomo lahko dvignili splošno raven pogojev za uspešnost, ki se v svetu iz leta v leto izboljšujejo, in obdržali dosedanjo raven športnih dosežkov. Ena izmed rešitev je zaposlovanje vrhunskih športnikov svetovnega, mednarodnega in perspektivnega razreda v državnih institucijah, kot je že dolgo praksa v tujini.

Ideja, da bi vrhunskemu športu pomagali tako, da bi zaposlili določeno število najboljših športnikov v nekaterih ministrstvih, se je na državni ravni pri nas začela porajati že pred leti. Tako je bil leta 1996 podpisan Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev v Ministrstvu za obrambo, Ministrstvu za notranje zadeve in Ministrstvu za finance - Carinski upravi. Do danes je pri tem projektu prišlo najdlje Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije, ki je skupaj s Slovensko vojsko (SV) oblikovalo Športno šolo. Konec septembra 2003 je bilo v njej zaposlenih 42 vrhunskih športnikov. Vojska in šport tudi sicer »korakata z roko v roki«, saj je šport za pripadnika SV ključnega pomena in mora biti predvsem dnevna potreba in ne nujno zlo. Vemo namreč, da je vojakova naloga biti »v formi«, saj je le tako sposoben uspešno in učinkovito opravljati svoje delo. Področje športa je bilo v preteklosti ob vsem ostalem delu, ki je bilo vloženo v pripravo programov za usposabljanje, precej zapostavljeno. Nekoliko pozno se je tudi začela vrednotiti telesna kondicija kot ena najpomembnejših osnov za izvajanje vsakodnevnih vojaških nalog in tudi za zagotavljanje kar najboljše bojne pripravljenosti.

Sam menim, da bo v prihodnje državna pomoč še bolj dobrodošla in pri mladih športnikih perspektivnega razreda tudi nujno potrebna za preživetje slovenskega športa, ki se mu z

vstopom na enotni evropski trg ne obeta nič dobrega. Kot razmišlja vodilni slovenski športni menedžer Tone Vogrinec, bo slovenski šport v naslednjih desetih letih zdrsnil strmo navzdol iz preprostega razloga: pri nas je preveč zelo uspešnih panog, ki vse ne bodo zmogle finančno preživeti (Šauta, 2003: 15).

Športniki vojaki zastopajo nacionalne barve tako na civilnih kot tudi na vojaških tekmovanjih, od koder prinašajo dobre rezultate in lepe uvrstitve, vendar se zdi, da so kot vojaki premalo opazni. Vemo namreč, kako visoke cene dosegajo centimetri oglasnega prostora na oblačilih svetovnih športnih zvezdnikov zaradi njihove medijske prepoznavnosti. Njihovo pogosto pojavljanje v medijih, predvsem na televiziji, bi lahko uporabila tudi SV in si tako še dodatno dvignila ugled predvsem med mladimi, ki pogosto vidijo najboljše športnike kot idole.

Razmišljam tudi o dodelitvi nalog vrhunskim športnikom, s katerimi bi spodbujali vlaganja v ljudi, v njihove pogoje dela in negovanje delovnih odnosov, tudi skozi šport. Vrline, kot so odličnost, vrhunskost in zmagovitost morajo biti vrline vsakega zaposlenega v SV, ne samo vrhunskih športnikov. Zavedati pa se moramo, da so vrhunski športniki predvsem osredotočeni na treninge, zato ni nujno, da se poveča obseg njihovih nalog, predvsem je treba dvigniti kakovost predvidenih nalog.

Sistem zaposlovanja vrhunskih športnikov bi moral upoštevati tako interese športnikov in športa nasploh kot SV, posredno pa tudi države, in zagotoviti, da bi bile koristi ene in druge strani v ravnovesju. Z vidika športnikov ne gre samo za odkrivanje novih talentov in zagotavljanje ustrezne ravni socialne varnosti, temveč tudi za prilagodljiv način sodelovanja v času intenzivnih treningov in tekmovanj ter za lažjo reintegracijo v družbo po obdobju doseganja vrhunskih rezultatov. Z vidika SV bi moralo biti vodilo pri vzpostavitvi sistema intenzivnejša promocija ne samo vojaškega poklica, SV in Slovenije, ampak tudi športa kot načina življenja za pripadnike SV in njihove družine ter vrlin, ki jih razvija vrhunski šport in ki so potrebne tudi za uspešno opravljanje vojaških nalog.

2. METODOLOŠKO HIPOTETIČNI OKVIR

2.1 Opredelitev izbrane teme

SV že vrsto let vključuje vrhunske športnike in njihove trenerje v svoje vrste. Tako jim zagotavlja osnovne pogoje za nemotene treninge in nastope, vendar v zameno dobi premalo. Največje koristi prinašajo SV športniki iz panog, ki so tesno povezane s tipičnimi aktivnostmi oboroženih sil, kot sta na primer padalstvo in strelstvo, vendar so športne panoge iz te skupine medijsko manj privlačne in ne ustvarjajo zvezdnikov svetovnega formata. To je tudi razlog, da prihaja do zaposlovanja večjega števila bolj prepoznavnih vrhunskih športnikov iz B in C skupine športov po kategorizaciji Ministrstva za obrambo, pri čemer pa je vojaška uporabnost njihovih znanj, veščin in sposobnosti bolj vprašljiva.

2.2 Cilji proučevanja

V svoji diplomski nalogi bi rad predstavil razvoj ideje o vključevanju vrhunskih športnikov v SV od njenih začetkov vse do današnjih dni. Začelo se je z zaposlovanjem v Vojaški policiji in oblikovanjem Športnega voda pri takratni Teritorialni obrambi (TO). V SV so najprej ustanovili Športno četo in nato Športno enoto ter Športno šolo, ki je delovala v okviru Centra vojaških šol do nedavne ponovne uvedbe Športne enote.¹ Zanima me tudi vizija razvoja Športne šole po prehodu na poklicno popolnjevanje oboroženih sil in njena vloga v prihodnosti.

2.3 Hipoteze

Glavna hipoteza

V dosedanjem razvoju sistema vključevanja vrhunskih športnikov v SV so bili doseženi številni uspehi, vendar je obstoječi sistem zaposlovanja vrhunskih športnikov v SV glede na njene prihodnje potrebe neprimeren.

1. Prilagojeno služenje vojaškega roka za vrhunske športnike je največji dosežek Športne šole v preteklosti.
2. Zaposlovanje vrhunskih športnikov v SV ne zagotavlja enakih koristi obema stranema.
3. Vrhunske športnike v SV zanima predvsem socialna varnost.
4. Vrhunski športniki bi morali biti v prihodnje bolj vključeni v promoviranje vojaškega poklica in športa kot načina življenja za pripadnike SV in njihove družinske člane.

¹ V diplomskem delu še vedno uporabljam naziv Športna šola, saj je do ponovnega preimenovanja enote prišlo po zaključku raziskovanja.

2. 4 Uporabljena metodologija

Pri izdelavi diplomskega dela sem uporabil naslednje družboslovne raziskovalne metode: analizo vsebine sem uporabil pri zbiranju in pregledovanju pisnih in elektronskih virov, predvsem člankov v revijah, časopisih in zbornikih. Z opisno metodo sem prikazal razvoj sistema zaposlovanja in nastale spremembe. S pomočjo intervjujev z nekaterimi odgovornimi za vključevanje vrhunskih športnikov v SV sem ugotovil, kakšno je stanje sistema in kakšne so njegove razvojne možnosti in naloge v prihodnje. Diplomaska naloga vsebuje tudi empirično raziskavo med vrhunskimi športniki v SV, na podlagi katere sem potrdil nekatere postavljene hipoteze.

2. 5 Struktura diplomskega dela

Diplomsko delo sestavljajo naslednje zaključene enote: uvod, v katerem predstavljam uvodne misli in nekatere temeljne probleme pri dosedanjem in prihodnjem vključevanju vrhunskih športnikov v SV. V drugem poglavju je hipotetično metodološki okvir diplomskega dela, ki ga sestavljajo opredelitev izbrane teme, predstavitev cilja proučevanja, hipotez, uporabljene metodologije in strukture diplomskega dela ter opredelitve temeljnih pojmov. Tretje poglavje obsega zgodovinski pregled sistema vključevanja vrhunskih športnikov v SV v treh različnih organizacijskih oblikah. Služenje vojaškega roka vojaških obveznikov - kategoriziranih športnikov v preteklosti je prvi rezultat na poti uravnoveženega sodelovanja med Olimpijskim komitejem Slovenije - Združenjem športnih zvez (OKS - ZŠZ) in Ministrstvom za obrambo. V tem poglavju je podrobneje predstavljena tudi ta oblika sodelovanja, ki pa je s prehodom na poklicno popolnjevanje oboroženih sil izgubila svoj pomen. Prav tako je v to poglavje vključeno stanje zaposlovanja vrhunskih športnikov v SV v skladu s Sporazumom o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev v Ministrstvu za obrambo, Ministrstvu za notranje zadeve in Ministrstvu za finance - Carinski upravi. Poglavje vsebuje še športne uspehe pripadnikov Športne šole na treh Svetovnih vojaških igrah ter kratko primerjavo z Avstrijo in Nemčijo in njunim sistemom zaposlovanja vrhunskih športnikov. Četrto poglavje vsebuje empirično raziskavo med vrhunskimi športniki v SV in analizo dobljenih rezultatov ter tudi nekatere druge primerjave. Peto poglavje je usmerjeno v prihodnost. Zanima me, kako odgovorni ljudje iz omenjenih institucij vidijo prihodnost tega sistema glede na nastale spremembe v obrambnem sistemu in izzive, ki jih prinaša vključevanje v evropske povezave. Nalogo zaključujem z verifikacijo hipotez in zaključkom, v katerem povzemam temeljne ugotovitve in potrjujem postavljene hipoteze.

2. 6 Temeljni pojmi

»Športnik je vsaka fizična oseba, ki je registrirana pri nacionalni panožni športni zvezi in tekmuje v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih športnih zvez« (37. člen Zakona o športu, 1998).

»Vrhunski športnik - naziv vrhunškega športnika si pridobi državljan Republike Slovenije, ki doseže vrhunski športni dosežek mednarodne vrednosti. Kriterije za vrhunski športni dosežek iz prvega odstavka in trajanje naziva določi strokovni svet na predlog OKS - ZŠZ, oziroma pristojne nacionalne športne zveze« (38. člen Zakona o športu, 1998).

»Kategorizirani športniki so športniki, ki imajo po kriterijih OKS - ZŠZ enega izmed naslednjih statusov športnika: svetovnega razreda, mednarodnega razreda, perspektivnega razreda, državnega razreda ali mladinskega razreda« (3. člen Pravilnika o služenju vojaškega roka vojaških obveznikov - kategoriziranih športnikov, 2000).

»Poklicni športnik - posameznik lahko opravlja naloge v športu kot poklicni športnik, če je dopolnil starost petnajst let, je aktiven športnik, je član nacionalne športne zveze in ima stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji. Poklicni športnik je vpisan v razvid poklicnih športnikov pri ministrstvu. Vodenje tega razvida predpiše minister« (35. člen Zakona o športu, 1998).

3. ZGODOVINA VRHUNSKEGA ŠPORTA V SLOVENSKI VOJSKI

3.1 Zgodovinski pregled

V tem pregledu bom podrobneje predstavil vključevanje vrhunskih športnikov v enote SV od njenih začetkov pa vse do danes. Predstavil bom tudi nekatere probleme, ki so se ob tem pojavljali, ter prve obveznosti, ki so jih nekateri posamezniki imeli do TO oziroma SV.

3.1.1 Športni oddelek

Korenine Športne šole SV segajo pravzaprav na sam začetek, to je v leto 1991 in TO. Že takrat so se porajale ideje, da bi v SV oziroma takratni TO zaposlili predvsem športnike, ki se ukvarjajo z vojaškimi disciplinami. Tako je pri vodu vojaške policije kmalu nastal oddelek, ki je štel samo enega pripadnika, in to je bil strelec Rajmond Debevec.² Kasneje je bil v okviru Učnega oddelka ustanovljen športni vod, v katerega so vključili še smučarje tekače in biatlonce, pridružil se jim je tudi Samo Medved, legenda slovenskega lokostrelstva (Požežnik, 1997: 25). Pripadniki enote so se postopoma vključevali v proces usposabljanja in promocije SV in tako so slovenske športnike spoznali številni vojaki, ki so v preteklih letih služili vojaški rok. Poveljnik prvega športnega oddelka je bil Janez Vodičar³, takratni pobudnik slovenskega biatlona, zato ni čudno, da je šel razvoj kasneje v to smer. Iz podatkov je razvidno, da so bili v enoti zastopani samo športi, ki so neposredno povezani s tipičnimi dejavnostmi vojske.

Z vstopom slovenske TO v Mednarodno organizacijo za vojaški šport (Conseil International du Sport Militaire – CISM) leta 1992 se je tudi našim športnikom ponudila priložnost sodelovanja na mednarodnih vojaških tekmovanjih. Zaradi izredno majhnega števila športnikov med zaposlenimi pripadniki stalne sestave TO in uslužbenci Ministrstva za obrambo je bilo Sloveniji izjemoma dovoljeno, da nastopi z rezervisti, ki naj bi bili kasneje sprejeti v aktivno službo (Škraban, 1994: 28). Slovenci smo majhna nacija, zato je že vsak malo večji športni dogodek nacionalnega pomena in vpliva na nacionalno identiteto (Lazar, 2003, str. 4), vendar se za mednarodna vojaška tekmovanja nismo navdušili, kljub temu da so slovenski športniki na teh tekmovanjih kasneje dosegali zelo dobre rezultate, ki pa v domovini niso imeli prave veljave.

² Rajmond Debevec je član strelske reprezentance in SD Olimpija ter nosilec Srebrne zvezde športne odličnosti, ki jo za večkratne najvišje športne dosežke podeljuje CISM.

³ Janez Vodičar je podpredsednik za športne zadeve Mednarodne biatlonske zveze (IBU) in član njenega izvršilnega odbora.

3. 1. 2 Športna četa

Kmalu je zaradi organizacijskih potreb in vključevanja novih, predvsem zimskih športnih panog, padalcev ter v juliju 1994 tudi evropskega prvaka v športni gimnastiki Aljaža Pegana⁴ prišlo do nekaterih sprememb. Prvič so bile javno predstavljene obveznosti športnika; od Pegana so takrat pričakovali promocijo Slovenije in TO, pomagal naj bi spremeniti miselnost v TO glede športa in prispeval k motiviranju vojakov in pripadnikov stalne sestave. Njegovi nalogi sta bili sodelovanje pri nastajanju programov za telesne vaje in zastopanje naše vojske na mednarodnih vojaških tekmovanjih (N. Š⁵, 1994a: 28). Zanimivo je razmišljanje takratnega ministra za obrambo Jelka Kacina ob odhodu slovenske padalske reprezentance na svetovno vojaško prvenstvo v Avstrijo leta 1994. Poudaril je, da ravno pri prehodu iz TO v SV potrebujemo naše padalce, da bi v našem zračnem prostoru lahko simulirali agresorje in našim enotam in štabom omogočili, da se temu primerno organizirajo. Potrebujemo posebno enoto ne za desant, marveč da bi drugim enotam pokazali, kako se to dela profesionalno, zato razmišljamo o večji in bolj kakovostni vključitvi reprezentantov v delo Ministrstva za obrambo (N. Š., 1994b: 28). Glede na takšne izjave bi lahko sklepali, da so bili vrhunski športniki v SV edini, ki so lahko drugim pokazali, kako se dela dobro, kar je seveda skrb vzbujajoče.

Zmotno bi bilo mišljenje, da v takratno TO in kasneje v SV niso bili vključeni drugi slovenski športniki. Vrsta prispevkov v reviji Slovenska vojska prikazuje služenje vojaškega roka takrat že kar mednarodno uveljavljenih športnikov, kot so Samo Gostiša, Gregor Cvijič, Miro Kocuvan in drugi.⁶ Njihovo služenje domovini se ni bistveno razlikovalo od vojaškega roka drugih fantov. Že takrat so se v enotah, ki so bile sicer ponosne na usposabljanje nadobudnega športnika, pojavljale pobude za sistemsko urejeno in kontinuirano delo. To seveda večkrat ni bilo povsem jasno poveljujočim, ki so se togo držali predpisov. Nekaj je bilo tudi disciplinskih problemov zaradi športnikov, ki so imeli več svobode kot drugi vojaki, kar slednjim ni bilo všeč. Nadaljnja športna pot je bila tako odvisna od razumevanja poveljujočih in prilagodljivosti programa treningov in tekmovanj. Nekaj športnikov je zaradi narave vojaškega poklica iskalo redno zaposlitev v enotah SV, kjer delajo še danes.

⁴ Aljaž Pegan je dolgoletni reprezentant v športni gimnastiki in član ŠD Trnovo.

⁵ N. Š. so začetnice avtorja člankov v reviji Slovenska vojska; njegovega polnega imena in priimka kljub poizvedovanju nisem uspel ugotoviti.

⁶ Samo Gostiša je nekdanji reprezentant v smučarskih skokih, Gregor Cvijič je občasni reprezentant v roketu in član RK Trimo Trebnje, Miro Kocuvan je atletski reprezentant v tekih na 400 m in 400 m z ovirami in član AK Kladivar Celje.

3. 1. 3 Športna enota

V letu 1996 je prišlo do ključnega podpisa Sporazuma o zaposlovanju vrhunskih športnikov v ministrstvih, kar je imelo tudi močan vpliv na organizacijsko strukturo dotedanje Športne čete. S preimenovanjem v Športno enoto je bil dokončno narejen korak naprej v razvoju in odmik od nedoločene vloge pripadnikov. Prvi korak je bil okrepitev poveljstva Športne enote. Tako je vodenje enote prevzel podpolkovnik Janko Požežnik.⁷ Želja vseh je bila, da bi se zaposleni športniki ne ukvarjali zgolj s pripravami in tekmovanji, kar je sicer njihova prednostna naloga, ampak bi bili vključeni tudi v SV, se pravi, da bi slednja imela neko korist od njih (Požežnik, 1997: 25). Sporazum predvideva, da bi v vseh treh ministrstvih zaposlili okoli 200 športnikov, polovico od tega v SV, a je bila ta številka pretirana. Tako je v enoti vsa leta zaposlenih povprečno 40 vrhunskih športnikov. Omejitve so že takrat narekovala omejena finančna sredstva. Poseben poudarek je bil še vedno na tekmovalcih v biatlonu⁸, ki je najstarejša zimška vojaška športna panoga. Biatlon naj bi bil tisti zimski šport, s katerim bi si vojaki na služenju vojaškega roka izboljšali svojo vsestransko telesno pripravljenost ter lažje uresničevali napore med urjenjem. Obenem bi popularizacija tega športa med vojaki na služenju vojaškega roka omogočila vzpostavitev osnovne baze, ki jo je ta novi šport potreboval za svoje preživetje, in bi morda tako pridobili kakšnega novega biatlonca. Predvidevalo se je tudi, da bodo nekateri tedanji tekmovalci postali bodoči inštruktorji, ki bi urili prihodnje generacije slovenskih vojakov v tej športni panogi (Arnejčič, 1992: 56 in Kragelj, 2002: 40).

Slovenski biatlon se mora za svoje preživetje v prvi vrsti zahvaliti Ministrstvu za obrambo in SV, ki mu zagotavljata finančna in tehnična sredstva, materialne in človeške vire in pomagata ustvarjati razmere za njihovo delo ter sodelujeta pri urejanju tekmovališč in infrastrukture v Športno rekreacijskem centru Pokljuka.

3. 1. 4 Športna šola

V začetku leta 2001 se je Športna enota, kakor tudi Slovenska vojska v celoti, v smislu približevanja Natu preoblikovala v Športno šolo SV, s sedežem v Centru vojaških šol. Namen preoblikovanja je bil, da se strokovno znanje s področja športa, ki je zbrano v tej enoti, še bolj vključi v proces usposabljanja pripadnikov SV. Šolo sta sestavljali tako

⁷ Janko Požežnik je v športnih krogih precej bolj znan kot sodnik Mednarodne rokometne zveze (EHF).

⁸ V SV je trenutno zaposlenih 9 biatloncev in njihov trener. Med njimi je najuspešnejša Andreja Koblar Grašič, ki je za svoje športne dosežke prejela Srebrno zvezdo športne odličnosti, ki jo podeljuje CISM.

skupina vrhunskih športnikov, zaposlenih v SV, in skupina športnikov na služenju vojaškega roka. Osnovni namen Športne šole je bil razbremenitev poveljnikov oddelkov in vodov pri usposabljanju vojakov iz predmeta športne vzgoje. Športniki so s svojo prepoznavnostjo in rezultati spodbujali k boljšemu usposabljanju, kar je zagotavljalo boljše končne rezultate. V ta namen se je šola strokovno okrepila, zaposlilo se je še nekaj športnikov, med njimi tudi kegljačica Andreja Razlag,⁹ in še nekaj trenerjev.

Športna šola si je ob preoblikovanju zastavila tudi naslednje temeljne naloge:

1. Usposabljanje nabornikov in zagotavljanje pogojev za njihovo športno vadbo.
2. Vključevanje v proces usposabljanja pripadnikov SV iz športnih vsebin.
3. Zaposlovanje vrhunskih športnikov na podlagi Sporazuma o zaposlovanju v Ministrstvu za obrambo, Ministrstvu za notranje zadeve in Ministrstvu za finance.
4. Nastopanje na mednarodnih vojaških tekmovanjih in tekmovanjih v okviru SV.
5. Predstavitve vrhunskih športnikov in njihovih dosežkov v enotah in poveljstvih SV.
6. Promocija Slovenske vojske in Slovenije.
7. Organiziranje vojaških tekmovanj (http://www.mors.si/mors/slovenska_vojska/enote/cvs/cvs_sportna.htm, 6. 12. 2003).

Prehodu na poklicno vojsko so se prilagodile tudi naloge Športne šole. Težnja Športne šole je, da z usposabljanjem na športnem področju ustrezno usposobi kader za šport na vseh ravneh, izboljša strukturo gibalnih sposobnosti vseh zaposlenih v SV, dvigne kvaliteto življenja, poveča skrb za telo ter posledično zmanjša negativne, zdravju škodljive vplive in s tem število poškodb (http://www.mors.si/mors/slovenska_vojska/enote/cvs/cvs_sportna.htm, 6. 12. 2003).

Poslanstvo Športne šole je poleg omogočanja zaposlitve vrhunskim športnikom tudi poučevanje teoretičnih osnov za načrtovanje športne vadbe. Usposabljanje obsega kondicijsko vadbo vojakov in borilne veščine, katerih namen je povečanje gibalnih sposobnosti in krepitev borbenega duha. Pomemben je tudi orientacijski tek, ki je na neznanem terenu temelj uspešnega gibanja v naravi. V jesenskih mesecih poveljstvo Športne šole pripravi redno usposabljanje za zaposlene športnike. Ponovijo postrojitevna

⁹ Andreja Razlag je članica reprezentance v kegljanju in KK Miroteks Celje. V septembru 2002 je kot prva slovenska športnica prejela najvišje priznanje Mednarodnega komiteja za fair play za svoja večletna humanitarna prizadevanja in za delo z gibalno oviranimi športniki, ki so se poškodovali na treningih ali v prometnih nesrečah.

pravila, ki imajo za športnike predvsem praktičen pomen, saj morajo postopke obvladati ob slovesnostih, podelitvah nagrad in sprejemih. Med drugimi obravnavanimi temami so še lokostrelstvo, streljanje na trenažerju, paint ball in preživetje v naravi.

Vrhunski športniki v SV so vključeni v Športno šolo, ki je organizacijsko razdeljena na 14 vojaških športnih reprezentanc v naslednjih športnih panogah: padalstvo, strelstvo, atletika, judo, orientacijski tek, alpinizem, alpsko smučanje, biatlon, smučarski tek, plavanje, triatlon, kolesarstvo, lokostrelstvo in peterboj. To so predvsem športne panoge, iz katerih prihajajo vrhunski športniki, zaposleni v SV. Na čelu vsake izmed teh reprezentanc je vodja reprezentance, ki skrbi za nemoteno delovanje svoje reprezentance. Vodja reprezentance je ponavadi nekdo iz SV, ki ima določeno znanje na tem področju in ne prihaja nujno iz Športne šole. Z njimi se udeležuje vojaških tekmovanj, v dogovoru s športniki sestavlja urnik nastopov in predstavlja osnovno povezavo vrhunskih športnikov s SV.

V skladu s preoblikovanjem Centra vojaških šol v Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje (PDRIU), ki je nastal z združitvijo vseh elementov vojaškega izobraževanja in usposabljanja 1. julija 2004, je novo mesto v sistemu dobil tudi vojaški šport. V okviru PDRIU je organiziranih enajst organizacijskih enot in ena izmed njih je tudi Poveljstvo za doktrino in razvoj, ki je sestavljeno iz sektorjev in samostojnih oddelkov. Vojaški šport je vključen v Sektor vojaških družboslovnih ved in športa.

Novo mesto so v skladu s preoblikovanjem dobili tudi vrhunski športniki, zaposleni v SV, ki so ponovno organizirani v Športno enoto SV in neposredno vključeni pod poveljstvo PDRIU. Aktualni seznam zaposlenih vrhunskih športnikov v SV je v Prilogi B. Najpomembnejše naloge enote so zaposlovanje vrhunskih športnikov, sodelovanje pri promociji SV, vključevanje športnikov v usposabljanje, sodelovanje z drugimi vojskami na področju športa in izvajanje tečajev za naziv inštruktorja športa (Šket, 2004: 9-11).

3. 2 Usposabljanje vrhunskih športnikov na služenju vojaškega roka

Zdi se, da je bil največji dosežek v preteklosti vzpostavitev prilagojenega sistema služenja vojaškega roka vrhunskih športnikov v SV, ki je s prehodom na poklicno popolnjevanje oboroženih sil žal izgubil svoj pomen. Čeprav je bil sistem v veljavi samo kratek čas, je pomenil kakovostno rešitev, zato sem se odločil, da ga vseeno predstavim.

3. 2. 1 Obveznosti in pravice vojaških obveznikov

V letu 2001 se je na podlagi Pravilnika o služenju vojaškega roka vojaških obveznikov – kategoriziranih športnikov pričelo prilagojeno služenje vojaškega roka za športnike. Pravilnik je urejal služenje vojaškega roka kategoriziranih športnikov, določena so bila vsa vprašanja v zvezi z vodenjem evidence, naborem in napotitvijo na služenje vojaškega roka. Glede same določitve rodu, službe oziroma vojaško evidenčne dolžnosti kategoriziranih športnikov so se v okviru možnosti upoštevali tudi predlogi OKS - ZŠZ, ki jih je poslal Ministrstvu za obrambo do konca decembra za kategorizirane športnike, ki bi v naslednjem letu dopolnili 18 let. Kategorizirani športniki so se na služenje vojaškega roka napotili v skladu s predlogi, praviloma izven tekmovalne sezone in v tiste enote SV, na območju katerih so imeli možnost treniranja, oziroma v bližino doma. Omogočili so se jim treningi praviloma v prostem času, v vojašnici ali izven nje. Za športnike svetovnega in mednarodnega razreda je bila v drugi in tretji fazi usposabljanja predvidena možnost za treninge tudi dopoldne. Zavarovanje kategoriziranih športnikov v času treningov, priprav in na tekmovanjih je urejal OKS - ZŠZ, razen za tekmovanja SV. Vse morebitne prošnje v zvezi z odsotnostjo, pripravami ali morebitno prekinitvijo služenja vojaškega roka so se vložile pri Generalštabu SV (GŠSV). Načelnik GŠSV je za udeležbo na pripravah in nastopih državne reprezentance na evropskih in svetovnih prvenstvih ali olimpijskih igrah na prošnjo OKS - ZŠZ odobril kategoriziranim športnikom odsotnost do 10 dni. V času služenja vojaškega roka so kategorizirani športniki tekmovali za SV, razen če ni šlo za tekmovanja, ki so se jih udeleževali kot člani državne ali olimpijske reprezentance. Kategoriziranim športnikom je lahko načelnik GŠSV na predlog OKS - ZŠZ ali poveljnika enote, v kateri so služili vojaški rok, odvezl ugodnosti v skladu s tem pravilnikom, če se niso udeleževali treningov ali priprav, če so kako drugače izkoriščali svoj status, kršili vojaško disciplino ali če niso izpolnjevali odrejenih obveznosti v SV. Služenje vojaškega roka je potekalo 7 mesecev. Izbrani naborniki, kandidati za služenje vojaškega roka v Športni šoli, so bili najprej napoteni v pehotne učne bataljone, kjer so opravili 7 tednov osnovnega vojaškega usposabljanja. Če so dosegli zahtevano stopnjo usposobljenosti, so se preostanek služenja usposabljali v Športni šoli, na podlagi posebnega programa. Program je bil oblikovan tako, da so do konca vojaškega roka, preostalih 23 tednov, poleg vojaških znanj pridobili tudi specialistična športna znanja, hkrati pa so trenirali in se udeleževali športnih tekmovanj. Razmerje med specialističnim usposabljanjem in športnim usposabljanjem je bilo v prid športnim vsebinam. Udeležbo kategoriziranih športnikov na treningih zunaj vojašnic sta uskladila, glede na programe usposabljanja, pristojna nacionalna panožna športna zveza in pristojno poveljstvo ali enota SV, v kateri so

kategorizirani športniki služili vojaški rok. Poročila o udeležbi na treningih, pripravah in tekmovanjih med služenjem vojaškega roka je za vse kategorizirane športnike poimensko pripravljala OKS - ZŠZ ali pristojna nacionalna panožna športna zveza in ga mesečno pošiljala GŠSV (Pravilnik o služenju vojaškega roka vojaških obveznikov - kategoriziranih športnikov, 2000).

3. 2. 2 Izkušnje s služenjem vojaškega roka športnikov

Jani Dvoršak¹⁰ je takratno sodelovanje s SV označil kot vzorno, saj so do uveljavitve prilagojenega služenja uspeli rešiti vse probleme. Po zakonu je bila dopolnjena starost 27 let tisti trenutek, ko so morali tudi športniki na služenje vojaškega roka oziroma vojaških obveznosti, do takrat pa je po njegovem mnenju SV vedno »šla na roke«, oziroma je ugodila prošnjam naših športnikov, kar pomeni, da so vrhunski športniki zaradi svojih športnih dosežkov prelagali to svojo obveznost do države do 27. leta (RASLO 2, Aktualna tema, 24. 4. 2001). Državni interes za vrhunske športne dosežke tudi sicer izhaja z enakih stališč, kakršna ima tudi do drugih področij vrhunskega kulturnega ustvarjanja v najširšem pomenu. Gre za tisti prvinski interes nacije, da podpira izredno nadarjene, ki bogatijo narodovo in splošno človeško zakladnico stvaritev (Kovač, 1995: 32).

Peter Mankoč,¹¹ je takrat pozdravil novo možnost služenja vojaškega roka, saj je imel sam slabe izkušnje. Zelo redki so bili primeri, da je plavalec nemoteno odslužil vojaški rok, ne da bila s tem ogrožena njegova športna kariera. Kljub temu se je strinjal, da je vojaški rok obveza in je tudi prav, da je tako, potrebno je le izbrati pravi trenutek, da ne ovira športne kariere (RASLO 2, Aktualna tema, 24. 4. 2001).

Izkušnje so tudi drugačne; tako smučarju Mitji Kuncu,¹² kasneje zaposlenemu v Policiji, sploh ni bilo potrebno odslužiti vojaški rok. Razloga ne gre iskati v takratnem prožnem sistemu, ampak v njegovi hudi poškodbi križnih vezi in meniskusa. Zaradi poškodbe tako ni opravil služenja vojaškega roka. Čeprav zdravstveno nesposoben služiti vojaški rok, je osvojil medaljo na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju v St. Antonu. Znani so tudi primeri, ko se je športnik zaradi nemotenega procesa treningov in tekmovanj odločil za civilno služenje vojaškega roka, čeprav do »vojaške suknje« ni imel odpora.

¹⁰ Jani Dvoršak je sekretar odbora za vrhunski šport OKS-ZŠZ

¹¹ Peter Mankoč je nepogrešljiv član plavalne reprezentance in PK Ilirija.

¹² Mitja Kunc je član slovenske smučarske reprezentance in SK Črna.

Med bolj znanimi športniki so v učni skupini Športne šole vojaški rok služili tudi Aleš Kuder, Simon Hočevar, Jaka Jazbec, Uroš Kodolja, Ranko Leskovar, Jože Vrtačič, Tomaž Borko, Luka Biščak, Urh Čehovin in Matic Strgar.¹³

V pogovoru z Jakom Jazbecem, ki je že služil vojaški rok po prilagojenim programu, sem ugotovil, da je takšna rešitev zelo primerna, zahteva pa veliko prilagodljivosti trenerjev in panožnih zvez ter poveljnikov v vojski. Športnik se je popoldne lahko udeleževal treningov zunaj vojaških objektov in mu je tako bila dana velika svoboda, ki pa je ni smel zlorabiti. Po končanih treningih se je Jaka Jazbec vračal v vojašnico v Šentvidu, kjer je kljub utrujenosti nadaljeval z rednimi večernimi opravili nabornika. Športniki so tudi sicer navajeni natančnih urnikov in trdega dela od jutra do večera, vendar skušnjava kljub temu ostaja. Vsekakor je Jazbecu takšno služenje omogočilo skoraj nemoteno nadaljevanje kariere, tako da je bil vse do zadnjega tudi med kandidati za nastop na olimpijskih igrah v Atenah.

3. 3 Zaposlovanje vrhunskih športnikov in trenerjev

Že večkrat sem v prejšnjem zgodovinskem pregledu omenil Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev, ki ga bom v nadaljevanju bolj podrobno predstavil. Osredotočil sem se na postavljena merila ter obveznosti in pravice vrhunskih športnikov.

3. 3. 1 Učinki sporazuma

Zaradi interdisciplinarnosti je šport prepleten z različnimi družbenimi področji, tako z zdravstvom, vzgojo in izobraževanjem, gospodarstvom, okoljem, turizmom, kulturo, znanostjo ter seveda tudi z obrambo. Učinki zaposlovanja so verjetno razpršeni med vsa naštetá področja, vendar bi jih v grobem lahko razdelili na tri večje skupine.

Prva skupina so splošni učinki, pri katerih gre predvsem za promocijo države s športom in za sistematično pomoč vrhunskemu športu pri nas ter za posledično dvigovanja ugleda

¹³ Aleš Kuder je član reprezentance v kajaku in kanuju na divjih vodah in KKK Ljubljana; Simon Hočevar je član reprezentance v kajaku in kanuju na divjih vodah in KK Simon; Jaka Jazbec je član reprezentance v spustu in kajaku na mirnih vodah in KK Simon; Uroš Kodolja je član reprezentance v kajaku in kanuju na divjih vodah in KK Soške Elektrarne Nova Gorica; Ranko Leskovar je član atletske reprezentance v deseteroboju in AD Almont Slovenska Bistrica; Jože Vrtačič je član AK Krka Novo mesto; Tomaž Borko je član reprezentance v taekwondoju in TKDK Branik Hwarang iz Maribora, Luka Biščak je član reprezentance v športnem plezanju in PK Divača, Urh Čehovin je član reprezentance v športnem plezanju in AO Ljubljana-Matica, Matic Strgar je član kolesarske reprezentance U-23 in KD Rog Ljubljana.

države doma in v tujini. V drugo skupino sodijo učinki za šport, med katerimi je verjetno najpomembnejše zagotavljanje socialne varnosti kategoriziranim športnikom in nekaterim trenerjem ter skrb za manj priljubljene in tržno manj zanimive športe. V praksi v SV dokaj dobro skrbijo za tržno manj zanimive športe, perspektivni športniki pa tako ali tako niso zaposleni v SV. Sporazum nekaterim omogoča, da se po zaključku športne kariere stalno zaposlijo v SV kot inštruktorji. Po mojih podatkih ni tako zaposlen v SV še nihče. V tretjo skupino uvrščam učinke za državno institucijo, ki zaposluje športnike. Promocija državne institucije na svetovnih prvenstvih in mednarodnih tekmovanjih ter na svetovnih prvenstvih teh institucij je prvi izmed pomembnih učinkov v tej skupini. Ob tem bi dodal, da razen biatloncev in atletinje, nihče izmed športnikov iz Športne šole ne nosi emblemov SV na športnih rekvizitih ali oblačilih, razen na nekaterih vojaških tekmovanjih. Drugi učinek je identifikacija delavcev institucije s svojimi kolegi, vrhunskimi športniki, kar seveda povečuje zanimanje za šport. To se kaže predvsem na internih tekmovanjih, ki se jih zaposleni v SV radi udeležujejo, saj imajo drugače redko možnost primerjave z resnično najboljšimi. Zanimivo je, da v Policiji zaposleni športniki na takšnih tekmovanjih ne sodelujejo, ker policisti takšnim primerjavam nasprotujejo. Pomemben je tudi dvig delovne usposobljenosti posameznih institucij z vključevanjem nekaterih športnih kadrov. Z vključevanjem športnikov se dvigujeta psihofizična pripravljenost in športna kultura v institucijah, kar je eden izmed pogojev za uspešno delo (Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev, 1996).

3. 3. 2 Merila zaposlovanja

V Sloveniji je po merilih OKS - ZŠZ število vrhunskih športnikov v zadnjih letih močno naraslo in se giblje okoli številke 600. Splošna raven uspešnosti športnikov bi se lahko še dvignila, če bi sprejemali v delovno razmerje zgolj tiste, ki zaposlitev nujno potrebujejo. Število zaposlenih pa je odvisno od možnosti ministrstva ter potreb športnikov in nekaterih trenerjev, ki ne vidijo zanesljive eksistence v civilni družbi. Marko Rajšter z Ministrstva za šolstvo, znanost in šport pojasnjuje postopek zaposlovanja. Posamezno ministrstvo na podlagi Sporazuma o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev določi število športnikov, ki jih namerava zaposliti brez predhodnega javnega razpisa. Športniki v sodelovanju s panožnimi zvezami vložijo prošnje, ki se obravnavajo na koordinacijah, na katerih preverijo izpolnjevanje postavljenih meril, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport pa skrbi, da delo koordinacije poteka nemoteno (TVS 2, Končnica, 9. 9. 2002).

Merilo športne kakovosti

O športni kakovosti odloča kategorizacija športnikov, ki jo določa OKS - ZŠZ na podlagi doseženih rezultatov posameznega športnika. Kategorizacija OKS - ZŠZ obsega naslednje statuse športnika:

1. Zaslužni športnik Republike Slovenije je najvišji častni naziv, ki ga športnik lahko dobi za izjemen enkratni športni rezultat ali izjemno uspešno športno kariero. Naziv je doživljenjski.
2. Športnik svetovnega razreda je naziv, ki ga športnik dobi za osvojeno olimpijsko medaljo ali medaljo na Svetovnem prvenstvu (SP), Evropskem prvenstvu (EP) ali glede na končno razvrstitev v svetovnem pokalnem tekmovanju, ali za svetovni ali evropski rekord, in to v športnih disciplinah rednega programa olimpijskih iger. Status velja 4 leta.
3. Športnik mednarodnega razreda je naziv, ki ga športnik lahko dobi na osnovi naslednjih rezultatov v članskih kategorijah: uvrstitev do vključno 12. mesta na EP, uvrstitev do vključno 16. mesta na SP. Status velja 2 leti.
4. Športnik perspektivnega razreda je naziv, ki ga športnik lahko dobi za uvrstitev do vključno 16. mesta na SP v mladinski konkurenci. Status velja 1 leto.
5. Športnik državnega razreda je naziv, ki ga športnik lahko dobi za: uvrstitev med prve tri četrtine nastopajočih na SP ali EP, za zmago na državnih prvenstvih ali v Pokalu Slovenije. Status velja 1 leto.
6. Športnik mladinskega razreda je naziv, ki ga mladinec dobi za: uvrstitev med prve tri četrtine nastopajočih na SP, za zmago v Pokalu Slovenije ali zmago na mladinskem državnem prvenstvu. Status velja 1 leto (www.olympic.si/oks/p_kategorizacija/statusi.htm., 3. 3. 2004).

Zaposlovali naj bi predvsem vrhunske športnike svetovnega in mednarodnega razreda ter perspektivne športnike ustrezne starosti.

Merilo prednosti športne panoge glede na interes ministrstva

Iz prioritet Ministrstva za obrambo je razvidno, da so nekatere športne panoge prednostne v primerjavi z drugimi. Delavci ministrstev se lahko udeležujejo posebnih svetovnih prvenstev v športih, za katere so značilna posebna znanja, ki so pomembna pri njihovih delovnih dolžnostih. Športi so razvrščeni v skupine glede na zastopanost športa v tekmovalnem sistemu in glede na specialne potrebe ministrstva. V skupini A so športi, ki so najbolj zanimivi za posamezno ministrstvo. Drugi športi so razvrščeni v skupine B, C in D. Športne panoge so glede na ministrstvo različno razporejene, vendar pri tem ne gre za velika odstopanja, še posebej to velja za skupino A, ki jo na vseh treh ministrstvih sestavljata strelstvo in borilni športi.

Posamezno ministrstvo torej zaposluje zainteresirane vrhunske športnike iz skupine A, nato vrhunske športnike iz skupin B, C in D. V primeru, da vsa razpoložljiva mesta niso zapolnjena, se lahko zaposli še druge športnike tudi glede na specialne potrebe ministrstva (Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev, 1996).

Posebnost zaposlovanja v SV je po besedah Mirana Stanovnika potreba po določenem športniku oziroma športu, ki ga goji določena športna zveza. Preko nje in odbora za vrhunski šport OKS - ZŠZ steče postopek za pridobitev novega športnika, ki ga potrebuje SV (TVS 2, Končnica, 9. 9. 2002).

Prioriteta športov v Ministrstvu za obrambo:

Skupina A: strelstvo, padalstvo, judo, triatlon, biatlon, orientacija, vojaški peterboj, mednarodni peterboj;

Skupina B: plavanje, plezanje, alpsko smučanje, tekaške discipline;

Skupina C: vsi drugi športi (Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev, 1996).

Merilo specialnih potreb ministrstva

Zaposleni športniki lahko občutno izboljšajo delovno usposobljenost posamezne enote ministrstva z nekaterimi športi oziroma športnimi znanji. V takšnem primeru se lahko zaposli potrebno število športnikov ne glede na merilo športne kakovosti. Zaposlovanje po tem merilu je treba strokovno utemeljiti (Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev, 1996). Merilo specialnih potreb ministrstva je nekakšna stranska pot za

vključevanje, predvsem v SV, nekaterih športnikov, ki ne izpolnjujejo osnovnih pogojev. O občutno izboljšani delovni usposobljenosti Športne šole, seveda, tu ni govora.

Merilo za zaposlovanje trenerjev

Če ministrstvo zaposli celotno ekipo, mora zaposliti tudi njenega trenerja. V drugačnem primeru zaposli zainteresiranega trenerja na predlog OKS - ZŠZ, pri čemer se upošteva število zaposlenih športnikov posameznega športa in specialne potrebe ministrstva. V Športni šoli sta trenutno zaposlena dva trenerja, in sicer eden od trenerjev biatlonske ekipe in judo trener.

Vrhunski športniki morajo poleg naštetih izpolnjevati tudi pogoje, ki jih določa Zakon o javnih uslužbencih, ki predvideva, da kandidat ni bil pravnomočno obsojen zaradi naklepne kaznivega dejanja, da ni v kazenskem postopku zaradi kaznivih dejanj in da je državljan Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Sloveniji.

Vrhunski športnik sklepa delovno razmerje praviloma za določen čas, ponavadi za eno leto z možnostjo podaljšanja. Ob sklenitvi delovnega razmerja mora predložiti delovno knjižico, potrdilo o državljanstvu, dokazila o izobrazbi, potrdilo o nekaznovanosti in dokazila o dodatnih znanjih in posebnih usposobljenostih. Končno odločitev o zaposlitvi sprejme pristojni organ ministrstva, ki razporedi športnika na delovno mesto. Na podlagi dokazila o izobrazbi se določi tarfna skupina in količnik za določitev osnovne plače. Mesečna plača vrhunškega športnika v SV znaša okoli 130 tisoč SIT.

3. 3. 3 Obveznosti in pravice športnikov

Po besedah bivšega poveljnika Športne šole so obveznosti predvsem treningi in priprave ter udeležba na vojaških svetovnih, evropskih ter drugih prvenstvih. Dolžni so se tudi udeleževati tradicionalnih vojaških tekmovanj v državi in tujini (Požežnik, 1997: 25). Od športnikov se pričakuje tudi udeležba na promocijskih, propagandnih, protokolarnih in drugih prireditvah, ki jih organizira ministrstvo, strokovna pomoč pri športnih in profesionalnih pripravah in usposabljanju delavcev in vojakov ter strokovno svetovanje pri pripravi programov in analizi dela (Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev, 1996). V praksi njihove obveznosti izgledajo nekoliko drugače. Vrhunski športniki v SV so med vsemi vrhunskimi športniki, zaposlenimi v državnih institucijah, še najbolj obremenjeni z obveznostmi do svojega delodajalca. Nekajkrat letno se oglasijo na svojem delovnem mestu in tako izpolnijo kvoto delovnih dni, ki je predpisana za določene

razrede. Ponavadi se ob koncu tekmovalne sezone udeležijo posebnih vojaških svetovnih prvenstev. Ob posebnih priložnostih se udeležijo kakšnega postroja, srečanja ali vojaškega tekmovanja SV, ki se ga, v večini primerov, udeležujejo samo nekateri atleti in tekmovalci v borilnih športih. Vsekakor pa so vrhunski športniki prisotni na tradicionalnem novoletnem srečanju z ministrom za obrambo in drugimi pomembnimi osebnostmi.

Vrhunski športniki, zaposleni v posameznih ministrstvih, imajo pravico do sofinanciranja kakovostne tekmovalne opreme, ki pa je odvisno od finančnih možnosti ministrstva. Pri tem gre ponavadi za opremo, ki jo uporabljajo na vojaških tekmovanjih. Letos je v načrtu tudi nakup tekmovalnih koles, ki jih kolesarji SV nujno potrebujejo za doseganje boljših rezultatov. Prav tako imajo pravico do sodelovanja in soodločanja pri pripravi koledarjev nastopov ter možnost nastopanja za klub in panožno zvezo, pri čemer imajo prednost obveznosti do ministrstva, v katerem so zaposleni. Izjema je možna zgolj v primeru nastopa na olimpijskih igrah ali svetovnih in evropskih prvenstvih. Športniki imajo prednost pri zaposlitvi za nedoločen čas pod pogoji, ki jih opredeljujejo predpisi o javnih uslužbencih in predpisi posameznih ministrstev (Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev, 1996). Pod takšnimi pogoji je zaposleno manjše število športnikov v Policiji, medtem ko v SV zaposlitev za nedoločen čas v okviru Športne šole, po mojih podatkih, ni.

Sporazum po mnenju nekaterih pristojnih ni najboljši, saj vsebuje nekaj ključnih napak, omogoča različne interpretacije, ne določa nobenih sankcij za tiste, ki se ga ne držijo, in je predvsem vsebinsko zastarel. V zadnjih desetih letih se je število vrhunskih športnikov v Sloveniji povečalo za trikrat in temu primerne morajo biti vsebinske rešitve. Kot zanimivost lahko omenim, da Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev ni bil nikoli objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, kljub temu da so ga podpisali ministri dr. Slavko Gaber, Andrej Šter, Jelko Kacin in Mitja Gaspari ter predsednik OKS - ZŠZ mag. Janez Kocijančič.

3. 4 Športni uspehi pripadnikov Športne šole

Vrhunski športniki iz Športne šole so poleg številnih uspehov na civilnih tekmovanjih, ki so predstavljeni v Prilogi A, dosegali tudi dobre uvrstitve na domačih in predvsem tujih vojaških športnih tekmovanjih. Profesor Janez Dolinar (1993: 42) je videl vojaška športna tekmovanja kot sestavni del preverjanja vojakov in močan motivacijski dejavnik, saj

spodbujajo zdrav tekmovalni duh tako med enotami kot tudi na ravni celotnih oboroženih sil.

Največje športno vojaško tekmovanje in največji športni dogodek vojaškega športa sploh so Svetovne vojaške igre, ki jih vsaka štiri leta pripravi ena izmed članic Mednarodne organizacije za vojaški šport. Organizirajo se pod okriljem Sveta za mednarodni vojaški šport, mednarodne športne organizacije, ki združuje 125 držav z vsega sveta na področju vojaškega športa. Države ustanoviteljice so Belgija, Danska, Francija, Luksemburg in Nizozemska, ki so leta 1948 šport prepoznale kot dejavnik povezovanja vojsk po drugi svetovni vojni. Prijateljstvo skozi šport je temeljno vodilo vojaškega športa in osrednje geslo Mednarodne organizacije za vojaški šport.

Mednarodna vojaška športna tekmovanja sestavljajo discipline vojaškega športa, in sicer: aeronavtični peteroboj, vojaški peteroboj, mornariški peteroboj, padalstvo in strelstvo. Individualni športi: atletika, kros, kolesarstvo, konjeništvu, plavanje (skupaj s potapljanjem, reševanjem iz vode in vaterpolom), orientacija, moderni peteroboj, smučanje (nordijsko in alpsko), golf, triatlon in jadrnanje. Borilni športi na vojaških prvenstvih so: boks, sabljanje, judo, rokoborba in taekwondo. Brez ekipnih športov seveda ne gre, poudarek pa je na košarki, nogometu, rokometu in odbojki. Slovenski športniki vojaki seveda ne nastopajo v vseh disciplinah, temveč le v tistih, s katerimi se tudi sicer ukvarjajo. Poleg vrhunskih športnikov Športne šole se tekmovanj udeležujejo tudi vojaki iz drugih enot, ki imajo nadpovprečne rezultate v posamezni športni panogi.

Uspehi slovenskih športnikov na teh tekmovanjih so pomembno prispevali k prepoznavnosti slovenskih oboroženih sil v obdobju po osamosvojitvi. Natančen pregled doseženih rezultatov je v prilogi E. V zadnjem času uspehi pripomorejo h krepitvi dobrih odnosov s pripadniki drugih armad ter k uveljavljanju nacionalnih interesov. Pavel Vindišar¹⁴ (Vindišar, 1994: 28) je ugotavljal, da je tudi v vojaškem športu kljub vsemu veliko politike. To je očitno tako na konferencah CISM kot tudi na tekmovanjih, kjer sodeluje precejšnje število generalov, predstavnikov veleposlaništev in vojaških atašejev, ki so v uveljavljanju svojih nacionalnih interesov večkrat nerazumljivo nerodni.

¹⁴ Polkovnik Pavel Vindišar je bil vodja nacionalne delegacije CISM za Slovenijo.

3. 4. 1 Svetovne vojaške igre v Rimu

Od 4. do 16. septembra leta 1995 so v Rimu potekale prve svetovne vojaške igre, tudi z močnim simbolnim pomenom. Potekale so ob petdesetletnici konca druge svetovne vojne in podpisa Ustanovne listine Združenih narodov. Iger se je udeležilo 93 vojaških reprezentanc z vseh celin sveta. V 17 športnih panogah je tekmovalo več kot 4 tisoč športnikov na 15 različnih lokacijah v bližini Rima, tekmovanja pa si je ogledalo skupno več kot pol milijona gledalcev. Športniki so med drugim tekmovali tudi v nekaterih predvsem vojaških panogah. Sabljanje, konjeništvo, rokoborba, padalstvo, streljanje in vojaški peterboj so le nekatere izmed njih. Več kot dvajset ur neposrednih televizijskih prenosov po vsem svetu je vojaške svetovne igre naredilo prepoznavne širšemu občinstvu in pokazalo združevalno moč športa med vojskami celega sveta.¹⁵

Slovenski športniki so na svetovnih vojaških igrah v Rimu tekmovali v močni konkurenci, a so kljub temu dosegli dobre rezultate. Irena Avbelj in Senad Salkič¹⁶ sta osvojila bronasti kolajni v padalstvu. Tekmovanja v Rimu so prinesla tudi spoznanje, da je treba v prihodnje narediti kakovosten korak naprej, saj zadovoljstvo zgolj z uspešnim končanjem nastopa in vzpostavitvijo vrste osebnih stikov s športniki iz drugih držav ni več dovolj. Postavljena je bila teza, da ni dovolj samo zagotavljanje socialne varnosti športnikom, temveč je treba športnikom zagotoviti tudi ustrezne razmere za trening in osebni razvoj; podobno kot jih je že tedaj imela padalska reprezentanca, ki je edina na tem tekmovanju v celoti izpolnila pričakovanja. Želja po še večjih uspehih je prisilila odgovorne k urejanju statusa neprofesionalnih športnikov z dobrimi rezultati, ki jim je bilo treba po vrnitvi iz Rima omogočiti boljše pogoje treninga in jih tako vključiti v Športno četo. Prvič so se tudi pri nas pojavile glasne zahteve po povezavi civilnega in vojaškega športa, podobno kot je to uveljavljeno v Nemčiji, kjer sta vojaška in civilna reprezentanca v posameznih športnih panogah, več ali manj, eno in isto (Pečnik, 1995: 21-24).

¹⁵ Otvoritev na Olimpijskem štadionu v Rimu je poleg 30 tisoč gledalcev spemljala močna politična in športna delegacija. S svojo navzočnostjo so tekmovanju izrekli priznanje tako italijanski predsednik Scalfaro in ministrski predsednik Dini kakor tudi najuglednejši športni delavec takratnega časa Juan Antonio Samaranch, predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja. Tekmovanja so se v okviru svojih oboroženih sil udeležili številni vrhunski športniki, nosilci kolajn z največjih tekmovanj: Paul Tergat iz Kenije, Jean Galfione iz Francije, brata Kličko iz Ukrajine, Marco Del Vecchio in Alessandro Del Piero iz Italije in Denis Pankratov iz Rusije, če naštejemo samo najbolj znane.

¹⁶ Irena Avbelj, Roman Karun in Senad Salkič so člani slovenske padalske reprezentance in člani ALC Lesce ter pripadniki 15. brigade vojaškega letalstva. Irena Avbelj je nosilka Srebrne zvezde športne odličnosti, ki jo za večkratne najvišje športne dosežke podeljuje CISM.

3. 4. 2 Svetovne vojaške igre v Zagrebu

Druge svetovne vojaške igre so potekale od 8. do 17. avgusta 1999 v hrvaški prestolnici Zagreb, da bi prispevale h krepitvi miru v regiji, ki so jo prizadeli vojaški spopadi. Tekmovanja se je udeležilo 82 vojaških reprezentanc s skoraj 7 tisoč športniki v kar 20 športnih panogah. Tekmovanja si je na prizoriščih v Zagrebu ogledalo več kot 250 tisoč obiskovalcev. Novost na igrah v Zagrebu so bila tekmovanja v dveh novih športnih panogah, to sta kajak in kanu ter veslanje, ki je prineslo uspeh tudi slovenski vojaški reprezentanci.

Tekmovanj se je udeležilo večje število uspešnih svetovnih športnikov, ki so branili barve svoje vojske. Tako je za Hrvaško v košarki nastopil Damir Mulaomerović, za Italijo v plavanju nepremagljivi Emiliano Brembilla, za Slovenijo pa naš »zlati« Iztok Čop,¹⁷ ki je v tistem času služil vojaški rok v SV. Več kot 600 akreditiranih novinarjev je tudi s pomočjo 40 ur televizijskih prenosov v svet poslalo sporočila o napetih bojih vojakov v športnih arenah (www.cism-milspport.org, 6. 12. 2003).

V Zagrebu so slovenski športniki skupaj osvojili petnajst kolajn, od teh kar tri zlate naša plavalka Metka Sparavec.¹⁸ Zmagala je v disciplinah 50 metrov prosto, 50 metrov delfin in 50 metrov hrbtno. Zlate kolajne so osvojili še Helena Javornik¹⁹ v teku na 1500 metrov, osvojila je tudi bronasto kolajno v teku na 5000 metrov, plavalec Jure Bučar, ki je zmagal v vojaški disciplini plavanje z ovirami na 200 metrov, veslač Iztok Čop in padalka Irena Avbelj, ki je zlati kolajni v kombinaciji, dodala še srebrno v skokih na cilj. Srebrna sta bila atlet Igor Primc v metu diska in judoistka Raša Sraka, plavalka Nataša Kejžar pa ima poleg srebrne na 200 metrov mešano, tudi še bronasti kolajni na 50 metrov prsno in 100 metrov prsno. Bronasta je bila v Zagrebu tudi njena sestra Alenka Kejžar na 200 metrov mešano (Velepec, 2003: 5).

3. 4. 3 Svetovne vojaške igre v Catanii

Tretje svetovne vojaške igre je spet organizirala Italija in sicer od 4. do 11. decembra 2003 na Siciliji v Catanii, v njeni okolici in v Palermu. To nalogo je Italija prevzela 15 mesecev pred tekmovanjem, ko je organizacijo odpovedal španski Madrid. Športna tekmovališča so združila pripadnike vojsk Afganistana, ZDA, Rusije, Srbije in Črne gore,

¹⁷ Iztok Čop je član veslaške reprezentance in VK Bled.

¹⁸ Metka Sparavec je nekdanja članica plavalne reprezentance.

¹⁹ Helena Javornik je članica atletske reprezentance in AK Zreče.

Hrvaške, Južne in Severne Koreje, Kitajske, Saudske Arabije, Indije, Pakistana in še mnoge druge. Zaradi kratkega časa za pripravo iger je bil spored nekoliko okrnjen. Tekmovanja v nekaterih do tedaj standardnih disciplinah tako niso bila izvedena. Slovenski športniki so tokrat pogrešali zlasti nekatere discipline, v katerih so tradicionalno osvajali odličja: strelske z Rajmondom Debevcem ter padalske discipline z Ireno Avbelj in Romanom Karunom.

24-člansko misijo SV na 3. Svetovnih vojaških igrah je vodil brigadir Bojan Šuligoj. Koordinator vseh ekip je bil stotnik Jure Velepec, v strokovnem vodstvu pa sta bila tudi nadporočnik Ivo Ermenc in stotnik Miran Stanovnik. Anja Valant, Brigita Langerholc, Helena Javornik, Matija Šestak, Miran Vodovnik, Igor Primc, David Rihtarič, Tadej Drobnič, Janez Pretnar, Uroš Taks so predstavljali atletske vrste, kolesarila sta ekstremni kolesar Jure Robič in Simon Zupančič, na blazinah pa so svoje znanje v judu razkazovali Raša Sraka, Urška Žolnir, Gregor Brod, Peter Bevc, Simon Zafošnik in Renato Vezzosi²⁰ (Velepec 2003: 5).

Omenil sem že, da so bile tokrat igre organizirane le v nekaterih športnih panogah: boksu, judu, sabljanju, atletiki, modernem peteroboju, kolesarstvu, plavanju, skokih v vodo, reševanju iz vode, jadraniu, nogometu, košarki in odbojki. Športniki, pripadniki SV, so nastopili le v 3 disciplinah: judu, atletiki in kolesarstvu. Kot so pokazali rezultati, je bil izbor panog pravilen, saj so prav vsi nastopili dobro in osvojili kar šest odličij: eno zlato, dve srebrni in tri bronasta. Zlato je pripadlo judoistki Urški Žolnir v kategoriji do 63 kilogramov, ki je posebej za nastop za SV prekinila priprave na Japonskem, atletinja Brigita Langerholc je bila druga v teku na 800 metrov, Matija Šestak pa v teku na 400 metrov. Tretje mesto so osvojili evropska prvakinja v judu Raša Sraka v kategoriji do 70 kilogramov, judoist Gregor Brod v kategoriji do 73 kilogramov ter atletinja Anja Valant v troskoku.

²⁰ Jure Bučar je član plavalne reprezentance na dolge proge in PK Olimpija, Igor Primc je član atletske reprezentance in AK Krka Novo mesto, Raša Sraka je članica judo reprezentance in JK Bežigrad, Nataša Kejžar je nekdanja plavalna reprezentantka, Alenka Kejžar je članica plavalne reprezentance in PK Radovljica, Anja Valant je članica atletske reprezentance in AK Kladiivar Celje, Brigita Langerholc je članica atletske reprezentance in AK Triglav Kranj, Matija Šestak je član atletske reprezentance in AD Mass Ljubljana, Miran Vodovnik je član atletske reprezentance in AD Almont Slovenska Bistrica, Urška Žolnir je članica judo reprezentance in JK Sankaku Celje, Gregor Brod je član judo reprezentance in JK Bežigrad, Peter Bevc je član judo reprezentance in PKBV Celje.

Atleti SV so na 3. svetovnih vojaških igrah nastopili v devetih disciplinah. Osem disciplin je potekalo na centralnem atletskem stadionu, obnovljenem posebej za to priložnost, v središču mesta Catania, medtem ko so maratonci tekmovali v 200 kilometrov oddaljenem Palermu. Prvi dan tekmovanja je Anja Valant v troskoku z 12 metri 65 centimetri priskočila Sloveniji bronasto kolajno. Prav tako se je isti dan v polfinale na 400 metrov uvrstil Matija Šestak. V kvalifikacijskem teku je na deset tisoč metrov nastopil David Rihtarič, ki pa ni zdržal hudega tempa tekmecev in je zaradi stare poškodbe v drugem delu teka odstopil. Drugi dan tekmovanja so slovenski atleti nastopili v šestih disciplinah. Na maratonsko krožno progo po ulicah Palermo so se podali maratonci, kjer je dobro uvrstitev dosegel Tadej Drobnič z 37. mestom in zelo dobrim časom 2 uri 36 minut 54 sekund, 50. mesto je dosegel Matjaž Vrhunc, medtem ko je Uroš Taks zaradi slabega počutja odstopil. V teku na 800 metrov si je Brigita Langerholc v finišu in s časom 2 minuti 7 sekund in 38 stotink pritekla srebrno medaljo. Drugo srebrno medaljo je pritekel Matija Šestak, ki je bil drugi v teku na 400 metrov. Nekaj manj sreče sta imela metalca, saj je Miran Vodovnik v suvanju krogla zgrešil medaljo za 5 cm. Kroglo je sunil 18 metrov in 81 centimetrov, Igor Primc pa je v metu diska dosegel 6. mesto z rezultatom 56 metrov in 37 centimetrov. V teku na pet tisoč metrov je nastopila Helena Javornik, ki je osvojila 8. mesto. Zadnji dan je nastopala Anja Valant, ki je v slabem vremenu v skoku v daljino z 574 centimetri dosegla 4. mesto. Med kolesarji je odlično nastopil Jure Robič, ki je na zanj prekratki cestni dirki kolesarjev osvojil šesto mesto. Robič se je skupaj s Simonom Zupančičem odlično boril proti članskim ekipam Rusije, Italije, Češke, Slovaške in Poljske. Tekmovalce je ves čas spremljal izredno močan dež, ki je kolesarjem povzročal nemalo težav. Jure Robič je pred to tekmo nastopil še v kronometru na 17 km in osvojil 16. mesto (Velepec in drugi, 2003: http://www.mors.si/mors/tiskovno_sredisce/sporocila/200312/t20031215_1.htm).

Na igrah je sodelovalo več kot 3000 udeležencev iz 76 držav. Odličja je osvojilo 50 držav udeleženk, Slovenija je med njimi, kljub maloštevilni reprezentanci, zasedla skupno 16. mesto. Zadovoljstvo nad dosežki športnikov sta izrazila tudi minister za obrambo dr. Anton Grizold in načelnik GŠSV generalmajor Ladislav Lipič, ki sta vse slovenske športnike vojake po tekmovanju tudi sprejela in jim za uspeh in osvojena odličja tudi osebno čestitala.

3. 5 Primerjava s tujino

Avstrija in Nemčija sta na nekaterih športnih področjih športni velesili, kar jima zagotavlja tudi dobro utečen sistem državne pomoči vrhunskemu športu. Avstrija, naša severna sosedka, kraljuje v vseh zimskih panogah, za katere se je specializirala. Avstrija, tako kot mnoge evropske države, pravice do športa ne zagotavlja ne z ustavo ne z zakonom o športu na federalni ravni. Zakon o športu obstaja zgolj na deželni ravni in je zato nedvomno bolj prilagojen potrebam in prioritetam deželnega športa. Podlago za urejanje nekaterih športnih vprašanj lahko najdemo tudi v normativnih aktih s področja iger na srečo, izobraževanja in tudi letalskega in drugega prometa. Najpomembnejši akterji s področja športa v Avstriji so Zvezna športna organizacija, Športna zveza, Nacionalni olimpijski komite ter na vladni ravni Ministrstvo za šolstvo in Zvezni urad pri vladi. Krovna organizacija vseh regionalnih vojaških športnih organizacij je Avstrijska vojaška športna zveza (ÖHSV), ki je bila ustanovljena davnega leta 1967.

Avstrija zagotavlja najboljše pogoje vrhunskim športnikom predvsem s prilagojenim služenjem vojaškega roka in z zaposlovanjem v vojski za določen čas, podobno kot je to že urejeno pri nas. Razlike so predvsem v dolžini trajanja delovnega razmerja, ki je ponavadi sklenjeno za obdobje treh let z možnostjo podaljšanja. S tem je zagotovljena večja socialna varnost in lažje načrtovanje športnega ciklusa v določenem obdobju. Za celotno Avstrijo je v vojski na voljo letno 170 mest za športnike. Zanimanje za zaposlitev je veliko. Odločitev o morebitni zaposlitvi, za katero mora posameznik vložiti prošnjo pri svoji panožni zvezi, pa je dosežena v dogovoru med Športno zvezo, panožnimi zvezami in vojsko. Edini kriterij je pomembnost športne panoge. V prvo skupino tako uvrščajo športe, ki so pomembni za vojsko; poleg tradicionalnih vojaških športov spada vanjo tudi večina zimskih športov. V drugo skupino uvrščajo športe, ki so pomembni za Avstrijo; med njimi najdemo športe, v katerih so Avstrijci večinoma slabši. V tretji skupini so vsi ostali športi. Smučanje na vodi, ameriški nogomet, hokej na travi in biljard so sestavni deli avstrijskega vojaškega športa. Vojaški športni klubi so povezani v vojaške panožne zveze, ki so pod okriljem avstrijske vojske.

Tako kot pri nas ima tudi v Avstriji športnik zagotovljeno mesečno plačo in je zdravstveno, invalidsko in pokojninsko zavarovan. Največja razlika v primerjavi s Slovenijo se kaže v materialnih pogojih, ki jih zagotavlja avstrijska vojska svojim športnikom, kar bi bilo v prihodnje dobro prenesti tudi k nam. Športnikom iz prve skupine športov vojska zagotavlja vse materialne pogoje za nemoten trening in tekmovanja v lastnih centrih. Ob tem jim v

sodelovanju s Športno zvezo nudi tudi drugo športno infrastrukturo in storitve, ki pa jih ni malo. Dolžnosti avstrijskih športnikov do vojske so primerljive z našimi, zaposleni vrhunski športniki v Avstriji pa se morajo obnašati kot pripadniki vojske in nositi ustrezne vojaške oznake. Dogovorjen del časa morajo nameniti pomoči pri usposabljanju vojakov, glede na svoje zmožnosti, znanje in potrebe. Športniki imajo tudi svoja usposabljanja, ki so pogoj za pridobitev čina. Delovno razmerje omogoča posameznikom tudi izobraževanje za civilni poklic, ki ga želi opravljati po prenehanju delovnega razmerja v vojski, kar omogoča kasnejšo razbremenitev države in omogoči športniku nov začetek po koncu športne kariere (Ulčar, 2000: 25).

Tudi v Nemčiji vrhunski šport ni omenjen v ustavi in tako kot Avstrija tudi Nemčija nima zakona, ki bi na državni ravni urejal šport in vsa z njim povezana vprašanja. Ustava v nekaterih členih posega na področje organiziranega športa, vendar samo v tistih delih, ki so izrazito opredeljeni kot interes države in kjer država športno dejavnost tudi proračunsko sofinancira. Glavni akterji na področju športa v Nemčiji so Športna zveza, Nacionalni olimpijski komite in Nacionalna športna fundacija, na vladni strani pa Ministrstvo za notranje zadeve, Zvezni inštitut za športno znanost in Parlamentarni odbor za šport.

Nemška zvezna vojska sodeluje s športom že od leta 1971 in je najpomembnejši partner nemške Športne zveze. Vrhunske športnike v Nemčiji zaposluje samo vojska, ki ima na voljo 700 mest za športnike v svojih športnih enotah. Tako je bilo januarja 2004 v skupini za promocijo športa nemških oboroženih sil 744 športnikov, med katerimi so nosilci večine nemških medalj z olimpijskih iger ter tudi s svetovnih in evropskih prvenstev. Glavna pogoja sta pomembnost za obrambno ministrstvo in vključenost športa v program olimpijskih iger. Vlogo za zaposlitev na pobudo kandidata vložijo pristojne panožne zveze. Nemška vojska zaposluje tudi športnike v ekipnih športih, kar pri nas ni navada. Za športnike ekipnih športov status določita nemška Športna zveza in obrambno ministrstvo. Neolimpijske discipline so razdeljene v promocijske skupine. Za promocijsko skupino I mora športnik imeti status A, B ali C, za zaposlitev v promocijski skupini II ali III zadošča zgolj status A. Zaposlitev v vojski zahteva vojaško izobraževanje za poklic podčastnika, ki športniku omogoča, da se po končani karieri zaposli v vojski kot poklicni vojak. Vsako leto se nemški športniki udeležujejo dvomesečnih vojaških usposabljanj, ki jih ne morejo izpustiti zaradi treningov in tekem. Članom športnih enot je zagotovljena vrhunska oskrba s športno prehrano in storitvami, na voljo imajo nekatere športne objekte in opremo (Ulčar, 2000: 26). Glavni cilj je zagotoviti vrhunskim nemškim športnikom takšne pogoje, kot jih

imajo vrhunski športniki drugih držav. Športniki nemške vojske uporabljajo tudi olimpijske baze in druge športne centre, ki jih vojska tudi finančno podpira.

Tovrstna oblika pomoči vrhunskemu športu je značilna še za nekatere evropske države. Večje športno vojaške pogone imajo skandinavske države, predvsem Norveška, precej pozornosti namenja vojska svojim biatloncem in alpskim smučarjem v Franciji ter tudi v nekaterih vzhodnih državah, v katerih ti športniki sicer niso posebno uspešni, ker so vložena finančna sredstva skromna. V mislih imam Bolgarijo, Romunijo in Slovaško. V preteklosti se je veliko vlagalo v šport v nekdanjih sovjetskih oboroženih silah, kjer so posamezne zvrsti sovjetske vojske tekmovala med seboj tudi na športnem področju.²¹ Na ostankih sovjetskih časov danes v Ruski Federaciji, v povezavi z zasebnim kapitalom, ponovno nastaja uspešen vojaško - športni sistem. Drugod se razlike kažejo le v nekaterih normativnih ureditvah in posameznih rešitvah v okviru nekaterih športnih panog, ki so skoraj v celoti vojaške. Takšen primer je nemška biatlonska reprezentanca, saj so vsi njeni člani, skupaj s strokovnim štabom, pripadniki vojske. Pri tem gre za dobro usklajeno ekipo, ki dosega uspehe tako na vojaških kakor tudi na civilnih tekmovanjih.

²¹ Najbolj znan je bil hokejski derbi med CSKA in Krila Sovjetov, ki sta bila pod okriljem KoV in Vojaškega letalstva.

4. RAZISKAVA MED VRHUNSKIMI ŠPORTNIKI, ZAPOSLENIMI V SV

4.1 Uvod v raziskavo

V razgovorih sem se seznanil s stališči odgovornih za vrhunski šport v SV, zato se mi je zdelo primerno, da dobijo besedo tudi vrhunski športniki sami. Izbral sem anketiranje kot najprimernejšo metodo za ugotovitev stališč na tako ozki populaciji.

Anketni vprašalnik je obsegal trinajst vprašanj, ki so se nanašala na zaposlitev v SV, razloge zanjo in učinke ter na subjektivno oceno nekaterih vidikov zaposlovanja in vloge športnikov v SV. Na deset vprašanj so odgovorili tako, da so obkrožili enega od pripravljenih odgovorov, pri treh vprašanjih pa so odgovorili sami ali pa so smiselno dopolnili navedeno trditev. V končno evalvacijo sem vključil tudi dodatne odgovore, ki so jih anketiranci zapisali na rob standardiziranega vprašalnika. Vrhunski športniki so prejeli anketni vprašalnik po pošti na domače naslove, ki sem jih z dovoljenjem GŠSV pridobil od njihovega delodajalca. Anketnemu vprašalniku so bila priložena natančna navodila in frankirana kuverta z naslovom Športne šole SV, kjer sem izpolnjene anketne vprašalnike po koncu anketiranja tudi prevzel. Dovoljenje načelnika GŠSV za izvedbo ankete in anketni vprašalnik sta v prilogah F in G.

Anketiranje je potekalo v času od 22. marca do 5. aprila 2004.

4.2 Rezultati raziskave

V tem podpoglavju bom predstavil rezultate, ki sem jih dobil z anketiranjem vrhunskih športnikov SV. Rezultate sem interpretiral tudi s pomočjo informacij, ki sem si jih pridobil v času raziskovanja izbrane tematike.

4.2.1 Osnovni podatki o anketirancih

Anketni vprašalnik sem poslal 40 od 42 vrhunskih športnikov, zaposlenih v SV, ki so bili dosegljivi na domačem naslovu v Sloveniji. Izpustil sem vrhunski športnika, za katera sem vedel, da sta daljše časovno obdobje odsotna zaradi tekmovanj in treningov v tujini. Prejel sem 28 pravilno izpolnjenih anketnih vprašalnikov, kar predstavlja 67 % vseh zaposlenih vrhunskih športnikov v SV. Vprašalnik je rešilo 15 vrhunskih športnikov in 13 vrhunskih športnic.

4. 2. 2 Trajanje zaposlitve v Slovenski vojski

ŠT. LET V SV \ SPOL	MOŠKI	ŽENSKÉ	SKUPAJ
MANJ KOT 1 LETO	1 (6,7 %)	2 (15,4 %)	3 (10,7 %)
OD 1 DO 3 LET	3 (20 %)	3 (23,1 %)	6 (21,4 %)
VEČ KOT 3 LETA	11 (73,3 %)	8 (61,5 %)	19 (67,9 %)
Skupaj	15 (100 %)	13 (100 %)	28 (100 %)

Tabela 4. 1: Trajanje zaposlitve vrhunskih športnikov v SV.

Iz ankete je razvidno, da je število tistih, ki so zaposleni manj kot eno leto, majhno. Pri športnikih je ta odgovor izbral samo eden. Pri ženskah sta manj kot eno leto zaposleni dve športnici. Od vseh anketiranih je torej slabih 11 % takih, ki so v SV manj kot eno leto. Več kot eno leto in manj kot tri leta so v SV zaposleni trije športniki in tri športnice, kar predstavlja približno 21 % vseh, ki so odgovarjali na anketo. Največ športnikov in športnic je v SV več kot tri leta; pri moških je takih 73,3 %, pri ženskah pa 61,5 %, kar skupaj predstavlja skoraj 68 % zaposlenih vrhunskih športnikov v SV. Odgovori se med spoloma bistveno ne razlikujejo. Opazno je, da poteka zaposlovanje po že v naprej pripravljenem načrtu, zato tudi ni večjih odstopanj. Tako visok odstotek tistih, ki so v SV več kot tri leta, sem pričakoval, tudi glede na namen zaposlovanja, ki je predvsem pomoč na športni poti do njenega zaključka. Vseeno sem pričakoval pri zadnji možnosti večji odstotek pri športnicah. Odsluženi vojaški rok pred leti zanje ni bil glavni pogoj za zaposlitev, kot je bilo to pri športnikih, in so tako imele v preteklosti večje možnosti za zaposlitev v primerjavi s svojimi kolegi.

4. 2. 3 Vir informacij o zaposlitvi v Športni šoli

VIR INFORMACIJ	FREKVENCA	ODSTOTEK
OKS – ZŠZ	/	/
Nacionalna panožna zveza	5	17,9 %
SV	7	25,0 %
Športniki v SV	12	42,9 %
Drugo	4	14,3 %

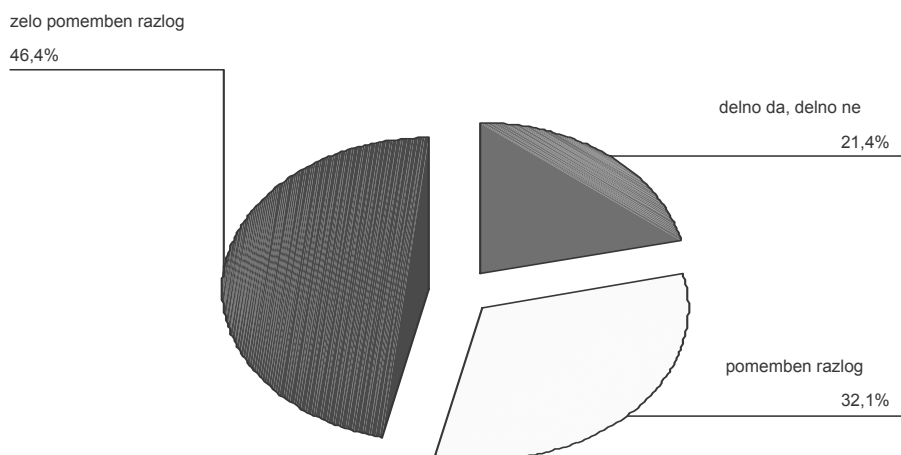
Tabela 4. 2: Vir informacij o možnosti zaposlitve

Zaposlitev vrhunskih športnikov v SV je skupni program različnih ministrstev in OKS - ZŠZ in je zastavljen predvsem kot pomoč vrhunskim športnikom na njihovi športni poti. Zanimalo me je, kako nosilci tega projekta predstavljajo to pomoč športnikom in kakšne informacije športniki pri tem dobijo. Anketa je pokazala, da so vrhunski športniki največ informacij o možnosti zaposlitve v Športni šoli SV dobili od športnikov, ki so že zaposleni v SV; za ta odgovor se je opredelilo kar 42,9 % vrhunskih športnikov. S 25 % sledijo tisti, ki so največ informacij dobili neposredno od SV, ter s 17,9 % tisti, ki jim je z odgovori največ pomagala njihova nacionalna panožna zveza. 14,3 % odstotka zaposlenih se je odločilo za odgovor »Drugo«, pri katerem je bil največkrat omenjen Janez Vodičar, bivši poveljnik Športne enote. Zanimivo je, da nobenemu z informacijami ni pomagala OKS - ZŠZ, ki je skupaj z ministrstvi nosilka projekta.

4. 2. 4 Idealni pogoji za vadbo in tekmovanja

Idealni pogoji za vadbo in tekmovanja so zelo pomemben razlog za zaposlitev za 78,6 % anketiranih športnikov, pomemben za 14,3 %, delno da, delno ne za 3,6 % in malo pomemben prav tako za 3,6 % vrhunskih športnikov Športne šole SV. Za odgovor »Nepomemben« se ni odločil nihče. Zanimivo je pojmovanje idealnih pogojev, ki jih športniki razumejo kot redna plača, socialna varnost in čas za treninge in tekmovanja. Seveda jim drugega SV ne more nuditi, saj nima svoje športne infrastrukture, namestitvenih zmogljivosti ter zdravstvenih in drugih storitev za potrebe športnikov.

4. 2. 5 Reševanje lastne socialne varnosti

Graf 4. 1: Socialna varnost je dejanski razlog za zaposlitev (v %).

Odgovori pri vprašanju o reševanju lastne socialne varnosti zelo lepo pokažejo najpomembnejši razlog za zaposlitev vrhunskih športnikov v SV. Anketni vprašalnik je ponujal pet različnih odgovorov na to vprašanje, vendar so se športniki odločali zgolj med tremi. Največ, kar 46,4 % se jih je odločilo, da je socialna varnost zelo pomemben razlog za njihovo zaposlitev, 32,1 % vprašanih je menilo, da je socialna varnost pomemben razlog za njihovo zaposlitev. Nekaj se jih ni moglo opredeliti, kako pomemben razlog je za njih socialna varnost, in so izbrali odgovor »Delno da, delno ne«; takih je 21,4 % vprašanih športnikov. Nihče ni izbral odgovorov »Malo pomemben« in »Nepomemben« razlog za zaposlitev v SV. Ob združitvi odgovorov »Zelo pomemben« in »Pomemben« v enoten odgovor lahko ugotovim, da je za 78,5 % anketirancev socialna varnost pomemben razlog za zaposlitev.

4. 2. 6 Redna plača

Redno plačo je kot zelo pomemben razlog za zaposlitev v SV izbralo 59,3 % vrhunskih športnikov. Pomembna se plača zdi 37 % in delno pomembna, delno ne 3,7 % anketiranih vrhunskih športnikov. Malo pomembna in nepomembna se redna plača ne zdi nobenemu anketiranemu, kar potrjuje postavljeno hipotezo o socialni varnosti.

4. 2. 7 Pomoč SV in Sloveniji

Najbolj neenotni so bili odgovori pri trditvi, da je razlog za zaposlitev v SV zgolj pomoč SV in Sloveniji. Pri tem vprašanju sem preverjal altruizem vrhunskih športnikov in mnenje o njihovem prispevku SV in Sloveniji. »Po svojih močeh želim tako pomagati SV in Sloveniji« je za zelo pomembno izbralo 44,4 % anketirancev; da je to za njihovo zaposlitev pomembno, se je odločilo 22,2 %, delno pomembno pa je za 11,1 % vrhunskih športnikov. Odgovor »Malo pomembno« je obkrožilo 18,5 % vrhunskih športnikov, pomoč SV in Sloveniji pa se zdi nepomembna 3,7 % med vsemi anketiranimi vrhunskimi športniki. Seštevek deležev zadnjih dveh odgovorov kaže, da je odklonilni odnos do postavljene trditve precej velik in zato skrb vzbujajoč. Morda pomoč SV in Sloveniji zanje ni pomembna, ali pa se zavedajo, da s svojo neprepoznavnostjo in slabo medijsko pokritostjo sploh ne morejo pomagati SV in Sloveniji.

RAZLOG	ZELO		DELNO	MALO	
	POMEMBEN	POMEMBEN		POME BEN	NEPOMEMBEN
Idealni pogoji	78,6 %	14,3 %	3,6 %	3,6 %	/
Socialna varnost	46,4 %	32,1 %	21,4 %	/	/
Redna plača	59,3 %	37,0 %	3,7 %	/	/
Pomoč SV in SLO	44,4 %	22,2 %	11,1 %	18,5 %	3,7 %

Tabela 4. 3: Dejanski razlogi za zaposlitev

Analiza zgolj odgovora »Zelo pomembno« pri vprašanju o dejanskih razlogih za zaposlitev vrhunškega športnika v SV je pokazala, da so za športnike najpomembnejši idealni pogoji za treninge in tekmovanja, ki jih imajo kot športniki, zaposleni v SV. Drugi razlog, ki je zelo pomemben, je redna plača, sledita pa socialna varnost ter pomoč SV in Sloveniji kot razloga za zaposlitev športnikov v SV.

4. 2. 8 Pričakovanja glede zaposlitve v Športni šoli

PRIČAKOVANJA URESNIČILA	FREKVENCA	ODSTOTEK
Povsem	21	75,0 %
Ne povsem	6	21,4 %
Delno	1	3,6 %
Ne	/	/
Sploh ne	/	/

Tabela 4. 4: Pričakovanja glede zaposlitve v Športni šoli

V petem vprašanju sem vrhunske športnike spraševal, v kolikšni meri so se jim uresničila pričakovanja, ki so jih imeli pred zaposlitvijo v SV. Tri četrtine vprašanih je odgovorilo, da so se jim pričakovanja povsem uresničila, torej so dobro vedeli, kakšen način dela jih čaka in kako sistem zaposlovanja deluje. Nekaterim izmed njih se pričakovanja niso povsem uresničila in so pričakovali, da bodo nekatere stvari drugačne; takih je 21,4 %. 3,6 % anketiranim so se pričakovanja uresničila samo delno, pri čemer se ni nihče odločil za odgovor, da se mu pričakovanja niso uresničila oziroma da se mu sploh niso uresničila. Torej lahko ugotovim, da športniki dobro vedo, v kaj se podajajo, ko zaprosijo za zaposlitev v SV, in da se v večini primerov pred tem o vsem dobro pozanimajo.

4. 2. 9 Možnost ponovne izbire

PONOVNA IZBIRA	FREKVENCA	ODSTOTEK
SV	26	92,9 %
Policija	/	/
Carinska uprava	/	/
Drugo	2	7,1 %

Tabela 4. 5: Možnost ponovne izbire

Ob možnosti ponovne proste izbire bi se 92,9 % vprašanih ponovno odločilo za SV, nihče ne bi raje izbral Policijo ali Carinsko upravo in 7,1 % bi se odločilo čisto drugače in ne bi izbrali nič izmed naštetega. Pri tem so predvsem mislili na zaposlitev v stroki, za katero so si pridobili poklic. Vprašanje je bilo tudi odprto za pojasnjevanje odgovora in najpogostejši razlog za njihov odgovor je bil disciplina in red. Drugi odgovori za njihovo odločitev pa so še homogenost enote, odlično vzdušje, dobro sodelovanje, popuščanje pri obveznostih, sodelovanje z drugimi športniki, najbolj blizu glede na šport s katerim se športnik ukvarja, pošteni odnosi med zaposlenimi in športniki, najboljša organizacija enote v primerjavi z drugimi državnimi institucijami in splošna navdušenost nad vojsko in uniformo. Pri tem vprašanju se ponovno lepo vidi, da so športniki zadovoljni z zaposlitvijo v SV. Seznama zaposlenih vrhunskih športnikov v Policiji in v Carinski upravi sta v prilogah C in D.

4. 2. 10 Obveznosti

IMAJO VEČ OBVEZNOSTI	FREKVENCA	ODSTOTEK
Da	8	29,6 %
Ne	9	33,3 %
Enako	10	37,0 %

Tabela 4. 6: Obveznosti vrhunskih športnikov, zaposlenih v SV

29,6 % vrhunskih športnikov Športne šole se strinja s trditvijo, da imajo več obveznosti kot vrhunski športniki, zaposleni v Policiji in Carini. 33,3 % se jih s to trditvijo ne strinja. 37 % vrhunskih športnikov meni, da imajo enake obveznosti v SV, Policiji in Carini. Pri tem bi dodal, da so nekateri, ki so se odločili za odgovor, da imajo več obveznosti, ob robu vprašalnika dopisali, da jim veliko časa vzamejo pisna poročila in nastopi za SV.

4. 2. 11 Slovenija naredi premalo za vrhunske športnike

17,9 % vrhunskih športnikov se popolnoma strinja s trditvijo, da Slovenija naredi premalo za svoje športnike, s to trditvijo se jih 14,3 % strinja, delno se z njo strinja 50 % vrhunskih športnikov. Nasprotnega mnenja je 14,3 % vrhunskih športnikov, ki se s trditvijo ne strinja, in 3,6 %, ki se jih s trditvijo sploh ne strinja. Iz odgovorov je razvidno, da pri tem vprašanju prevladuje neodločenost in strinjanje s trditvijo, da Slovenija naredi premalo za svoje športnike, medtem ko se s trditvijo ne strinja manj v SV zaposlenih športnikov.

4. 2. 12 Vrhunski športniki in promocija Slovenije

S trditvijo, da vrhunski športniki naredijo največ za promocijo Slovenije, se popolnoma strinja 21,4 % vrhunskih športnikov SV, s trditvijo se strinja 64,3 % vprašanih in delno se s trditvijo strinja 14,3 % anketirancev. Odgovora »Ne strinjam se« in »Sploh se ne strinjam« ni izbral nihče.

4. 2. 13 SV ima od Športne šole veliko koristi

V pogovorih, ki sem jih imel, sem dobil občutek, da vlada mnenje, da SV nima velikih koristi od zaposlovanja vrhunskih športnikov. Anketirani se s tem očitno ne strinjajo, saj se jih s tem, da ima SV veliko koristi od športnikov v Športni šoli, popolnoma strinja 3,6 %, strinja pa kar polovica anketiranih športnikov. Odgovora ni znalo izbrati 35,7 % anketirancev, kar 10,7 % športnikov je priznalo, da SV od njih nima veliko koristi.

4. 2. 14 Vrhunski športniki in promocija SV

Pri spoznavanju problematike vrhunskih športnikov v državnih institucijah sem dobil občutek, da športniki kot pripadniki SV, Policije in Carine niso prepoznavni in da jih institucije ne znajo primerno izkoristiti za promocijo. Občutek me je varal, saj se 7,1 % anketiranih vrhunskih športnikov SV popolnoma strinja in 35,7 % strinja, da naredijo dovolj za promocijo SV. Bolj natančnega odgovora ni moglo dati 32,1 % anketirancev, medtem ko se 25 % anketiranih zaveda, da storijo premalo za promocijo SV.

4. 2. 15 Vrhunski športniki in vojaška uniforma

SV v zadnjem času uniformam namenja veliko pozornosti, ker se zaveda pomembnosti izgleda svojih vojakov, zato ne čudi, da so v zadnjem letu tudi športnike oskrbeli s popolnim kompletom uniform za vse priložnosti. Večina športnikov se je v slavnostnih uniformah predstavila na otvoritvi Svetovnih vojaških iger v Catanii. Zanimalo me je torej, ali športniki menijo, da bi morali večkrat nositi vojaško uniformo. Popolnoma se strinja s

tem, da bi uniformo pogosteje nosili 10,7 % vrhunskih športnikov, strinja se jih 32,1 %, delno da in delno ne 25 %, ne strinja se 25 % in temu močno nasprotuje 7,1 % vrhunskih športnikov, ki menijo, da preživijo dovolj časa v vojaški suknji.

4. 2. 16 Šport, s katerim se ukvarjam je za SV pomemben

S trditvijo, da je šport, s katerim se ukvarjajo športniki v Športni šoli, za SV pomemben, se popolnoma strinja 35,7 % anketiranih, strinja pa se še dodatnih 28,6 %. Neodločenih je bilo 21,4 % vrhunskih športnikov. 14,3 % vrhunskih športnikov je priznalo, da je njihov šport za vojsko nepomemben. Pričakoval sem, da bo ta odstotek večji glede na spekter športov, ki so zastopani v SV, saj si z nekaterimi ta ne more veliko pomagati.

4. 2. 17 Zaposlitev v SV in prepoznavnost

Nekateri športniki iz medijsko bolj obrobnih, a vseeno uspešnih športov niso tako prepoznavni kot njihovi kolegi iz drugih športnih panog, zato me je zanimalo, ali so morda z zaposlitvijo pridobili tudi pri deležu medijskega prostora. Moja predvidevanja so bila očitno pravilna, saj se je s tem popolnoma strinjalo 10,7 %, strinjalo pa 35,7 % vrhunskih športnikov. Neodločenih je bilo 28,6 % vprašanih. S postavljeno trditvijo se ni strinjalo 21,4 %, sploh pa se ni strinjalo 3,6 % anketiranih, ki so očitno ostali pri istem ali morda manjšem deležu medijskega prostora.

4. 2. 18 Zaposlitev v SV in nevoščljivost

Slovenci smo pogosto nevoščljivi in zanimalo me je, ali je tako tudi pri vrhunskih športnikih in kako nanje gledajo njihovi kolegi iz športne panoge. Vrhunski športniki so se v 21,4 % popolnoma strinjali, da jim kolegi iz panoge zavidajo zaposlitev v SV. S postavljeno trditvijo se je strinjalo 28,6 % vseh anketiranih. Samo delno se jih z mojo trditvijo strinja največ, 39,3 % anketirancev. Nevoščljivih kolegov nima 10,7 % vrhunskih športnikov.

TRDITEV	STRINJA SE	DELNO	NE STRINJA SE
SLO stori premalo za svoje vrhunske športnike	32,1 %	50,0 %	17,9 %
Vrhunski športniki naredimo največ za promocijo SLO	85,7 %	14,3 %	/
SV ima od športnikov v Športni šoli veliko koristi	53,6 %	35,7 %	10,7 %
Vrhunski športniki naredimo dovolj za promocijo SV	42,9 %	32,1 %	25,0 %
Vrh. športniki bi večkrat morali biti v vojaški uniformi	42,9 %	25,0 %	32,1 %
Šport, s katerim se ukvarjam, je za SV pomemben	64,3 %	21,4 %	14,3 %
Zaposlitev v SV je dvignila raven moje prepoznavnosti	46,4 %	28,6 %	25,0 %
Drugi športniki mi zavidajo zaposlitev v SV	50,0 %	39,3 %	10,7 %

Tabela 4. 7: Odnos do SV in Slovenije.

4. 2. 19 Delovanje Športne šole

POTREBNE SO SPREMEMBE	FREKVENCA	ODSTOTEK
Ne, stanje je idealno	13	50,0 %
Da	3	11,5 %
Ne vem	10	38,5 %

Tabela 4. 8: Spremembe v Športni šoli

Točno polovica anketiranih vrhunskih športnikov meni, da v Športni šoli SV zaradi preoblikovanja v poklicno vojsko niso potrebne spremembe, da je stanje idealno in da ne bi ničesar spremenili. 11,5 % anketiranih se je strinjalo, da so v Športni šoli potrebne spremembe. Predvsem bi povečali število zaposlenih športnikov in njihovih trenerjev v SV in dvignili kvaliteto dela. Nekateri športniki bi pomagali pri urjenju vojakov SV, svetovali pri telesni pripravi in sodelovali kot inštruktorji. Odgovora ni vedelo kar 38,5 % anketiranih, pri čemer samo upam, da ne zaradi pomanjkanja informacij o delovanju Športne šole in SV. Na vprašanje o spremembah v Športni šoli, ki so povezane s preoblikovanjem v poklicno vojsko, nista želela odgovoriti dva anketiranca.

4. 2. 20 Prepoznavnost Športne šole

ŠPORTNA ŠOLA JE PREPOZNAVNA	FREKVENCA	ODSTOTEK
Da	6	21,4 %
Ne	20	71,4 %
Ne vem	2	7,1 %

Tabela 4. 9: Prepoznavnost Športne šole

Športna šola SV je prepoznavna v slovenskem prostoru, meni 21,4 % anketiranih vrhunskih športnikov, 71,4 % se jih je odločilo drugače in trdijo, da Športna šola ni prepoznavna, 7,1 % anketiranih odgovora ne ve. Zdi se mi, da je odstotek tistih, ki so se odločili, da je Športna šola prepoznavna, še previsok. To sem ugotovil v pogovorih z različnimi ljudmi, od katerih mnogi niso vedeli, da kaj takega sploh obstaja. SV bi vsekakor na tem področju morala narediti več za dvig prepoznavnosti Športne šole.

4. 2. 21 Oznake pripadnosti Športni šoli in SV

OZNAKE PRIPADNOSTI SV	FREKVENCA	ODSTOTEK
Da	17	60,7 %
Da, jih že nosim	9	32,1 %
Ne	/	/
Ne vem	2	7,1 %

Tabela 4. 10: Oznake pripadnosti SV

Vrhunski športniki pogosto na svojih oblačilih in rekvizitih nosijo oznake pokroviteljev in ne vidim razloga, zakaj bi se SV morala temu odpovedati. Pomembno je, da nihče izmed vrhunskih športnikov ne nasprotuje temu, da bi nosil pokroviteljske oznake SV, 60,7 % anketiranih bi jih nosilo na vseh tekmovanjih, 32,1 % jih že nosi; tu gre predvsem za biatlonce, ki imajo napis Slovenske oborožene sile v angleškem jeziku na kopitu puške in levem rokavu oblačil. Do tega vprašanja se ni moglo opredeliti 7,1 % anketiranih vrhunskih športnikov. Odgovori pri tem vprašanju nedvomno dokazujejo, da je potrebno vrhunske športnike opremiti s kamicami, oblačili za prosti čas in druge priložnosti z jasno vidnimi oznakami Športne šole in SV, ki bi dodatno prispevala k večji prepoznavnosti SV.

4. 2. 22 Uniforma in Športnik ali Športnica Slovenije

PODELITVE BI SE UDELEŽIL V UNIFORMI	FREKVENCA	ODSTOTEK
Da	8	30,9 %
Da, a zgolj v svečani uniformi	6	23,1 %
Ne	6	23,1 %
Ne, to se ne spodobi	6	23,1 %

Tabela 4. 11: Uniforma in Športnik ali Športnica Slovenije

V Sloveniji je, tako kot po vsem svetu, ob koncu leta veliko izborov za najboljšega športnika in športnico. Verjetno je najprestižnejši tisti, ki ga organizira Društvo športnih novinarjev Slovenije v sodelovanju z OKS - ZŠZ. Pri tem vprašanju me je predvsem zanimalo, kako so vrhunski športniki ponosni na to, da so vojaki SV, kako so ponosni na uniformo SV in kaj so resnično pripravljeni storiti za predstavitev svojega delodajalca. Podelitve v kateri koli uniformi bi se udeležilo 30,8 % vrhunskih športnikov, v uniformi, vendar samo v svečani bi se podelitve udeležilo 23,1 % vrhunskih športnikov. V uniformi se prireditve ne bi udeležilo 23,1 % anketiranih športnikov; da vojaška uniforma ne spada na slovesnost, meni tudi 23,1 % anketiranih vrhunskih športnikov. Odgovora pri tem vprašanju ni dalo 7,1 % vseh vprašanih anketirancev. Moram priznati, da sem pričakoval drugačen rezultat pri tem vprašanju in me je več kot polovična naklonjenost hipotetičnemu scenariju z uniformo na svečani podelitvi presenetila. Vrhunski športniki SV so resnično ponosni na svojo zaposlitev in jim ni nerodno nositi uniforme SV, kar je nedvomno zelo pohvalno, v bodoče pa bo nujno takšno pripadnost bolje izkoristiti.

4. 2. 23 Delovne obveznosti vrhunskih športnikov do SV

ŠT. DNI / LETO	FREKVENCA	ODSTOTEK
2	1	3,6 %
6	1	3,6 %
10	6	21,4 %
14	4	14,3 %
15	2	7,1 %
20	4	14,3 %
30	2	7,1 %
40	3	10,7 %
Brez odgovora	5	17,9 %

Tabela 4. 12: Število dni v letu na delovnem mestu

Določeni kategorizacijski razredi v posameznih ministrstvih imajo različno predpisano kvoto delovnih dni, ki jih mora vrhunski športnik opraviti na svojem delovnem mestu. Svojo kvoto lahko izpolni z morebitnimi nastopi na vojaških prvenstvih in drugih vojaških športnih tekmovanjih, na promocijskih nastopih po šolah, sejmih in na drugih prireditvah ali neposredno v instituciji sami. Glede na precejšnje razlike pri odgovorih športnikov v anketi in tudi glede na število manjkajočih odgovorov je treba te odgovore jemati nekoliko z

rezervo. Sam menim, da so nekateri vrhunski športniki Športne šole SV bolj obremenjeni kot drugi, predvsem zaradi prisotnosti njihove športne panoge na mednarodnih vojaških prvenstvih pod okriljem CISM. Nekateri tudi opravijo več promocijskih obiskov med mladimi že zaradi svoje osebne prepoznavnosti in tako posredno predstavljajo SV. Aritmetična sredina vseh odgovorov pri vprašanju o obveznostih do SV, brez vsakodnevnih treningov in civilnih tekmovanj, znaša 18 dni na leto. Večje frekvence odgovorov so pri 10, 14, 20 in 40 dni obveznosti do vojske.

4. 3 Primerjava med SV, Policijo in Carinsko upravo

Ob pregledovanju pridobljenih seznamov zaposlenih vrhunskih športnikov v Slovenski vojski, Policiji in Carinski upravi sem ugotovil, da je število medijsko prepoznavnih vrhunskih športnikov največje pri Policiji. Odločil sem se, da s pomočjo kakovostne analize ugotovim dejansko stanje in stopnjo vrhunskosti, ki jo dosegajo vrhunski športniki, zaposleni v teh treh državnih institucijah. Dejansko stanje sem ugotavljal na podlagi športnih uspehov, ki tudi določajo razred kategorizacije OKS - ZŠZ. Kategorizacijo za vrhunske športnike sem pridobil na spletni strani OKS - ZŠZ v mesecu oktobru leta 2003.

Ob primerjavi vrhunskih športnikov SV, Policije in Carine tako ugotavljam, da je v SV zaposlenih 12 vrhunskih športnikov več kot v Policiji in kar 23 več kot v Carini. Športniki v Športni šoli se ukvarjajo s 17 različnimi športnimi panogami, v Policiji prihajajo vrhunski športniki iz 12 športnih panog in iz 11 v Carini. V SV so številčno bolj zastopani t. i. zimski športi, na čelu z biatlonom in alpskim smučanjem, medtem ko imajo drugi športi, razen atletov in triatloncev, samo enega ali dva pripadnika. V Policiji prevladujejo veslači in plavalci, bolj zastopani so še strelci in smučarji skakalci. V Carini skoraj vsak vrhunski športnik prihaja iz druge športne panoge.

INSTITUCIJA RAZRED	MORS	MNZ	MF	SKUPAJ
Svetovni	4 (21,05 %)	10 (52,63 %)	5 (26,32 %)	19 (100 %)
Mednarodni	27 (49,10%)	17 (30,90 %)	11 (20,00 %)	55 (100 %)
Državni	8 (100 %)	/	/	8 (100 %)
Skupaj	39 (100 %)	27 (100 %)	16 (100 %)	82 (100 %)

Tabela 4. 13: Primerjava statusov vrhunskih športnikov po kategorizaciji (1. 10. 2003)

Najbolj me je presenetila primerjava statusov športnikov po kategorizaciji OKS - ZŠZ med SV, Policijo in Carino. Ugotovil sem namreč, da ima SV le 21,05 % vrhunskih športnikov svetovnega razreda med vsemi zaposlenimi športniki. V Policiji je zaposlena dobra polovica (52,63 %) vseh športnikov svetovnega razreda in v Carini 26,32 %. Torej SV zaposluje najmanjše število najboljših športnikov v primerjavi s preostalima institucijama. Največ pripadnikov Športne šole, to je 49,1 %, ima status mednarodnega razreda. Sledijo športniki v Policiji, s 30,9 % in športniki v Carini s 20 % vseh športnikov z mednarodnim razredom. Zanimivo je, da ne v Policiji ne v Carini ni nikogar z državnim razredom, ki v Športni šoli predstavlja celo drugi najštevilnejši razred. V državni razred se uvršča dobra petina vseh pripadnikov Športne šole. V Sporazumu o zaposlovanju vrhunskih športnikov je določeno, da je nujni pogoj za zaposlovanje vrhunskih športnikov v državnih institucijah vsaj mednarodni razred po merilih kategorizacije OKS - ZŠZ. Torej državni razred za zaposlovanje športnikov ne zadostuje, česar se očitno držijo pri zaposlovanju vrhunskih športnikov v Policiji in tudi v Carini. Izjema je možna samo na podlagi posebnih potreb ministrstva zaradi izboljšave delovne usposobljenosti posameznega dela ministrstva, ki omogočajo zaposlovanje športnikov ne glede na merilo športne kakovosti. Razumljivo je, da so nekateri športi tako specifični in da potrebe Ministrstva za obrambo narekujejo vključevanje takih športnikov, ne morem pa se strinjati, da je takšnih športnikov v Športni šoli več kot 20 %. Že na podlagi Sporazuma o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev je bilo predvideno, da SV prevzame največji delež zaposlovanja športnikov. Menim, da bi v SV morali bolj stremeti k dvigu kakovosti in podaljševati pogodbe, na novo pa zaposlovati samo tiste športnike, ki so dosegli zahtevane rezultate.

Tako v SV, Policiji in Carini ni nobenega zaposlenega športnika perspektivnega razreda. Verjetno gre razlog iskati v dobrem sistemu štipendiranja perspektivnih športnikov in njihovem spoznanju, da sta šolanje in pridobitev poklica pomembna za obdobje po koncu športne kariere.

STATUSI	SKUPAJ
Svetovni	19 (23,17 %)
Mednarodni	55 (67,07 %)
Državni	8 (9,76 %)
Skupaj	82 (100 %)

Tabela 4. 14: Statusi vseh zaposlenih skupaj

Če primerjam kategorizacijske razrede v vseh državnih institucijah skupaj ugotovim, da slaba četrtnina vseh zaposlenih vrhunskih športnikov dosega najvišji razred. Velika večina vseh ostalih se uvršča v mednarodni razred, za katerega je tudi potrebno doseganje zelo dobrih rezultatov na mednarodnih tekmovanjih najvišjega ranga. Manjši delež športnikov, ki bi jih glede na njihove zadnje športne uspehe težje uvrstili med vrhunske, najdemo samo v SV; predstavlja slabo desetino vseh zaposlenih v vseh treh državnih institucijah.

Ob analizi dobljenih podatkov se mi tako potrjuje hipoteza o socialni varnosti. Zdi se namreč, da vojska predvsem rešuje socialne primere, medtem ko vrhunske športnike svetovnega razreda jemlje v svoje vrste predvsem Policija. S tem pa so vprašljive tudi koristi, ki jih ima SV od svojih športnikov, ki so slabo prepoznavni, premalo kakovostni in prihajajo iz obrobniš športov.

5. PRIHODNOST VRHUNSKEGA ŠPORTA V SLOVENSKI VOJSKI

5. 1 Vizija odgovornih

V tem poglavju bom predstavil ideje za prihodnje vključevanje vrhunskih športnikov v SV. Na podlagi pogovorov, ki sem jih opravil z nekaterimi odgovornimi osebami na področju zaposlovanja vrhunskih športnikov, tako v SV, Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport kot tudi pri OKS - ZŠZ, povzemam njihova mnenja in morebitne ideje za prihodnost.

5. 1. 1 Brigadir Janez Kavar, načelnik PDRIU SV

Brigadir Janez Kavar je že na začetku opozoril na temeljni problem v zvezi z vključevanjem vrhunskih športnikov v SV, to je odsotnost celovite doktrine, osnovnih smernic za njihovo delovanje v SV. Zdi se, da ima pri vključevanju in določanju nalog teh ljudi v SV besedo vsak, ki se vsaj malo spozna na šport, pri čemer gre pogosto za mešanje pojmov, kot sta šport in telesna pripravljenost. Vrtičkanja na tem področju je tudi v SV veliko, zato ni mogoče govoriti o sistematičnem razvoju vojaškega športa. Ne zdi se mu čudno, da se splošen vtis o vrhunskih športnikih v SV nagiba k nezadovoljstvu. Ne gre za to, da športniki ne bi dosegali vrhunskih rezultatov, problem je viden predvsem v neizkoriščenosti in slabi medijski odmevnosti njihove zaposlitve v SV. Pozitivno oceno si tako zaslužijo samo biatlonci in alpinisti. Biatlonci so tudi zaradi narave svojega športa medijsko zelo prepoznavni, tudi kot vojaki SV, hkrati pa naraščanje zanimanja za to športno panogo narekuje še večjo podporo tej panogi. Biatlonci tudi dobro sodelujejo z mediji, našitki in nalepke z oznakami SV so dobro vidne, tako na oblačilih kot tudi na orožju in drugi opremi, kar naj postane v prihodnosti praksa tudi pri drugih športnikih.

Istočasno pa so se tudi potrebe SV spremenile, zato so nujne spremembe tudi pri nalogah zaposlenih vrhunskih športnikih v SV. Naloge vrhunškega športnika v SV niso več povezane z dvigovanjem morale in razbijanjem enoličnosti med naborniki na služenju vojaškega roka, ampak gre za kompleksen sistem medsebojno povezanih nalog. Hkrati z oblikovanjem doktrine vojaškega športa v SV je treba urediti koncept celostne skrbi, ki bi povezoval zaposlene in vrhunske športnike, kar bi na daljši rok povečalo zanimanje za šport in posledično dvignilo splošno raven telesne pripravljenosti zaposlenih v SV. Posebej je bila izpostavljena ideja o večjem vključevanju svetovno znanih alpinistov v delovanje Gorske šole v Bohinjski Beli, ki ima ugled pri vojskah partnerskih držav. Na ta način pa bi se še dodatno okrepila strokovnost dela na področju alpinistike in športnega plezanja. V prihodnje bo SV v skladu s svojimi potrebami iskala tudi nekatere nove profile

športnikov, ki bodo imeli drugačna znanja in veščine, prav tako bo treba, v skladu s finančnimi in drugimi možnostmi, kadrovsko okrepiti nekatere že vključene športne panoge.

Brigadir Janez Kavar je izpostavil tudi splošno pomanjkanje športnih površin v vojaških objektih in njihovi okolici, ki bi omogočale izvajanje osnovne športne vadbe oziroma bi služile tudi kot prostori za izvajanje promocijskih dejavnosti z vrhunskimi športniki SV. Z vključevanjem vrhunskih športnikov v promocijske dejavnosti SV se odpirajo nove možnosti za predstavljanje SV v okviru večjih dogodkov, kot so na primer sejmi vojaške opreme in tehnike doma in tujini.

5. 1. 2 Stotnik Miran Stanovnik, poveljnik Športne šole

Miran Stanovnik se zaveda, da v SV niso storili dovolj za večjo prepoznavnost vrhunskih športnikov, kar pa ne pomeni, da športniki ne sodelujejo s SV. Ob veliki količini birokratskih nalog, večkrat zmanjka časa za udejanjanje novih idej. Z vrhunskimi športniki v SV je zadovoljen, saj dosegajo dobre rezultate, tako na civilnih kot vojaških tekmovanjih, in se redno udeležujejo dogovorjenih akcij. Pomembno se mu zdi doseganje soglasja pri sestavljanju programa obveznosti.

Nove ideje, ki so plod njegovih lastnih izkušenj v tekmovalnem športu, ima predvsem na področju promocije posameznika in športa, s katerim se ukvarja, ter SV. Tako naj bi se izdelalo promocijsko gradivo SV s slikovnim in video materialom, v katerem bi bili predstavljeni nekateri medijsko bolj prepoznavni športniki SV. Pogosto zaposleni športniki ne razumejo povsem vlogo promocije in ji ne namenjajo dovolj pozornosti. Po mnenju Mirana Stanovnika je potrebno še okrepiti sodelovanje z osnovnimi in srednjimi šolami, ki pogosto vabijo znane športnike, jim predstaviti SV in jih spodbujati pri ukvarjanju s športom.

Že v letošnjem letu želi zaposliti dva mlada perspektivna kolesarja. Tudi sicer se mu zdi primerno vključevanje perspektivnih športnikov ter športov, ki so tesneje povezani s SV in imajo manjšo tržno moč. Osnovna ideja, po kateri se sicer že ravna, v prihodnje pa jo želi še bolj poudariti, je biti servis športnikom na njihovi športni poti, hkrati pa pri tem dosegati tudi kakšne koristi za SV.

5. 1. 3 Cveto Ivšek, vodja atletske reprezentance SV

Atletska reprezentanca SV združuje vse vrhunske športnike iz atletske vrste ter poklicne vojake z nadpovprečnimi rezultati. Trenutno so v njej atleti, ki tekmujejo na srednje in dolge proge, maratonci in tekmovalci v tehničnih disciplinah.

Cveto Ivšek vidi napredek predvsem v kakovostnejšem izvajanju nalog. Njihova osnovna naloga je sicer še vedno nastopanje na vojaških in civilnih tekmovanjih po Sloveniji in tujini. Atleti, predvsem na tekaških tekmovanjih, pogosto predstavljajo SV s svojim nastopom in s posebno športno opremo, opremljeno z oznakami in napisi SV. Poleg tega vrhunski športniki sodelujejo še pri drugih akcijah. Tako je Igor Primc predstavil osnove treniranja na posebnem tečaju, ki ga je organiziral Center vojaških šol (CVŠ). Tečaj je bil namenjen slušateljem programa Inštruktor športa, ki spodbuja ukvarjanje s športom v drugih enotah. Sodelovanje športnikov je vidno tudi pri organizaciji letnega in zimskega športnega dneva CVŠ ter pri drugih projektih, ki pa niso vedno na očeh javnosti.

V prihodnje bi si Ivšek želel dobro delo nadgraditi tudi pri novih projektih. Organizacija tekmovanj, preverjanje gibalnih sposobnosti in sodelovanje pri različnih športnih izobraževanjih so le nekatera področja, na katerih bi lahko vrhunski športniki pomagali s svojim znanjem. Pogosto se namreč zgodi, da mora SV za svoje projekte najemati dodatne moči zunaj vojske zaradi pomanjkanja primerne kadre.

5. 1. 4 Ignac Polajnar, Urad za šport MŠZŠ

Ignac Polajnar je koordinator med vlado, ministrstvi in OKS - ZŠZ v Uradu za šport Ministrstva za šolstvo, znanost in šport. Z vprašanji in težavami s področja zaposlovanja vrhunskih športnikov se srečuje dnevno. Koordinacija ima po Sporazumu o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev pomembno vlogo, kljub temu pa se dogaja, da ni o vsem pravočasno obveščena. Pri tem je treba omeniti delovanje na lastno roko nekaterih posameznikov, ki izkoriščajo svoj položaj za doseganje koristi nekaterih športnikov, ki v to skupino ne sodijo. Veljavni Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev je po njegovem mnenju slab, saj ne določa sankcij za neizvrševanje določil sporazuma. To kar pogosto izkoriščajo predvsem vrhunski športniki v Policiji in Carini, ki ne izpolnjujejo vseh obveznosti. V SV je stanje veliko boljše, saj so vrhunski športniki redno prisotni na obveznostih, ki so pogoste in dobro pripravljene. Na drugi strani je pogosto slaba volja tudi pri OKS - ZŠZ, ki ni zainteresirana za zaposlovanje športnikov iz neolimpijskih športnih panog v službah ministrstev. Primarna želja OKS - ZŠZ je doseganje vrhunskih

rezultatov na olimpijskih igrah, kar omogoča največjo odmevnost in posledično največje zanimanje pokroviteljev.

V prihodnosti tudi na Uradu za šport načrtujejo še nekatere novosti, predvsem zato, da bi se povečala odmevnost vključevanja vrhunskih športnikov v državne institucije. Tako bo letos že tretje skupno srečanje športnikov in njihovih delodajalcev, skupaj s pristojnimi ministri. Načrtujejo tudi dokončno ureditev celostne podobe športnikov, zaposlenih v ministrstvih, tudi po zgledu že sprejetih rešitev v SV. Večje potrebe po zaposlitvah, ki so posledica močno povečanega števila vrhunskih športnikov v Republiki Sloveniji, bodo zahtevale tudi nekatere spremembe, predvsem na področju izvajanja notranjih pravilnikov in sprejetega sporazuma. S tem namenom je bil sprejet tudi Kodeks obnašanja za športnike, zaposlene v ministrstvih. Velika novost bo tudi možnost vključevanja nevrhunskih športnikov v SV po posebnih pogojih, ki jim bodo omogočali poleg redne zaposlitve tudi ukvarjanje s športom. Ob morebitnih vrhunskih rezultatih jim bo omogočen prestop k vrhunskih športnikom.

Velik problem, ne samo v SV, temveč tudi na ravni celotne Slovenije, je pomanjkanje primernih športnih objektov za rekreacijo na vseh ravneh in tudi za potrebe vrhunškega športa. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport se v okviru svojih programov zavzema za gradnjo takih objektov.

5. 1. 5 Jani Dvoršak, sekretar odbora za vrhunski šport OKS - ZŠZ

Jani Dvoršak je bil med glavnimi pobudniki projekta zaposlovanja vrhunskih športnikov v državnih institucijah. Ideja seveda ni nova in se zgleduje po podobnih projektih v Evropi. Na samem začetku so se zgledovali po sosednji Italiji, ki že dolgo zaposluje svoje športnike v finančni policiji. Želja vseh je bila, da se zaposlovanje uredi z zakonom, ki tudi zaradi razlik med temeljnimi akti institucij, ni bil mogoč. Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev je po njegovem mnenju slab, ker ne gre za obvezujoč dokument in pušča veliko manevrskega prostora vsem stranem. Kršitelji tega sporazuma ne nosijo nobenih pravnih posledic, česar se zavedajo tudi športniki. Problematičen se mu zdi tudi način zaposlovanja, ker za prosta delovna mesta ni razpisov, ki bi se jih udeleževale nacionalne panožne zveze. Med zaposlenimi so tako resnični socialni primeri kot tudi športne zvezde svetovnih razsežnosti. Veliko prahu dviguje tudi t. i. kriterij C oziroma merilo specialnih potreb ministrstva, po katerem zaposlitev pridobijo tudi taki, ki ne izpolnjujejo vseh predpisanih pogojev. Med športniki in v športnih krogih se namreč

dobro ve, kdo dosega zahtevane rezultate in kdo ne. Stalna odvisnost od posameznega ministrstva in njegovega letnega proračuna je še ena izmed problematičnih točk omenjenega sistema. Morebitne restrikcije bi po njegovem mnenju močno prizadele slovenski vrhunski šport.

OKS - ZŠZ podpira zaposlovanje vseh vrhunskih športnikov ob rednem doseganju zahtevanih rezultatov na največjih mednarodnih tekmovanjih. Še posebej podpirajo vrhunske športnike iz športnih panog, ki sodelujejo na olimpijskih igrah. Razlika med neolimpijskimi in olimpijskimi športi je ogromna, predvsem v tekmovalnem sistemu, razširjenosti športne panoge in nenazadnje v medijski pokritosti, ki so je panoga in športniki deležni. Veliko možnosti vidi tudi v novem projektu rednega zaposlovanja nevrhunskih športnikov v SV, ki bi jim omogočalo nadaljevanje športne poti. SV predstavlja za vrhunske športnike tudi resno možnost za zaposlitev po končani športni karieri.

Dvoršak se strinja, da imajo vrhunski športniki premalo obveznosti do institucije, ki jim daje delo. Tudi ni res, da so zasedeni štiriindvajset ur na dan in vse dni v tednu. Športniki bi si morali vzeti več časa za sodelovanje z institucijo. Zdi se mu, da se premalo vlaga v znanje, zato bi morala biti vsa dodatna usposabljanja in vse akcije, ne zgolj promocijske, dobrodošel prispevek pri razvoju posameznika.

Želja vseh v OKS - ZŠZ je, da bi v prihodnje program obdržali. Zaposlitve vrhunskih športnikov pomenijo za osrednjo športno organizacijo predvsem dodatna finančna sredstva, ki jih poleg proračunskih sredstev država zagotavlja za potrebe športa. Cilj je dvigniti skupno število zaposlitev za dvajset na leto v naslednjih petih letih. S temi zaposlitvami in z obstoječim sistemom štipendiranja perspektivnih mladih športnikov bi pokrili vse potrebe slovenskega vrhunškega športa. Vloga OKS - ZŠZ v prihodnje mora biti predvsem edukativna, športniki so vse preveč nekorektni in tudi ne želijo izpostavljati javnosti svoje državne zaposlitve. Dvoršak si bo predvsem prizadeval, da se ne bo več dogajalo, da se športnik ob zaključku svoje športne poti zahvaljuje vsem pokroviteljem poimensko, omenja njihov prispevek celo pri vsakem doseženem rezultatu, institucije, ki ga je vrsto let zaposlovala, pa ne omeni niti z eno samo besedo.

5. 1. 6 Komentar k vizijam odgovornih

Med odgovornimi za zaposlovanje vrhunskih športnikov v državnih institucijah se ne kažejo zgolj nasprotja v vizijah, temveč so nekatere ideje odgovornih tudi v nasprotju z njihovo vlogo, ki jo opravljajo. Tako se brigadir Kavar zaveda, da se splošen vtis o vrhunskih športnikih v SV nagiba k nezadovoljstvu in da so, kot vojaki, neizkoriščeni. Zdi se, da bi jih, kot njihov nadrejeni lahko bolj obremenil, jim naložil dodatne naloge, še posebej, če se spomnim odgovorov vrhunskih športnikov na vprašanje o obveznostih do SV na delovnem mestu. V pogovoru z odgovornimi sem spoznal, da je precej močno preferiranje določenega tipa vrhunskih športnikov, nekaterim so precej bližje zimski športi z biatlonom v ospredju, drugim so bližje spet drugi. Tudi brigadir Kavar izpostavlja medijske uspehe biatloncev, kljub temu da zaradi povprečnih rezultatov niso več v ospredju.

Poveljnik Športne šole je zadovoljen s svojimi varovanci, manj pa je zadovoljen s količino birokratskih nalog, ki mu jih nalaga zaposlovanje vrhunskih športnikov. Morda k pomanjkanju časa za nove ideje prispeva tudi aktivno ukvarjanje z vrhunskim športom in posledično s tem tudi daljša odsotnost. Tudi osnovna ideja, po kateri se ravna, se mi zdi vsaj malo sporna. Poveljnik Športne šole mora predvsem gledati na koristi SV in manj na koristi svojih varovancev.

Pogovor z vodjo atletske reprezentance SV Cvetom Ivškom sem opravil zato, ker je odgovoren za eno izmed večjih reprezentanc znotraj SV. V njegovih izjavah se kaže premajhna ambicioznost za doseganje večjih uspehov. Atleti, ki so zaposleni v SV si že zaradi svojih rezultatov zaslužijo, da so na očeh javnosti tudi pri netekmovalnih projektih. Tudi zanj velja, da bi jih lahko obremenil bolj, še posebej takrat, ko morajo zaradi pomanjkanja primerne kadra najemati dodatne moči zunaj vojske.

Na uradu za šport, ki opravlja vlogo koordinacijskega organa, sem od g. Polajnarja izvedel, da mnogi delajo na lastno roko, da se sporazum med ministrstvi izkorišča, da se vrhunski športniki ne držijo določil sporazuma in da se ne dela vedno v korist športa. Če so težave tako opazne, bi jih lahko že začeli odpravljati. Sporazum, za katerega menijo, da je pomanjkljiv in ga zato nekateri izkoriščajo, bi morali dopolniti ali nadomestiti z novim, ki bi take nepravilnosti sankcioniral. Kljub vsemu delu, ki ga nedvomno imajo tudi z drugimi športniki, bi morda lahko že uredili celostno podobo vrhunskih športnikov, zaposlenih v državnih institucijah.

Odgovora, na temeljni problem zaposlovanja vrhunskih športnikov v državnih institucijah, mi ni dal niti g. Dvoršak iz OKS - ZŠZ. Ali gre pri vsem tem za državno pomoč preskrbljenim športnikom svetovnega slovesa ali za pomoč mladim športnikom na poti do vrhunskosti ter športnikom iz obrobni športov? Zgolj zavedanje dejstva, da imajo vrhunski športniki premalo obveznosti do institucije, ki jim daje zaposlitev, tudi ni dovolj. OKS - ZŠZ mora, kot osrednja športna organizacija, poskušati narediti vse za še večjo vključenost vrhunskih športnikov v redne dejavnosti posamezne institucije.

5.2 Lastna vizija vrhunškega športa v SV

V predhodnih poglavjih sem že predstavil, na kakšen način je bilo urejeno področje vključevanja vrhunskih športnikov v SV v preteklosti. S spremenjenim načinom popolnjenja SV se spreminjajo tudi njene potrebe. Vrhunski športniki v SV morajo dobiti nove naloge v skladu s potrebami, ki jih ima poklicna vojska. Zavedam se, da se vrhunski športniki v celoti posvečajo predvsem športu, zato si ne morejo privoščiti izgube dveh mesecev, ki bi jih namenili pretežno vojski. Prihodnje usmeritve morajo biti v skladu z rešitvami primerljivih evropskih držav, pri čemer pa je treba upoštevati slovenske posebnosti. Ministrstvo za obrambo bi moralo s finančno in strokovno podporo predvsem na področjih, ki pomembno vplivajo na šport, kot so izobraževanje, usposabljanje in pridobivanje strokovnih kadrov, gradnja športnih objektov, in v sodelovanju z raziskovalno dejavnostjo zagotoviti vse pogoje za uravnotežen razvoj kakovostnega športnega sistema v okviru SV. Upravičenost vključevanja vrhunskih športnikov v SV vidim v doseganju naslednjih učinkov:

- a. zaposlovanje vrhunskih športnikov kot pozitivna promocija vojaškega poklica in vojske, tako doma kot tudi v tujini,
- b. zaposlovanje perspektivnih športnikov kot finančna pomoč športnikom na poti doseganja vrhunskosti,
- c. zaposlovanje vrhunskih športnikov kot pomoč SV pri spoznavanju in pridobivanju posebnih znanj, veščin in sposobnosti, tudi v luči koncepta celostne skrbi za zaposlene in njihove družinske člane,
- d. zaposlovanje vrhunskih športnikov kot način pridobivanja kvalitetnega kadra.

Izhodišča ideje vrhunškega športa v Slovenski vojski:

Šport in vojska sta nedvomno močno povezana. Kakovostno in dosledno izvajanje športnih vsebin med zaposlenimi pripomore k izboljšanju telesne kondicije, poveča odpornost, zmanjša vplive škodljivih navad in navaja na bolj zdrav način življenja vse zaposlene.

Vrhunski športniki so magnet za mlade. Mladi si v obdobju odraščanja pogosto izbirajo vzornike med znanimi osebnostmi, mnogokrat tudi med športniki. Želijo jim biti čim bolj podobni, jih posnemati v športu, izgledu, načinu obnašanja, zato ni čudno, da so športniki zanimivi za oglaševalce. Bolj kot z reklamami na oblačilih športniki privlačijo mlade s svojo dostopnostjo in idejami, za katere se zavzemajo. Njihov zgled samodiscipline, odrekanja, vztrajnosti in zavzetega dela za doseg ciljev ima pomembne vzgojne učinke. Prek vrhunskih športnikov se prenaša želja po tekmovalnosti tudi na mlade. Krepitev splošne tekmovalnosti in želja po dosežku sta motor človeške dejavnosti.

Vrhunskega športa ni brez vrhunskih materialnih in drugih pogojev. V Sloveniji potekajo v skladu s smernicami države projekti izgradnje novih športnih objektov, ki se nemalokrat močno zavleče. Izgradnja vrhunškega športnega središča za potrebe vojaškega športa v tej luči ni tako nesmotrna, kljub temu da se je v zadnjih letih izjemno povečalo število specializiranih športnih centrov, ki za plačilo ponujajo najem športnega prostora in storitve.

Cilj vizije:

Doseganje uspehov na posameznih vojaških tekmovanjih ima nedvomno velik pomen, ki pa lahko zbledi, če ne sproži pozitivnih posledic. V mislih imam predvsem dvig stopnje zanimanja za določeno uspešno športno panogo med sodelavci znotraj vojaške institucije. Redno ukvarjanje s primernim športom bi dvignilo stopnjo delovne usposobljenosti in raven medosebnih odnosov znotraj institucije. Pri športu ne gre zgolj za izvajanje nalog, ki so v naprej določene. Naloge so le sredstvo za doseg cilja in se oblikujejo glede na potrebe, niso v naprej odrejene in jih je mogoče prilagajati. Komunikacija temelji predvsem na posvetovanju in timskem delu in ne toliko na ukazovanju, kar tudi sicer ni navada v športu.

4. 2. 1 Šport in vojska

Kratkoročne usmeritve:

Na področju vojske in športa je nujna neprisilna širitev športnih vsebin na čim večje število zaposlenih znotraj celotnih oboroženih sil in tudi širše. Predvsem z različnimi športno-rekreacijskimi programi, zastavljenimi na široki vključenosti zaposlenih in njihovih družinskih članov. Sodelovanje z družinskimi člani je pomembno zaradi razumevanja posebnosti dela v vojski, kar omogoča zaposlenim bolj brezskrbno opravljanje nalog. Takšna srečanja morajo biti organizirana na visoki ravni, zaželeno sta navzočnost vseh odgovornih in sodelovanje nekaterih vrhunskih športnikov, ki bi tako imeli možnost predstaviti sebe, svojo športno panogo in opremo, ki jo pri tem uporabljajo.

Srednjeročne usmeritve:

V skladu s kratkoročnimi usmeritvami bi morali ohraniti delež športno aktivnih posameznikov v SV, s prehodom na širitev programov znotraj celotnega obrambnega sistema pa delež tudi povečati. Pri tem bosta povečanje števila športno-rekreacijskih programov in dvig kakovosti teh programov nujna. Vključila naj bi se nekatera nova znanja, npr. konjenišvo in sabljanje, kot dopolnilo pri šolanju bodočih častnikov, ki bi ga delno ali v celoti izvajali vrhunski športniki SV.

Dolgoročne usmeritve:

Sprejemanje športa kot načina življenja za pripadnike SV in njihove družinske člane, ki tudi s športno dejavnostjo skrbijo za svoje zdravje v najširšem pomenu besede. Tako imajo možnost, da razvijajo svoje potenciale in dosežejo raven, ki je skladna z njihovimi zmoglostmi.

4. 2. 2 Promocija in druge naloge

Kratkoročne usmeritve:

Vrhunski športniki so kot medijsko najbolj izpostavljena elita pomemben promocijski dejavnik naroda, države, njenega gospodarstva in športa samega. Za pozitivne učinke vključevanja vrhunskih športnikov v SV je nujno treba v kratkem času dvigniti raven uspešnosti športnikov, ki so trenutno zaposleni v SV, jih narediti za zvezdnike. Vsi, ki tega več ne zmorejo in se približujejo koncu svoje športne kariere, naj svoje mesto prepustijo mlajšim, perspektivnim športnikom. Povprečni športniki s statusom državnega razreda nikogar ne zanimajo. Na medijskem področju tudi ne prinašajo večje prepoznavnosti in privlačnosti SV, ki želi biti najboljša med najboljšimi. Z izdelavo promocijskega gradiva s

športniki v glavnih vlogah in internetnimi stranmi je treba pritegniti predvsem mlado populacijo in ji tudi na ta način približati SV.

Srednjeročne usmeritve:

Vrhunskim športnikom v SV je treba zagotoviti nadstandardne pogoje na njihovi športni poti kot sredstvo za doseganje vrhunskosti in tako na podlagi uspehov dvigniti stopnjo prepoznavnosti programov SV, povečati povpraševanje po uslugah SV in izbirati kvaliteten bodoči kader. Izkoristiti je treba tiste športnike, ki so medijsko bolj izpostavljeni, in jih, v sodelovanju z drugimi bolj prestižnimi enotami, vključiti v redne promocijske aktivnosti. Z rednim zaposlovanjem sedanjih vrhunskih športnikov po koncu njihove kariere naj bi se dvignila strokovnost kadrov in pospešil razvoj novih strokovnih programov.

Dolgoročne usmeritve:

Vzpostaviti je treba sistem medsebojne odvisnosti med SV in vrhunskimi športniki. Ti bi v zameno za zaposlitev s svojo vključenostjo v SV ponazarjali njene vrline, kot so odličnost, vrhunskost in zmagovitost. Rezultat uspešne promocije mora biti povečanje ugleda SV pri državljanih. Vrhunski športniki, ki dobijo zaposlitev v SV, se morajo zavedati, da na tekmovanjih ne nastopajo zgolj v slavo športa, ampak tudi v čast institucije in svoje države. Zavedati se morajo tudi, da se od njih pričakuje, da bodo glede na možnosti na tekmovalnih oblačilih in opremi imeli oznake SV in da bodo s svojim prizadevanjem in rezultati pripomogli k njeni prepoznavnosti in ugledu. Ravno tako je dolžnost športnika, da se pouči o zgodovini, o značilnostih države in njeni ureditvi, da lahko kadar koli suvereno odgovarja na tovrstna vprašanja. Vrhunski športnik mora v javnih nastopih in v sodelovanju z mediji nedvoumno poudarjati, da je zaposlen v SV, kar mu mora SV v skladu s svojimi marketinškimi prijemi tudi omogočiti.

4. 2. 3 Materialni pogoji in infrastruktura

Kratkoročne usmeritve:

Na področju materialnih pogojev in infrastrukture je v kratkem času nujno treba doseči nekatere rešitve, ki bi vrhunskim športnikom prinašale prednost pred drugimi. V mislih imam predvsem finančno pomoč pri organiziranju cenovno zahtevnih višinskih in drugih posebnih priprav. Ponuditi je treba storitve na področju telesne priprave in omogočiti nakup kakovostne športne opreme tistim vrhunskim športnikom v SV, za katere je to prevelik strošek.

Srednjeročne usmeritve:

V skladu z razvojem koncepta celostne skrbi za pripadnike SV je nujna investicija v športno infrastrukturo v okviru bodočih večjih vojaških centrov, ki bi bila prvenstveno namenjena zaposlenim, da bi lahko v prostih trenutkih uporabljali te površine za rekreacijo in sprostitev. Omogočala bi tudi širjenje kvalitetne baze športnikov, iz katere bi lahko črpali nekatere nove kadre. Športne površine v okviru vojašnic bi omogočale izvedbo dejavnosti, v katerih bi sodelovali tudi vrhunski športniki.

Dolgoročne usmeritve:

Urediti je treba področja, ki pomembno vplivajo na šport, okrepiti izobraževanje in sodelovanje z raziskovalno dejavnostjo, da bi dosegli višjo kakovost. V skladu z razvojnimi načrti ŠRC Pokljuka je ureditev športnega centra, v sodelovanju z OKS - ZŠZ, v prihodnosti ena izmed pomembnejših nalog za razvoj vrhunškega športa v Sloveniji. Tu gre predvsem za asfaltiranje tekaških prog, dograditev osrednjega poključkega stadiona in ureditev sistema umetnega zasneževanja prog. Z večjimi vlaganji v ŠRC Pokljuka bi lahko SV uredila višinski športni center z vsemi pripadajočimi objekti, npr. ureditev večje stanovanjske enote, športne dvorane, pokritega bazena in nogometnih in drugih igrišč. V okviru ŠRC bi lahko ponujali nekatere storitve, kot so npr. zdravstvene, gostinske, storitve dobrega počutja in druge. SV bi finančna vlaganja lahko pokrila z oddajanjem prostora zainteresiranim posameznikom in športnim klubom.

Obstaja še veliko drugih možnosti, kako bi lahko bolje izkoristili vrhunske športnike v SV, ki niso pogojene s povečanjem obsega njihovih obveznosti, zahtevajo pa dobro utečen sistem z jasnimi usmeritvami, podprt s finančnimi in drugimi sredstvi. Pri tem pa ne bi smeli pozabiti, da je za doseg zastavljenih ciljev potrebna popolna podpora vseh v SV.

6. VERIFIKACIJA HIPOTEZ

V dosedanjem razvoju sistema vključevanja vrhunskih športnikov v SV so bili doseženi številni uspehi, vendar je obstoječi sistem zaposlovanja vrhunskih športnikov v SV glede na njene prihodnje potrebe neprimeren.

Na podlagi podatkov in informacij o vključevanju športnikov sprva v TO in pozneje v SV v preteklosti ter ugotovitev iz raziskave, ki sem jo za potrebe diplomskega dela izvedel v Športni šoli, in pogovorov, ki sem jih opravil z nekaterimi pristojnimi za zaposlovanje vrhunskih športnikov, je mogoče potrditi glavno hipotezo diplomskega dela. Ugotovil sem, da je bilo na začetku precej organizacijskih težav. Dobri športni rezultati na različnih tekmovanjih v prvih letih obstoja enote so bili dokaz za pravilnost odločitve o oblikovanju enote z vrhunskimi športniki. Glavni razlog vključevanja vrhunskih športnikov v SV je nedvomno pomoč vrhunskemu športu v Sloveniji in sistematično urejanje tega področja. Zavedanje, da športniki veliko prispevajo k prepoznavnosti naše države, je že pred leti pripeljalo do podpisa Sporazuma o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev. Sporazum sicer določa, da se športniki poleg tekmovanj udeležujejo tudi promocijskih, propagandnih, protokolarnih in drugih prireditev, ki jih organizira ministrstvo, ter sodelujejo pri športnih pripravah in usposabljanju zaposlenih na ministrstvu, vendar so tovrstne aktivnosti športnikov dejansko zelo redke. Zaposlitev v SV predvsem zagotavlja določeno raven socialne varnosti športnikom in jim omogoča nemoteno ukvarjanje s športom. Kljub uspehom pa zgolj nastopanje na vojaških tekmovanjih ni več dovolj. S profesionalizacijo SV so zaposleni vrhunski športniki izgubili še velik del nalog, ki so bile vezane na usposabljanje nabornikov. Na vseh ravneh se zdaj razmišlja, kako na najboljši možni način izrabiti njihovo zaposlitev za doseganje koristi SV, ki je v obdobju prehoda na poklicno popolnjevanje oboroženih sil. SV bo res profesionalna, ko bodo v njej prevladovale požrtvovalnost, odločnost, čast, pogum, tekmovalnost in želja po uspehu. To so lastnosti tudi slehernega vrhunškega športnika. Menim, da bo promocija SV tako morala postati glavna nova naloga vrhunskih športnikov v SV. Vrhunski športniki so sicer mnenja, da že zdaj dovolj naredijo za promocijo SV in da ima SV od njihove zaposlitve korist, so pa skoraj soglasno priznali, da Športna šola ni prepoznavna v slovenskem prostoru, kar ne govori v prid primernosti obstoječega sistema zaposlovanja vrhunskih športnikov.

Prilagojeno služenje vojaškega roka za vrhunske športnike je največji dosežek Športne šole v preteklosti.

To hipotezo lahko z gotovostjo potrdim na podlagi gradiva, ki sem ga predstavil v podpoglavju Usposabljanje vrhunskih športnikov na služenju vojaškega roka. Pravilnost hipoteze se mi je potrdila tudi v pogovorih, ki sem jih imel z nekaterimi športniki in športnimi funkcionarji kakor tudi z odgovornimi na Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport. Dejstvo je, da so se neprilagojenemu služenju vojaškega roka vrhunski športniki izmikali in ga odlagali do dopolnjenega 27. leta starosti. Pri tem so jim pomagali OKS - ZŠZ, nacionalne panožne zveze in SV, ki je imela razumevanje za vrhunski šport. Prilagojeno služenje vojaškega roka za vrhunske športnike je omogočilo izvedbo vojaškega dela usposabljanja ter tudi specialističnega športnega usposabljanja in osebno prilagoditev programom treningov in tekmovanj vrhunskih športnikov. Športniki so bili na služenje vojaškega roka napoteni v skladu s predlogi, zunaj glavne tekmovalne sezone in v enote v bližini doma. V času služenja vojaškega roka so športniki pridobivali vojaška znanja, specialistična športna znanja, trenirali in tekmovali za SV. Poročila o udeležbi na treningih, pripravah in tekmovanjih v času služenja vojaškega roka je poimensko pripravljala OKS - ZŠZ. Športniki so s služenjem roka predvsem dajali zgled mladim in pokazali pripadnost svoji domovini.

Zaposlovanje vrhunskih športnikov v SV ne zagotavlja enakih koristi obema stranema.

Hipoteza o neuravnoveženosti med koristmi vrhunskih športnikov, na eni strani, in SV, na drugi strani, se mi je vsekakor potrdila. Nobenega dvoma ni, da imajo športniki od zaposlitve korist. Nedvomno se je pokazalo tudi to, da so vrhunski športniki, zaposleni v SV, neizkoriščeni. V podpoglavju Zaposlovanje vrhunskih športnikov in trenerjev sem predstavil učinke, obveznosti in pravice in ugotovil, da so vrhunski športniki premalo medijsko izpostavljeni kot pripadniki SV, kar, seveda, ne prinaša koristi SV. Malo jih je, ki vedo, da je odlična alpska smučarka Tina Maze vojakinja in da sta Raša Sraka in Urška Žolnir njeni vojaški kolegici. V podpoglavju Športni uspehi pripadnikov Športne šole sem predstavil rezultate s svetovnih vojaških iger, ki so nekakšne vojaške olimpijske igre in se jih redno udeležuje tudi naša vojska. Svetovne vojaške igre leta 2003 kljub dobrim rezultatom slovenskih predstavnikov v domovini niso »odmevale«, kaj šele da bi promovirale SV, ki v obdobju preoblikovanja v poklicne oborožene sile vsekakor potrebuje reklamo. Krivde za slabo promocijo nedvomno ne nosijo samo športniki, temveč tudi SV.

Dejstva, da SV nima veliko koristi od vrhunskih športnikov, sta v pogovorih potrdila tudi brigadir Kavar in stotnik Stanovnik, ki se sicer zavedata pomembnosti zaposlitve za športnike, manj pa pomembnosti zaposlitve za vojsko. Vsiljujejo se mi primerjave s Policijo, ki je že pred časom izvedla odmevno akcijo z vrhunskimi športniki v glavnih vlogah, ko so promovirali varnost na cestah in smučiščih. Akcija je po odmevnosti vsekakor dosegla svoj namen, kar v svojem diplomskem delu ugotavlja tudi Tadej Ulčar.²²

Vrhunske športnike v SV privlači predvsem socialna varnost.

Odgovor na postavljeno hipotezo sem iskal predvsem v raziskavi med vrhunskimi športniki, ki sem jo pripravil za potrebe diplomske naloge. Hipoteza se mi je popolnoma potrdila. Socialno varnost zaposlenih športnikov zagotavljajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje in redna plača. Športniki so se pri vprašanju o socialni varnosti odločali predvsem med odgovoroma »zelo pomemben« in »pomemben«, pri tem je približno enako pomemben razlog za zaposlitev tudi redna plača. Pomembnost socialne varnosti so poudarjali športniki tudi pri drugih vprašanjih v raziskavi, še posebej pri željah o še večjem številu delovnih mest za njihove športne kolege.

Hipoteza o privlačnosti socialne varnosti se mi je potrdila tudi ob primerjavi razredov kategorizacije vrhunskih športnikov SV, Policije in Carinske uprave. Na podlagi podatkov o kategorizaciji v oktobru 2003 je delež tistih, ki tega osnovnega pogoja ne izpolnjujejo, v SV večji od 20 %. Tudi iz pogovorov z nekaterimi v SV sem izvedel, da uporabijo vse možnosti, ki jih Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev predvideva, da športnike zaposlijo. Socialno ogrožene športnike lahko zaposlijo, če ti s svojimi športnimi znanji pomembno izboljšajo delovno usposobljenost posamezne enote ministrstva. V takem primeru sporazum dovoljuje, da zaposlijo potrebno število športnikov ne glede na merilo športne kakovosti. Manj uspešnim športnikom zaposlitev veliko pomeni, saj bi ob morebitni izgubi zaposlitve bili prisiljeni, zaradi lastnega preživetja, predčasno končati športno pot.

²² Tadej Ulčar je na Fakulteti za varnostno-policijske vede diplomiral z diplomskim delom *Vrhunski športniki v Policiji*.

Vrhunski športniki bi morali biti v prihodnje bolj vključeni v promoviranje vojaškega poklica in športa kot načina življenja za pripadnike SV in njihove družinske člane.

Hipoteza o večji vključenosti vrhunskih športnikov v promocijo SV in športa kot načina življenja se mi potrjuje skoraj na vsakem koraku raziskovanja te teme, a je zaradi drugačnega mnenja vrhunskih športnikov ne morem potrditi. Razlog za njihovo nasprotovanje vidim predvsem v splošni obremenjenosti športnikov, ki si ne želijo še dodatnih obveznosti. Hipotezo lahko tako le delno potrdim. Tako sem v pogovorih z odgovornimi ugotovil, da se strinjajo z večjo vključenostjo vrhunskih športnikov, hkrati pa ne vedo, kaj bi s športniki sploh počeli. Izgovore za neuresničevanje zamisli o večji vključenosti vrhunskih športnikov iščejo v pomanjkanju časa, finančnih sredstev in tehničnih možnosti. Pomanjkanje vojaške tradicije je tudi ovira za vojaški šport. Nekateri sicer rešitve iščejo v okviru koncepta celostne skrbi za zaposlene in v sodelovanju s skupino za pridobivanje kadrov. Možnosti so tudi za vključitev nekaterih novih znanj, npr. konjenišva in sabljanja, kot dopolnila pri šolanju bodočih častnikov, ki bi ga lahko izvajali vrhunski športniki SV. Dejstvo, da bi redno ukvarjanje s primernim športom dvignilo stopnjo delovne usposobljenosti in raven medosebnih odnosov znotraj institucije, pa seveda ostaja.

7. ZAKLJUČEK

V diplomskem delu sem predstavil dosedanje vključevanje vrhunskih športnikov v SV in uspehe, ki so bili pri tem doseženi. Na podlagi pogovorov s pristojnimi v SV ter s športnimi funkcionarji, vrhunskimi športniki in drugimi poznavalci športa sem poskušal osvetliti dobre in slabe strani ter pomanjkljivosti sedanjega sistema, da bi lahko nakazal zanimive rešitve za nadaljnje vključevanje in sodelovanje vrhunskih športnikov v dejavnostih SV v obojestransko korist. Večina predlogov je skupaj s pomanjkljivostmi v zgoščeni obliki prikazanih v prilogi A.

Občutek pripadnosti je eden osnovnih pogojev za vsako uspešno delo. Pokazalo se je, da tega občutka športnikom v SV ne manjka, dobro pa bi ga bilo še okrepiti. Na vseh področjih in ne samo za športnike velja, da je pripadnost močnejša, če človek čuti, da ga določeno okolje sprejema, da je njegovo delo potrebno in koristno. S tega vidika so se pokazale pomanjkljivosti na strani SV. Kakovostne, strokovno podprte naloge za športnike, ki bi prinašale vidne rezultate, bi zaposlenim športnikom krepile občutek, da so koristni za SV in za državo.

Simbol pripadnosti je uniforma, zato bi se morali vrhunski športniki v javnosti pogosteje pojavljati v uniformi SV. S ponosom, urejenostjo in držo naj izražajo pripadnost SV. Ne bi smeli pozabiti, da so za širšo okolico na simbolni ravni pripadniki SV tudi takrat, ko ne nosijo uniforme, ker na neki način poosebljajo vojaške vrednote v vsaki situaciji. Posebno med mladimi bi morali športniki vojaki širiti dragoceno vzgojno sporočilo, da na nobenem področju ni vrhunskih dosežkov brez pripravljenosti za trdo delo in samoodrekanje, brez vztrajnosti in smisla za razdelitev časa, brez sposobnosti za delo v skupini in hkrati samozavesti, ki izhaja iz iskanja skrajnih meja človeških zmožnosti. Istočasno propagandno sporočilo je samoumevno: vojska je tisto področje, kjer, tako kot v športu, te vrline še posebej cenijo in negujejo, ker vojaška služba zahteva vrhunskost.

Že ob rednem spremljanju športnega dogajanja ni težko ugotoviti, da se vrhunski športniki v SV nekoliko razlikujejo od športnih kolegov v vrstah Policije in Carine. Ponosni so na svojo zaposlitev in se znajo temu primerno obnašati. Prepričljivo je to pokazala v javnem nastopu mlada slovenska alpska smučarka, ki se za razliko od svoje bolj izkušene kolegice iz atletskih in policijskih vrst ni dala zmesti pri vprašanjih o vojski in o njej kot vojakinji SV. Raziskovanje izbrane tematike je ta opažanja potrdilo in nakazalo nekatere

razloge za relativno dober odnos športnikov do SV kot delodajalca. Zadovoljstvo z načinom dela, ki ga kažejo zaposleni v Športni šoli, in nove ideje njihovega poveljnika pripomorejo k kohezivnosti, prijateljstvu in redu, ki vlada v tej enoti, kar imajo športniki za veliko prednost. Tako ne preseneča odgovor športnikov na vprašanje o morebitni drugačni izbiri zaposlitve, da nihče izmed njih ne bi izbral Policije ali Carine za svojo zaposlitev.

Vrhunski športniki zaradi zahtevnosti tehnologij in znanj, ki jih uporabljajo, ter interdisciplinarnega znanstvenega pristopa pri treningu neposredno sodelujejo pri razvijanju novih tehnologij in s tem prispevajo k razvoju na različnih znanstvenih področjih, ki so ali bi morala biti zanimiva tudi za SV, športnikovo strokovno znanje pa uporabno tudi po končani športni karieri.

Seveda delo na športnem področju v SV še ni dokončano. Morali bi razmisliti o sprejetju doktrine vojaškega športa, tudi vrhunskega, in na novo postaviti in opremiti sodobne športne objekte v okviru večjih vojaških centrov. Razmisliti bo treba tudi o vzpostavitvi nekaterih novih služb, ki bi dvignile pogoje dela, predvsem pa osvežiti sodelovanje z OKS - ZŠZ.

Možnosti, da bi v bodoče vrhunski športniki v Športni šoli in kasneje spet v Športni enoti SV predstavljali dobro utečen sistem, ki bi podobno kot druge elitne enote predstavljal tisto najboljše, kar SV ima, predvsem na področju promocije in športa, torej so in so uresničljive, če bo dovolj pripravljenosti in ustvarjalnega sodelovanja vseh vpletenih.

LITERATURA IN VIRI

SAMOSTOJNE PUBLIKACIJE

1. Kovač, Marjeta (ur.) (1995): Šport v Republiki Sloveniji - dileme in perspektive. Ministrstvo za šolstvo in šport, Ljubljana.
2. Kragelj, Emil (2002): Šport v Slovenski vojski. Diplomsko delo, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
3. Lazar, Luka (2003): Šport in slovenska nacionalna identiteta. Diplomsko delo, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
4. Ulčar, Tadej (2002): Vrhunski športniki v Policiji. Diplomsko delo, Fakulteta za varnostno-policijske vede, Ljubljana.

STROKOVNI ČLANKI

5. Arnejčič, Beno (1992): Zdaj tekmovalci in olimpijci, že kmalu inštruktorji. Revija Obramba, št. 2-3, str. 56-58.
6. Dolinar, Janez (1993): Strokovno do boljše telesne pripravljenosti. Slovenska vojska, št. 1, str. 42-44.
7. Pečnik, Tanja (1995): Bronasti medalji za Slovensko vojsko. Slovenska vojska, št. 152, str. 21-24.
8. Piki, Metka (2001): Športniki na usposabljanju. Slovenska vojska, št. 18, str. 28.
9. Pišlar, Marko (2004): Z enotnim izobraževanjem do boljše usposobljenosti. Slovenska vojska, št. 2, str. 22-24.
10. Požežnik, Janko (1997): Rešitev se imenuje zaposlovanje v Slovenska vojska, št. 145, str. 25.
11. Novak, Tadej (2004): CVŠ in DSDR so preoblikovali. Slovenska vojska, št. 12, str. 9.
12. Š., N. (1994): Aljaž Pegan – pripadnik TO. Slovenska vojska, št. 58, str. 28.
13. Š., N. (1994): Slovenska padalska reprezentanca pri ministru. Slovenska vojska št. 58, str. 28.
14. Šauta, Borut (2003): Trg bo sam obrezal prebujni SLO šport; pogovor s Tonetom Vogrincem. Delo, 24. november, št. 271, str. 15.
15. Šket, Valerija (2004): Na olimpijskih igrah v Atenah tudi športniki SV. Slovenska vojska, št. 13, str. 9-11.
16. Škraban, Aleksander (1994): Športniki so ambasadorji svoje države. Slovenska vojska, št. 48, str. 28.
17. Velepec, Jure (2003): Tretje svetovne vojaške igre. Slovenska vojska, št. 20, str. 5.

18. Vindišar, Pavel (1994): Za začetek smo lahko zadovoljni. Slovenska vojska, št. 53, str. 28-29.

DOKUMENTI

19. Kodeks obnašanja za športnike, zaposlene v ministrstvih (2003): Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad za šport, Ljubljana.

20. Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji (NPS), Uradni list RS, št. 24-1065/2000.

21. Pravilnik o služenju vojaškega roka vojaških obveznikov - kategoriziranih športnikov, Uradni list RS, št. 43-1995/2000.

22. Sporazum o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev v Ministrstvu za obrambo, Ministrstvu za notranje zadeve in Ministrstvu za finance - Carinska uprava, 1996, neobjavljeno.

23. Zakon o športu (ZSpo), Uradni list RS, št. 22-929/1998.

24. Zakon o javnih uslužbencih (ZJU), Uradni list RS, št. 10/2004.

INTERNET VIRI

25. Conseil International du Sport Militaire, <http://www.cism-milспорт.org>, december 2003 - marec 2004.

26. Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, <http://www.olympic.si>, oktober 2003 - april 2004.

27. Šport v Avstrijski zvezni vojski, <http://www.bmlv.gv.at/sport/index.shtml>, februar 2004.

28. Šport v Nemški zvezni vojski, <http://www.bundeswehr.de/sport>, februar 2004.

29. Športna šola Slovenske vojske, http://www.mors.si/mors/slovenska_vojska/enote/cvs/cvs_sportna.htm, december 2003.

30. Velepec, Jure, in Ivšek, Cveto. Poročilo o Svetovnih vojaških igrah v Catanii, http://www.mors.si/mors/tiskovno_sredisce/sporocila/200312/t20031215_1.htm, december 2003.

DRUGI VIRI

31. Košir, Marjeta (2002): Zaposlovanje slovenskih vrhunskih športnikov, pogovor z Markom Rajštrom, Miranom Stanovnikom, Romanom Vebrom, Jožo Kraljič in Janijem Dvoršakom. Prispevek v športni oddaji Končnica na RTV SLO 2, predvajano 9. septembra 2002.

32. Zanuttini, Nataša (2001): Nov način služenja vojaškega roka, pogovor z majorko Mojco Pešec in Janijem Dvoršakom. Radio SLO 2, predvajano 24. aprila 2001.
33. Pogovor z Jakom Jazbecem, 9. april 2003.
34. Pogovor z Ignacem Polajnarjem, 4. februar 2004.
35. Pogovor z brigadirjem Janezom Kavarjem, 5. februar 2004.
36. Pogovor s stotnikom Miranom Stanovnikom 17. februar 2004.
37. Pogovor s Cvetom Ivškom, 17. februar 2004.
38. Pogovor z Janijem Dvoršakom, 21. maj 2004.

Priloga A: TABELARNI PREGLED POMANJKLJIVOSTI IN PREDLAGANIH REŠITEV

Št.	POMANJKLJIVOSTI IN TEŽAVE	PREDLOGI IN REŠITVE
1	Pogosta preimenovanja enote	Stalno ime enote in njena umeščenost v sistem
2	Neprepoznavnost enote	Sodelovanje z drugimi elitnimi enotami SV
3	Medijska neizkoriščenost športnikov	Predstavitve na tekmah, sejmi, dnevih odprtih vrat
4	SV se odpoveduje reklami	Oznake delodajalca na tekmovalnih oblačilih in opremi
5	Neaktivnost večine športnikov	Programi za družine zaposlenih, obiski na misijah
6	Izguba nalog, povezanih z naborniki	Krepitev sodelovanja s Centrom za usposabljanje SV v Vipavi
7	Športniki preživijo premalo časa v vojaški uniformi	Športniki bi se morali vseh državnih sprejemov udeleževati v vojaški uniformi
8	Športniki ne dosegajo zahtevanih športnih rezultatov	Zaposlovati predvsem vrhunske športnike
9	Pogodbe so samo enoletne	Štiriletne pogodbe za obdobje olimpijskega ciklusa
10	Sporazum o zaposlovanju športnikov je zastarel	Dopolnitev ali sprejetje popolnoma novega
11	Veliko število športnikov iz neolimpijskih športnih panog	Doseči primerno razmerje med olimpijskimi in neolimpijskimi panogami
12	Preferiranje športnih panog	Zaposlovanje v skladu s postavljenimi prioritetami
13	Pomanjkanje športnih površin ob vojaških objektih	Sanacija športnih površin in gradnja novih, ŠRC Pokljuka
14	Ni doktrine vojaškega (vrhunskega) športa	Sprejetje doktrine vojaškega (vrhunskega) športa
15	Veliko birokratskih nalog za poveljstvo enote	Okrepitev vodstva enote z novimi kadri
16	Slabo sodelovanje med institucijami	S pomočjo OKS - ZŠZ okrepiti sodelovanje
17	Neizkoriščenost posebnih znanj športnikov	Raziskovalna dejavnost, izobraževanje in nove tehnologije
18	Pomanjkanje splošnih podatkov o enoti in promocijskega gradiva	Priprava promocijskega gradiva z najboljšimi športniki, internetne strani
19	Svetovne vojaške igre pri nas nimajo primerne veljave	Z večjim informiranjem pritegniti športno javnost
20	V SV ni enotnega pogleda na zaposlovanje vrhunskih športnikov	Krepitev občutka pripadnosti z nalogami, ki bi prinašale rezultate
21	Odvisnost od vsakoletnega proračuna ministrstva	Načrtovanje zaposlovanja na daljši rok
22	Športna neaktivnost vseh zaposlenih	Šport kot način življenja za pripadnike SV

Priloga B: SEZNAM ZAPOSLENIH ŠPORTNIKOV V ŠPORTNI ŠOLI SV IN DOSEŽENI ŠPORTNI REZULTATI²³

Št	Ime in priimek	Šport	Razred (1. 10. 2003)	Vrhunski rezultati v letih 2000-2003 po kategorizaciji OKS
1	PETER BEVC	Ju jitsu	Mednarodni	2. m. SP '00 Kopenhagen, 9. m. EP '01 Pariz, 9. m. borbe EP '01 Pariz, 3. m. borbe EP '03 Hanau.
2	ŠPELA BRAČUN	Alpsko smučanje	Državni	16. m. smuk SPOK '00, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '01-02, končala športno kariero v '03.
3	NATAŠA BOKAL	Alpsko smučanje	Mednarodni	9. m. slalom SPOK '00, 9 m. ZOI '02, končala športno kariero v '03.
4	TADEJA BRANKOVIČ	Biatlon	Mednarodni	7. m. štafeta SP '01 Pokljuka, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '02-03.
5	GREGOR BROD	Judo	Državni	Brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '00-03.
6	MARTINA ČUFAR	Športno plezanje	Mednarodni	12. m. EP '00 Munchen, 4. m. SPOK '00, 1. m. SP '01 Winthertur, 2. m. SPOK '01, 2. m. EP '02 Chamonix, 3. m. SPOK '02, 12. m. SP '03 Chamonix.
7	RAJMOND DEBEVEC	Strelstvo	Svetovni	1. m. MK OI '00 Sydney, 9. m. zračna puška OI '00 Sydney, 13. m. zračna puška ekipno EP '00 Munchen, 15. m. zračna puška EP '00 Munchen, 5. m. MK SPOK '00, 9. m. zračna puška SPOK '00, 9. m. zračna puška ekipno EP '01 Pontevedra, 12. m. MK ekipno EP '01 Zagreb, 15. m. VK EP '01 Zagreb, 16. m. MK leže ekipno EP '01 Zagreb, 4. m. MK SPOK '01, 3. m. MK SPOK '02, 5. m. zračna puška SPOK '02, 11. m. MK leže SPOK '02, 1. m. MK EP '03 Plzen, 1. m. VK EP '03 Plzen.
8	VESNA DEKLEVA	Jadranje	Mednarodni	11. m. razred 470 SP '01 Koper, 13. m. razred 470 SP '02 Cagliari, 2. m. razred 470 EP '03 Brest.
9	DAVOR GLAVINA	Jadranje	Mednarodni	4. m. razred 470 SP '02 Marseilles, 21. m. razred 470 SP '03 Cadiz.
10	ALEKSANDER GRAJF	Biatlon	Mednarodni	7. m. ekipno SP '01 Pokljuka, 14.

²³ Seznam zaposlenih velja od 30. septembra 2003 in se spreminja, zaposlovanje poteka skozi vse leto in ni sezonsko vezano. Po 30. septembru 2003 so se v SV zaposlili še Sašo Kragelj, Igor Primc, Jurij Robič, Brigita Langerholc, Alenka Kejžar in Dušan Ziško. Razred kategorizacije se spreminja predvidoma trikrat letno in sicer 1. februarja, 1. julija in 1. novembra. Pri doseženih športnih rezultatih sem upošteval zgolj največja mednarodna športna tekmovanja, ki jih prirejajo v posamezni športni panogi.

				m. šprint SP '01 Pokljuka 10. m. štafeta ZOI '02, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
11	BORUT HORVAT	Kajak na divjih vodah	Mednarodni	3. m. 3 x C1 spust SP '00 Treignac, 6. m. C1 spust SP '00 Treignac, 8. m. C1 spust SPOK '00, 7. m. C1 spust EP '01 Val Sessia, 3. m. spust 3 x C1 SP '02, 9. m. C1 spust, 16. m. C1 šprint SP '02, 5. m. C1 spust SPOK '01, 5. m. C1 spust SPOK '02, 10. m. C1 spust EP '03 Karlovy Vary.
12	HELENA JAVORNIK	Atletika	Mednarodni	10. m. 3000 m dvorana EP '00 Gent, 4. m. 5000 m SI '01 Tunis, 6. m. 1500 m SI '01Tunis, 8. m. 1500m SP '01 Lizbona, 1. m. kros EP '02 Medulin, 9. m. 3000 m EP '02 dvoransko Dunaj, 14 m. EP '02 München, 18. m. 10 000 m SP '03 Pariz.
13	SILVO KARO	Alpinizem	Mednarodni	V '00 Cordillera Blanca Peru, La Esfinge (5325 m/7c+), prvenstvena smer Cruz del Sur (IX+, 800 m), v '03 Cerro Murallon Patagonija.
14	ANDREJA KOBLAR GRAŠIČ	Biatlon	Mednarodni	11. m. zasledovalno SP '00 Oslo, 16. m. 15 km SP '00 Oslo, 7. m. 15 km SP '01 Pokljuka, 7. m. štafeta SP '01 Pokljuka, 12. m. šprint SP '01, Pokljuka, 6. m. ZOI '02 štafeta, 10. m. ZOI '02 šprint, 8. m. zasledovalno 10 km ZOI '02. Prekinila kariero '03-04, 17. m. individualno SEPOK '03-04.
15	TINA KRIŽAN	Tenis	Mednarodni	2. kolo dvojic OI '00 Sydney, 3. kolo dvojic US Open '00, 2. kolo posamezno Wimbledon '00, 2. kolo dvojic French Open '00, četrtfinale dvojic US Open '01, 2. kolo dvojic Wimbledon '01, 2. kolo dvojic Australian Open '01, četrtfinale dvojic Wimbledon '02, četrtfinale dvojic Australian Open '02, 3. kolo dvojic US Open '03, 2. kolo dvojic Wimbledon '03, 2. kolo dvojic French Open '03.
16	LUCIJA LARISI	Biatlon	Mednarodni	14. m. zasledovalno SP '00 Oslo, 7. m. štafeta SP '01 Pokljuka, 14. m. šprint, SP '01 Pokljuka, 6. m. štafeta ZOI '02, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
17	FILIP LEŠČAK	Judo	Trener	
18	PETRA MAJDIČ	Tek na smučeh	Mednarodni	14. m. 15 km klasično SP '01 Lahti, 11. m. štafeta SP '01 Lahti, 9. m. štafeta ZOI '02, 9. m. zasledovalno ZOI '02, 10. m. 10 km klasično ZOI '02. Poškodovana v '03.

19	JANEZ MARIČ	Biatlon	Mednarodni	10. m. štafeta ZOI '02, 20. m SPOK '03-04, 14. m. šprint SPOK '03-04, 20. m. skupinski štart SPOK '03-04.
20	ROBERT MARKOJA	Strelstvo	Mednarodni	7. m. samostrel EP '00 Degersheim, 14. m. samostrel stoje EP '00 Degersheim, 7. m. VK ekipno EP '01 Zagreb, 12. m. MK ekipno EP '01 Zagreb, 16. m. MK leže ekipno EP '01 Zagreb, 2. m. samostrel SP '01 Horgen, 4. m. samostrel ekipno SP '01 Horgen, 4. m. samostrel 30 m SP '01 Horgen, 7. m. VK puška 3 x 20 ekipno SP '02 Lahti, 8. m. MK puška ekipno SP '02 Lahti, 12. m. VK puška 60 leže ekipno SP '02 Lahti, 1. m. samostrel SP '03 Zwevegem, 7. m. MK puška SP '03 Plzen, 8. m. VK puška SP '03 Plzen.
21	ANDREJA MALI	Biatlon, tek	Mednarodni	12. m. šprint SPOK '00, 11. m. štafeta tek SP '01 Lahti 7. m. šprint ZOI '02, 9. m. štafeta ZOI '02 Salt Lake City, 15. m. individualno SPOK '03.
22	TINA MAZE	Alpsko smučanje	Mednarodni	16. m. slalom SP '01 St. Anton, 12. m. veleslalom ZOI '02, 8. m. veleslalom SPOK '02, 5. m. kombinacija SP '03 St. Moritz.
23	ERIK MOČNIK	Triatlon	Državni	Brez vrhunškega mednarodnega rezultata v '00-03.
24	MATEJ OBLAK	Biatlon	Trener	
25	JANEZ OŽBOLT	Biatlon	Mednarodni	16. m. 20 km SP '01 Pokljuka, brez vrhunškega mednarodnega rezultata v '02, prekinil kariero zaradi bolezni v '03-04.
26	ERIH PEČNIK	Triatlon	Državni	15. m. ekipno kratki triatlon EP '00, brez vrhunškega mednarodnega rezultata v '02, 11. m dolgi triatlon Ironman '03 Panama City, Florida.
27	ALJAŽ PEGAN	Gimnastika	Svetovni	3. m. drog EP '00 Bremen, 2. m. drog SPOK '00, 3. m. bradlja SPOK '00, 3. m. drog SI '01 Tunis, 6. m. mnogoboj SI '01 Tunis, 4. m. drog EP Patras, 2. m. drog SP Debrecen, 1. m. drog SPOK '02.
28	MATJAŽ POKLUKAR	Biatlon	Državni	Brez vrhunškega mednarodnega rezultata v '00-03.
29	JOŽE POKLUKAR	Biatlon	Državni	Brez vrhunškega mednarodnega rezultata v '00-03.
30	MARKO PREZELJ	Alpinizem	Mednarodni	V '03 Triglav, Sanjski ozebnik (ED+, VI/6+, 1000m), zimski vzpon varianta b-1892 točk, Biarchedi Peak (6781 m).
31	IGOR PRIMC	Atletika	Mednarodni	5. m. disk SI '01 Tunis, 11. m. disk SP '01 Edmonton, 15. m. disk EP '02 München, poškodovan v '03.

32	ANDREJA RAZLAG	Kegljanje	Mednarodni	2. m. ekipno SP '00 Poznan, 3. m. kombinacija, SP Osijek '02, 3. m. dvojice SP '02 Osijek, 4. m. posamezno SP '02 Osijek, 9. m. ekipno SP '02 Osijek, 1. m. ekipno SPOK '03 Blansko-Prerov.
33	MAJA SAJOVIC	Padalstvo,	Mednarodni	3. m. paraski SP '01 Riezlern, 5. m. padalstvo SP '01 Granada, 10. m. skoki na cilj SP '03 Gap.
34	RAŠA SRAKA	Judo	Svetovni	1. m. SI '01 Tunis, 3. m. EP '02 Maribor, 5. m. ekipno SP '02 Maribor, 1. m. EP '03 Düsseldorf.
35	MOJCA SUHADOLC	Alpsko smučanje	Svetovni	3. m. superveleslalom SPOK '00, 16. m. skupni seštevek SPOK '00, 7. m. smuk SP '01 St. Anton, 8. m. superveleslalom SPOK '01, poškodovana v '02-03.
36	UROŠ SEME	Triatlon	Državni	15. m. ekipno kratki triatlon EP '00 Stein, brez vrhunškega mednarodnega rezultata v '02, 16. m. kratki triatlon EP '03 Echternach.
37	MATIJA ŠESTAK	Atletika	Državni	Brez vrhunškega mednarodnega rezultata v '00-01, poškodovan v '02, 1. mesto 400 m EAA šesterboj reprezentanc '03 Ljubljana.
38	DEJAN SITAR	Lokostrelstvo	Mednarodni	1. m. comp. EP '00 Antalya, 10. m. comp. krog EP '00 Antalya, 1. m. comp. SP '01 Peking, 6. m. comp. Dvorana SP '01 Firence, 3. m. comp. ekipno dvorana EP '02 Ankara, 2. m. comp. ekipno Oulu SP '02, 6. m. dvoranski dvoboj ekipno SP '03 Nimes.
39	GREGOR ŠPAROVEC	Alpsko smučanje	Mednarodni	13. m. superveleslalom ZOI '02, 10. m. superveleslalom SP '03 St. Moritz.
40	MATEJA ŠIMIC	Triatlon	Državni	Brez vrhunškega rezultata v '00-02, 9. m. kratke razdalje SP '03 Queenstown.
41	ANJA VALANT	Atletika	Mednarodni	9. m. troskok OI '00 Sydney, 7. m. troskok dvorana SP '01 Lizbona, 9. m. troskok EP '02 Dunaj, brez vrhunškega mednarodnega rezultata v '03.
42	URŠKA ŽOLNIR	Judo	Mednarodni	9. m. EP '00 Wroclaw, 5. m. SP '01 München, 5. m. EP '02 Maribor, 9. m. Super A '03 Moskva.

Legenda:OI-olimpijske igre, SI-sredozemske igre, SP-svetovno prvenstvo, EP-evropsko prvenstvo, SPOK-skupni seštevek svetovnega pokala, SEPOK-skupni seštevek evropskega pokala.

**Priloga C: SEZNAM ZAPOSLENIH ŠPORTNIKOV V POLICIJI IN DOSEŽENI
VRHUNSKI ŠPORTNI REZULTATI²⁴**

Št	Ime in priimek	Šport	Razred (1. 10.2003)	Vrhunski rezultati v letih 2000-2003 po kategorizaciji OKS
1	ALENKA BIKAR	Atletika	Mednarodni	2. m. 200 m dvorana EP '00 Gent, 5. m. 60 m dvorana EP '00 Gent, 6. m. 200 m dvorana SP '01 Lizbona, 7. m. 200 m SP '01 Edmonton, 8. m. 100 m EP '02 München, 8. m. 200 m EP '02 München, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
2	GREGOR BOH	Strelstvo	Mednarodni	4. m. samostrel ekipno SP '01 Horgen, 2. m. samostrel ekipno EP '02 Thaon, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
3	MIŠA CIGOJ	Ples	Mednarodni	13. m. standardni plesi SP '01 Miami, 3. m. kombinacija EP '02 Kijev, 6. m. standardni plesi EP '02 Kijev, 3. m. kombinacija SP '02 Loule, 10. m. standardni plesi SP '02 Espoo, 1. m. kombinacija EP '03 Loule.
4	JOLANDA ČEPLAK	Atletika	Svetovni	4. m. 800 m dvorana EP '00 Gent, 6. m. 800 m dvorana SP '01 Lizbona, 13. m. 800 m SP '01 Edmonton, 1. m. 800 m dvorana EP '02 Dunaj, 1. m. 800 m EP '02 München, 12. m. 1500 m SP '03 Pariz.
5	IZTOK ČOP	Veslanje	Svetovni	1. m. dvojni dvojec OI '00, Sydney, 2. m. dvojni dvojec SPOK '00, 2. m. enojec SP '01 Luzern, 1. m. enojec SPOK '01, 2. m. enojec SP '02 Sevilla, 4. m. enojec SPOK '02, 3. m. enojec SP '03 Milano.
6	MARJAN FABJAN	Judo	Trener	
7	DAMJAN FRAS	Smučarski skoki	Svetovni	5. m. K 115 ekipno SP '01 Lahti, 3. m. ekipno ZOI '02 Salt Lake City, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
8	TOMAS GLOBOČNIK	Biatlon	Mednarodni	7. m. štafeta SP '01 Pokljuka, 8. m. zasledovalno SP '01 Pokljuka, 13. m. 15 km SP '01 Pokljuka, 10. m. šprint SPOK '01, 14. m. skupno

²⁴ Seznam zaposlenih velja od 30. septembra 2003 in se spreminja, zaposlovanje poteka skozi vse leto in ni sezonsko vezano, razred kategorizacije se spreminja predvidoma trikrat letno in sicer 1. februarja, 1. julija in 1. novembra. Pri doseženih športnih rezultatih sem upošteval zgolj največja mednarodna športna tekmovanja, ki jih prirejajo v posamezni športni panogi.

				SPOK '01, 10. m štafeta ZOI '02 Salt Lake City, 15. m. 20 km SPOK '02, 5. m. 20 km SP '03 Khanty-Mansiysk, poškodovan '03.
9	SIMEON HOCEVAR	Kajak na divjih vodah	Mednarodni	7. m. C1 slalom OI '00 Sydney, 4. m. 3 x C1 slalom EP '00 Mezzana, 3. m. 3x C1 spust SP '00 Treignac, 14. m. C1 slalom SPOK '00, 8. m. C1 slalom SPOK '01, 4. m. C1 slalom EP '02 Bratislava, 9. m. 3 x C1 slalom EP '02 Bratislava, 3. m. 3 x C1 slalom SP '02 Bourg St. Maurice, 3. m. 3 x C1 spust SP '02 Val Sesia, 9. m. C1 šprint SP '02 Val Sesia, 14. m. C1 slalom SPOK '02, 16. m. C1 spust EP '03 Karlovy Vary.
10	TOMAŽ JAKOFČIČ	Alpinizem	Mednarodni	V '03 Torres del Paine, Britanska smer (VII A2, 650m), Matterhorn; Smer bratov Schmidt (ED-, 1000m), Grandess Jorasses; Crozov steber (VI,5+/M5,1200m).
11	JANEZ KLEMENČIČ	Veslanje	Mednarodni	4. m. četverec OI '00 Sydney, 3. m. četverec SP '01 Luzern, 3. m. četverec SPOK '01, 4. m. četverec SP '02 Sevilla, 5. m. četverec SPOK '02, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
12	ROK KOLANDER	Veslanje	Svetovni	4. m. četverec OI '00 Sydney, 3. m. četverec SP '01 Luzern, 3. m. četverec SPOK '01, 4. m. četverec SP '02 Sevilla, 5. m. četverec SPOK '02, 6. m. četverec SP '03 Milano.
13	JURE KOŠIR	Alpsko smučanje	Mednarodni	10. m. slalom SPOK '00, 6. m. slalom SPOK '01, 8. m. slalom ZOI '02 Salt Lake City, 13. m. slalom SPOK '02-03, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
14	ROBI KRANJEC	Smučarski skoki	Svetovni	11. m. poleti SP '02 Harachow, 3. m. ekipno ZOI '02 Salt Lake City, 16. m. skoki SPOK '02, 6. m. ekipno SP '03 Val di Fiemme, 6. m. k 120 m SP '03 Val di Fiemme.
15	MITJA KUNC	Alpsko smučanje	Svetovni	8. m. veleslalom SPOK '00, 12. m. slalom SPOK '00, 3. m. slalom SP '01 St. Anton, 15. m. veleslalom SP '01 St. Anton, 9. m. slalom SPOK '01, 4. m. slalom SPOK '02-03, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
16	PETER MANKOČ	Plavanje	Mednarodni	1. m. 100 m mešano k.b. EP '00 Valencija, 3. m. 200 m mešano k.b. EP '00 Valencija, 6. m. 50 m prosto EP '00 Valencija, 7. m. 100 m prosto k.b. EP '00 Valencija, 10. m.

				200 m mešano EP '00 Helsinki, 14. m. delfin EP '00 Helsinki, 4. m. 100 m mešano k.b. SP '00 Atene, 5. m. 200 m mešano k.b. SP '00 Atene, 11. m. 50 m prosto k.b. SP '00 Atene, 2. m. 100 m mešano k.b. SPOK '00, 1. m. 100 m mešano k.b. EP '01 Antwerpen, 1. m. 200 m mešano k.b. EP '01 Antwerpen, 3. m. 50 m hrbtno k.b. EP '01 Antwerpen, 1. m. 200 m mešano SI '01 Tunis, 2. m. 200 m prosto SI '01 Tunis, 4. m. 100 m delfin SI '01, 16. m. 200 m mešano SP '01 Fukuoka, 1. m. mešano k.b. EP '02 Riesa, 3. m. 200 m mešano k.b. EP '02 Riesa, 6. m. 50 m k.b. EP '02 Riesa, 8. m. 200 m mešano EP '02 Berlin, 8. m. 50 m prosto EP '02 Berlin, 1. m. 100 m mešano k.b. SP '02 Moskva, 2. m. 200 m mešano k.b. SP '02 Moskva, 10. m. 50 m hrbtno k.b. SP '02 Moskva, 7. m. 200 m prosto SP '03 Barcelona, 13. m. 50 m prosto SP '03 Barcelona, 15. m. 100 m prosto SP '03 Barcelona, 1. m. 100 m k. b. EP '03 Dublin, 3. m. 200 m mešano k. b. EP '03 Dublin.
17	BLAŽ MEDVEŠEK	Plavanje	Mednarodni	3. m. 200 m hrbtno k.b. EP '00 Valencija, 3. m. 100 m hrbtno k.b. EP '00 Valencija, 6. m. 50 m hrbtno k.b. EP '00 Valencija, 9. m. 200 m hrbtno EP '00 Helsinki, 11. m. 200 m hrbtno k.b. SP '00 Atene, 6. m. 100 m hrbtno k.b. EP '01 Antwerpen, 6. m. 200 m hrbtno k.b. EP '01, 11. m. 50 m hrbtno k.b. EP '01 Antwerpen, 2. m. 100 m hrbtno SI '01 Tunis, 14. m. 100 m hrbtno SP '01 Fukuoka, 7. m. 200 m hrbtno EP '02 Berlin, 9. m. 200 m hrbtno k.b. EP '02 Riesa, 13. m. 100 m hrbtno EP '02 Berlin, 3. m. 200 m hrbtno k.b. SP '02 Moskva, 12. m. 50 m hrbtno k.b. SP '02 Moskva, 8. m. 200 m hrbtno SP '03 Barcelona, 10. m. 100 m hrbtno SP '03 Barcelona, 1. m. 200 m hrbtno k. b. EP '03 Dublin, 16. m. 50 m hrbtno k. B. EP '03 Dublin.
18	MARKO MILENKOVIČ	Plavanje	Mednarodni	6. m. 400 m mešano k.b. EP '00 Valencija, 10. m. 400 m mešano EP '00 Helsinki, 15. m. 400 m mešano k.b. SP '00 Atene, 16. m. 400 m mešano SP '01 Fukuoka, 10. m.

				400 m mešano SP '02 Berlin, 16. m 400 m mešano k. b. EP '03 Dublin.
19	PETRA NAREKS	Judo	Mednarodni	3. m. SI '01 Tunis, 3. m. EP '02 Maribor, 5. m. ekipno EP '02 Maribor, 2. m. EP '03 Düsseldorf.
20	DAMJAN PETEK	Judo	Mednarodni	7. m. EP '01 Pariz, 5. m. SI '01 Tunis, 7. m. EP '02 Maribor.
21	MITJA PETKOVŠEK	Gimnastika	Svetovni	1. m. bradlja EP '00, Bremen, 1. m. bradlja SPOK '00, 3. m. bradlja SI '01 Tunis, 9. m. bradlja SP '01 Gent, 2. m. bradlja EP '02 Patras, 2. m. bradlja SP '02 Debrecen, 8. m. bradlja SP '03 Anaheim.
22	NATALIJA PREDNIK	Strelstvo	Mednarodni	8. m. zračna puška ekipno EP '00 München, 4. m. zračna puška EP '01 Pontevedra, 1. m. samostrel ekipno SP '01 Horgen, 6. m. samostrel SP '01 Horgen, 4. m. samostrel ekipno EP '02 Thaon, 9. m. samostrel EP '02 Thaon, 9. m. zračna puška EP '02 Solun, 9. m. zračna puška ekipno EP '02 Solun, 2. m. samostrel ekipno SP '03 Zwevegem, 7. m. samostrel SP '03 Zwevegem.
23	MATEJ PRELOG	Veslanje	Svetovni	4. m. četverec OI '00 Sydney, 3. m. četverec SP '01 Luzern, 3. m. četverec SPOK '01, 4. m. četverec SP '02 Sevilla, 5. m. četverec SPOK '02, 4. m. dvojni dvojec SP '03 Milano.
24	UROŠ SAMEC	Alpinizem	Mednarodni	V '03 Grandess Jorasses; Crozov steber (VI, 5+/M5,1200m), Matterhorn; smer bratov Schmidt (ED-,1000m).
25	ZDENKA STOLNIK	Strelstvo	Mednarodni	8. m. zračna puška ekipno EP '00 München, 16. m. tračna puška EP '00 München, 16. m. zračna puška EP '01 Pontevedra, 1. m. samostrel ekipno SP '01 Horgen, 5. m. samostrel SP '01 Horgen, 4. m. samostrel EP '02 Thaon, 4. m. samostrel ekipno EP '02 Thaon, 9. m. zračna puška ekipno EP '02 Solun, 2. m. samostrel ekipno SP '03 Zwevegem, 9. m. samostrel SP '03 Zwevegem.
26	LUKA ŠPIK	Veslanje	Svetovni	1. m. dvojni dvojec OI '00 Sydney, 2. m. dvojni dvojec SPOK '00, 1. m. dvojni dvojec SI '01 Tunis, 5. m. dvojni dvojec SP '01 Luzern, 10. m. dvojni dvojec SPOK '01, 8. m. dvojni četverec SP '02 Sevilla, 8. m. dvojni četverec SPOK '02, 4. m. dvojni dvojec SP '03 Milano.

27	EMIL TAHIROVIČ	Plavanje	Mednarodni	13. m. 50 m prsno k.b. EP '00 Valencija, 14. m. 50 m prsno k.b. SP '00 Atene, 9. m. 50 m prsno EP '02 Berlin, 9. m. 50 m prsno k.b. EP '02 Riesa, 11. m. prsno EP '02 Berlin, 13. m. 100 m prsno k.b. EP '02 Riesa, 7. m 50 m prsno SP '03 Barcelona, 13. m. 100 m prsno SP '03 Barcelona, 6. m. 100 m prsno k. b. EP '03 Dublin, 9. m. 50 m prsno k. b. EP '03 Dublin.
28	PETER ŽONTA	Smučarski skoki	Svetovni	3. m. ekipno ZOI '02 Salt Lake City, 14. m. skoki SPOK '02, 6. m. ekipno SP '03 Val di Fiemme.

Legenda:OI-olimpijske igre, SI-sredozemske igre, SP-svetovno prvenstvo, EP-evropsko prvenstvo, SPOK-skupni seštevnik svetovnega pokala.

Priloga D: SEZNAM ZAPOSLENIH ŠPORTNIKOV V CARINSKI UPRAVI IN DOSEŽENI ŠPORTNI REZULTATI²⁵

Št	Ime in priimek	Šport	Razred (1. 10. 2003)	Vrhunski rezultati v letih 2000-2003 po kategorizaciji OKS
1	TOMAŽ ČOPI	Jadranje	Mednarodni	9. m. razred 470, OI '00 Sydney, 11. m razred 470 SP '00 Balaton, 12. m. razred 470 SP '02 Marseilles, 21. m razred 470 SP '03 Cadiz.
2	MARKO DOLENC	Biatlon	Mednarodni	7. m. štafeta SP '01 Pokljuka, 10. m. štafeta ZOI '02 Salt Lake City, 13. m. 20 km ZOI '02 Salt Lake City, 9. m zasledovalno SP '03 Khanty-Mansiysk, 18. m. skupinski štart SPOK '03-04.
3	MITJA DRAGŠIČ	Alpsko smučanje	Mednarodni	13. m. kombinacija SP '03 St. Moritz.
4	IZIDOR HREŠČAK	Strelstvo	Mednarodni	9. m. zračna puška ekipno EP '01 Pontevedra, 12. m. MK puška ekipno EP '01 Zagreb, 16. m. MK puška leže ekipno EP '01 Zagreb, 2. m. samostrel ekipno SP '01 Horgen, 4. m. samostrel ekipno 10 m SP '01 Horgen, 7. m. samostrel kleče SP '01 Horgen, 11. m. samostrel kombinacija SP '01 Horgen, 13. m. samostrel stoje SP '01 Horgen, 2. m. samostrel ekipno 10 m EP '02 Thaon, 4. m. samostrel ekipno EP '02 Thaon, 6. m. zračna puška ekipno EP '02 Solun, 13. m. zračna puška ekipno SP '02 Lahti, 3. m. samostrel kleče SP '03 Zwevegem, 7. m. MK puška ekipno EP '03 Plzen.
5	TOMAŽ HUMAR	Alpinizem	Svetovni	V '01-02 poškodovan, v '03 Nanga Parbat-poskus (8125 m), zimski vzpon (varianta b-1600 točk).
6	MATIJA JOŠT	Alpinizem	Mednarodni	V '02 Napoleonica smeri La Rouge 7a+, Highlander II 7a, v '03 St. Crepin, Barachim smeri Multitop 6a+, Iris 6a+, Napoleonica smer Lucky Luke 7a, Biarchedi Peak (6781 m).
7	MARIKA KARDINAR	Kegljanje	Mednarodni	2. m. ekipno SP '00 Poznan, 4. m.

²⁵ Seznam zaposlenih velja od 30. septembra 2003 in se spreminja, zaposlovanje poteka skozi vse leto in ni sezonsko vezano, razred kategorizacije se spreminja predvidoma trikrat letno in sicer 1. februarja, 1. julija in 1. novembra. Pri doseženih športnih rezultatih sem upošteval zgolj največja mednarodna športna tekmovanja, ki jih prirejajo v posamezni športni panogi.

				dvojice SP '00 Poznan, 5. m. posamezno SP '00 Poznan, 7. m. kombinacija SP '00 Poznan, 3. m. dvojice SP '02 Osijek, 1. m. ekipno SPOK '03 Blansko-Prerov.
8	DEJAN KRALJ	Kajak kanu	Svetovni	2. m. 3x K1 slalom EP '00 Mezzana, 16. m. K1 slalom EP '00 Mezzana, 10. m. K1 slalom, OI '00 Sydney, 2. m. K1 slalom SPOK '01, 6. m. 3x K1 slalom EP '02 Bratislava, 5. m. K1 slalom SP '02 Bourg St. Maurice, 11. m. 3x K1 slalom SP '02 Bourg St. Maurice, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '03.
9	UROŠ PAVLOVČIČ	Alpsko smučanje	Mednarodni	18. m. veleslalom SPOK '03, prekinil kariero v '03-04.
10	PRIMOŽ PETERKA	Smučarski skoki	Svetovni	12. m. poleti SP '02 Harrachov, 3. m. ekipno ZOI '02 Salt Lake City, 6. m. ekipno SP '03 Val di Fiemme, 15. m. k 120 m SP '03 Val di Fiemme.
11	ANDREJ POHAR	Badminton	Mednarodni	9-16. m. mešane dvojice EP '00 Glasgow, brez vrhunskega mednarodnega rezultata v '02, 17-32. m. dvojice SP '03 Birmingham.
12	JERNEJ REBERŠAK	Alpsko smučanje	Mednarodni	22. m. veleslalom SP '01 St. Anton, poškodovan '02-03.
13	MATEJ SOKLIČ	Smučarski tek	Mednarodni	13. m. šprint SP '03 Val di Fiemme.
14	ANDREJ ŠKUFCA	Ples	Svetovni	4. m. LA plesi EP '00 Aarhus, 4. m. LA plesi SP '00 Miami, 8. m. standardni plesi, SP '00 Bratislava, 2. m. LA plesi EP '01 Varšava, 1. m. LA plesi SP '01 Ljubljana, 5. m. LA plesi SP '02 Miami Beach, 3. m. LA plesi EP '03 Pariz, 3. m. LA plesi World Masters '03 Gradec.
15	KATARINA VENTURINI	Ples	Svetovni	4. m. LA plesi EP '00 Aarhus, 4. m. LA plesi SP '00 Miami, 8. m. standardni plesi, SP '00 Bratislava, 2. m. LA plesi EP '01 Varšava, 1. m. LA plesi SP '01 Ljubljana, 5. m. LA plesi SP '02 Miami Beach, 3. m. LA plesi EP '03 Pariz, 3. m. LA plesi World Masters '03 Gradec.
16	VASILIJ ŽBOGAR	Jadranje	Svetovni	10. m. laser, EP '01 Puck, 3. m. laser SI '01 Tunis, 11. m. laser SP '02 Marseilles, 1. m. laser EP '03 Split.

Legenda:OI-olimpijske igre, SI-sredozemske igre, SP-svetovno prvenstvo, EP-evropsko prvenstvo, SPOK-skupni seštevek svetovnega pokala.

Priloga E: SEZNAM DOSEŽENIH BOLJŠIH ŠPORTNIH REZULTATOV NA SVETOVNIH VOJAŠKIH PRVENSTVIH V LETIH 2001-2004

43. Svetovno vojaško smučarsko prvenstvo, Fort Jericho, Vermont (ZDA), 6. – 11. marec 2001

Ženske:

Veleslalom:	1. mesto: Špela Bračun (SLO)
Biatlon (šprint):	1. mesto: Andreja Grašič (SLO)
Biatlon (šprint) ekipno:	1. mesto: Slovenija
Patruljni tek:	1. mesto: Slovenija (Mali, Grašič, Larisi, Brankovič)

8. Svetovno vojaško triatlon prvenstvo, Murska Sobota (SLO), 1. - 7. julij 2001

Ženske:

Posamično:	11. mesto: Mateja Šimic (SLO)
------------	-------------------------------

Moški:

Posamično:	23. mesto: Erih Pečnik (SLO)
------------	------------------------------

38. Svetovno vojaško plavalno prvenstvo, St. Petersburg (RUS), 5. - 12. avgust 2001

Ženske:

50m hrbtno:	3. mesto: Alenka Kejžar (SLO)
100 m hrbtno:	2. mesto: Alenka Kejžar (SLO)

29. Svetovno vojaško padalsko prvenstvo, Abu Dhabi (ZAE), 1. – 12. november 2001

Ženske:

Skoki na cilj:	2. mesto: Irena Avbelj (SLO)
Posamično:	2. mesto: Irena Avbelj (SLO)

27. Svetovno vojaško judo prvenstvo, Ostia/Rim (ITA), 20. - 28. november 2001

Ženske:

Do 70 kg: 2. mesto: Raša Sraka (SLO)

44. Svetovno vojaško smučarsko prvenstvo, Kranjska Gora (SLO), 25. februar - 1. marec 2002

Ženske:

Veleslalom ekipno: 3. mesto: Slovenija
Smučarski tek (10 km): 2. mesto: Petra Majdič (SLO)
Biatlon (šprint): 1. mesto: Andreja Grašič (SLO)
Biatlon (šprint) ekipno: 1. mesto: Slovenija
Patroljni tek: 2. mesto: Slovenija (Mali, Grašič, Larisi, Brankovič)

Moški:

Smučarski tek (15 km): 2. mesto: Janez Marič (SLO)
Biatlon (šprint): 2. mesto: Matjaž Poklukar (SLO)
Biatlon (šprint) ekipno: 1. mesto: Slovenija

9. Svetovno vojaško triatlon prvenstvo, Otepää (EST), 17. – 22. junij 2002

Ženske:

Individualno: 9. mesto: Mateja Šimic (SLO)

Moški:

Individualno: 12. mesto: Erih Pečnik (SLO)
15. mesto: Erik Močnik (SLO)
24. mesto: Uroš Seme (SLO)
Ekipno: 3. mesto: Slovenija (Pečnik, Močnik, Seme)
Ekipno mešano: 4. mesto: Slovenija (Pečnik, Močnik, Seme, Šimic)

41. Svetovno vojaško atletsko prvenstvo, Tivoli (ITA), 4. – 7. september 2002

Ženske:

800 m: 1. mesto: Brigita Langerholc (SLO)

Moški:

Disk: 1. mesto: Igor Primc (SLO)

28. Svetovno vojaško judo prvenstvo, Peking (KIT), 13. – 21. oktober 2002

Ženske:

Do 70 kg: 3. mesto: Raša Sraka (SLO)

30. Svetovno vojaško padalsko prvenstvo, Alžir (ALG), 14. – 25. oktober 2002

Ženske:

Slog: 3. mesto: Irena Avbelj (SLO)

Moški:

Skoki na cilj: 2. mesto: Roman Karun (SLO)

45. Svetovno vojaško smučarsko prvenstvo, Rovaniemi (FIN), 31. marec - 5. april 2003

Ženske:

Veleslalom: 4. mesto: Tina Maze (SLO)

Smučarski tek (10 km): 8. mesto: Petra Majdič (SLO)

Biatlon (šprint): 9. mesto: Tadeja Brankovič (SLO)

11. mesto: Andreja Mali (SLO)

12. mesto: Andreja Grašič (SLO)

Biatlon (šprint) ekipno: 3. mesto: Slovenija

Patruljni tek: 2. mesto: Slovenija (Majdič, Mali, Brankovič, Larisi)

Moški:

Smučarski tek (15 km): 19. mesto: Janez Marič (SLO)

Biatlon (šprint): 11. mesto: Janez Marič (SLO)

Patruljni tek: 12. mesto: Matjaž Poklukar (SLO)
5. mesto: Slovenija

10. Svetovno vojaško triatlon prvenstvo, Dronten (NIZ), 30. julij - 4. avgust 2003

Ženske:

Individualno: 12. mesto: Mateja Šimic (SLO)

Moški:

Individualno: 15. mesto: Erih Pečnik (SLO)

17. mesto: Uroš Seme (SLO)

29. Svetovno vojaško judo prvenstvo, Catania, (ITA), 4. – 11. december 2003

Ženske:

do 63 kg: 1. mesto: Urška Žolnir (SLO)

do 70 kg: 3. mesto: Raša Sraka (SLO)

Moški:

do 73 kg: 3. mesto: Gregor Brod (SLO)

42. Svetovno vojaško atletsko prvenstvo Catania, (ITA), 4. – 11. december 2003

Ženske:

800m: 2. mesto: Brigita Langerholc (SLO)

5 000m: 8. mesto: Helena Javornik (SLO)

Troskok: 3. mesto: Anja Valant (SLO)

Skok v daljino: 4. mesto: Anja Valant (SLO)

Moški:

400m: 2. mesto: Matija Šestak (SLO)

Suvanje krogle: 4. mesto: Miran Vodovnik (SLO)

Disk: 6. mesto: Igor Primc (SLO)

**46. Svetovno vojaško smučarsko prvenstvo, Östersund/Åre (ŠVE), 17. - 22. marec
2004**

Ženske:

Veleslalom:	3. mesto: Tina Maze (SLO) 9. mesto: Mojca Suhadolc (SLO)
Smučarski tek (10 km):	2. mesto: Petra Majdič (SLO) 5. mesto: Andreja Mali (SLO) 6. mesto: Tadeja Brankovič (SLO)
Smučarski tek ekipno:	2. mesto: Slovenija
Biatlon (šprint):	7. mesto: Tadeja Brankovič (SLO) 19. mesto: Lucija Larisi (SLO)
Biatlon (šprint) ekipno:	5. mesto: Slovenija
Patruljni tek:	5. mesto: Slovenija (Majdič, Mali, Larisi, Brankovič)

Moški:

Biatlon (šprint):	12. mesto: Matjaž Poklukar (SLO) 24. mesto: Janez Marič (SLO)
Biatlon (šprint) ekipno:	5. mesto: Slovenija
Patruljni tek:	11. mesto: Slovenija

Priloga F: DOVOLJENJE NAČELNIKA GŠSV ZA IZVEDBO ANKETE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
GENERALŠTAB SLOVENSKE VOJSKE
Kardeljeva ploščad 25, 1000 Ljubljana

Šifra: 644-00-1/2004-7
Datum: 12.03.2004

CENTER VOJAŠKIH ŠOL

ZADEVA: IZVEDBA ANKETE V ŠPORTNI ŠOLI ZA POTREBE DIPLOMSKE NALOGE

ZVEZA: Dopis g. Roka Smrdela, Plešičeva ulica 43, 1000 Ljubljana z dne, 02.03.2004, ppk mag. Tomažu Kladniku GŠSV, Kardeljeva ploščad 25, 1000 Ljubljana

Spoštovani.

V zvezi s prošnjo g. Roka Smrdela, absolventa obramboslovja na Fakulteti za družbene vede, odobravam izvedbo ankete med vrhunskimi športniki, zaposlenimi v Slovenski vojski, za potrebe diplomske naloge z naslovom »Dosedanje in prihodnje vključevanje vrhunskih športnikov v Slovensko vojsko« pri doc. dr. Igorju Kotniku Dvojmoču.

Lep pozdrav.

**generalmajor
Ladislav Lipič**

Načelnik GŠSV

Poslano:

- tekoča zbirka dokumentarnega gradiva ZSKI,
- naslovniku,
- DSDR,
- g. Rok Smrdel.

Priloga G: ANKETNI VPRAŠALNIK

Anketni vprašalnik je anonimen in je namenjen zgolj za potrebe diplomske naloge. Izpolnite ga tako, da obkrožite eno črko pred odgovorom, za katerega ste se odločili, oziroma pisno dopolnite odgovor. Če menite, da je kakšno izmed vprašanj preveč osebno ali se z njim ne strinjate, ga pustite neizpolnjenega.

1. Spol: 1. Moški 2. Ženski

2. V Slovenski vojski (SV) sem zaposlen:

1. manj kot 1 leto
2. od 1 do 3 let
3. več kot 3 leta

3. Od koga ste dobili največ informacij o možnosti zaposlitve v Športni šoli SV?

1. Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez
2. Nacionalna panožna zveza
3. Slovenska vojska
4. Športniki, ki so že bili zaposleni v Športni šoli
5. drugo (dopiši) _____

4. Kakšni so dejanski razlogi za vašo zaposlitev? Ocenite kako pomembni so za vas spodaj naštetih razlogi pri čemer 5 pomeni zelo pomemben, 4 pomemben, 3 delno da, delno ne, 2 malo pomemben in 1 nepomemben.

Omogočeni so mi idealni pogoji za vadbo in tekmovanja	5	4	3	2	1
Najbolj mi je pomembno reševanje lastne socialne varnosti	5	4	3	2	1
Redna plača	5	4	3	2	1
Po svojih močeh želim tako pomagati SV in Sloveniji	5	4	3	2	1

5. Ali so se vaša pričakovanja glede zaposlitve v Športni šoli uresničila?

1. Povsem
2. Ne povsem
3. Delno
4. Ne
5. Sploh ne

6. V kateri državni instituciji bi se zaposlili, če bi imeli možnost ponovne izbire?

1. V Slovenski vojski, zakaj _____
2. V Policiji, zakaj _____
3. Na Carinski upravi, zakaj _____
4. drugo, zakaj _____

7. Vrhunski športniki v SV imamo več obveznosti kot tisti vrhunski športniki zaposleni v Policiji in Carini.

1. da
2. ne
3. enako

obrni →

8. Ocenite v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami pri čemer 5 pomeni popolnoma se strinjam, 4 se strinjam, 3 delno da, delno ne, 2 se ne strinjam in 1 sploh se ne strinjam.

Slovenija naredi premalo za svoje vrhunske športnike.	5	4	3	2	1
Vrhunski športniki naredimo največ za promocijo Slovenije.	5	4	3	2	1
SV ima od športnikov v Športni šoli veliko koristi.	5	4	3	2	1
Vrhunski športniki naredimo dovolj za promocijo SV.	5	4	3	2	1
Vrhunski športniki bi večkrat morali biti v vojaški uniformi.	5	4	3	2	1
Šport, s katerim se ukvarjam je za SV pomemben.	5	4	3	2	1
Zaposlitev v SV je dvignila raven moje prepoznavnosti.	5	4	3	2	1
Drugi športniki iz moje panoge mi zavidajo zaposlitev v SV.	5	4	3	2	1

9. Prehod na poklicno popolnjevanje SV bo imelo vpliv tudi na delovanje Športne šole. Mislite, da so v Športni šoli potrebne spremembe in če da, kaj bi vi spremenili?

1. ne, stanje je idealno.

2. da, zakaj _____

3. ne vem

10. Menite, da je Športna šola SV dovolj prepoznavna v slovenskem prostoru.

1. da

2. ne

3. ne vem

11. Ali bi vi na civilnih športnih tekmovanjih, tudi v tujini, nosili znake pripadnosti Športni šoli in SV.

1. da

2. da, jih že nosim

3. ne

4. ne vem

12. Ko boste nekoč postali Športnik/Športnica Slovenije in bo ob koncu tekmovalnega leta organizirana svečana podelitev priznanj, ali bi se udeležili podelitve v uniformi SV.

1. da

2. da, a zgolj v svečani uniformi

3. ne

4. ne, menim, da se to ne spodobi

13. V letu 2003 so vse vaše obveznosti do SV, brez vsakodnevnih treningov in civilnih tekmovanj, trajale skupaj približno _____ dni.

Najlepše se vam zahvaljujem za vaše odgovore.